

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 13—14.

Joi, 8 Aprilie 1937

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) POLITICA INTERNĂ		c) ECONOMIE ȘI FINANȚE :	
Presa cehoslovacă	142	Presa elvețiană	144
" bulgară	142	" maghiară	145
" engleză	142	d) MINORITARE	
b) POLITICA EXTERNĂ :		Presa maghiară	145
Presa turcă	142	e) CULTURĂ ȘI ARTĂ :	
" germană	143	Presa polonă	145
" franceză	143	" engleză	146
" iugoslavă	143	" cehoslovacă	146
" greacă	143	f) DIVERSE :	
" polonă	144	Presa austriacă	146

II. VIZITA D-LUI PRIM-MINISTRU GH. TĂTĂRESCU LA PRAGA

	Pag.
Presa cehoslovacă	146
" franceză	147
" engleză	147
" germană	148
" belgiană	148
" elvețiană	149
" Statelor-Unite	149

III. CONFERINȚA MICII ÎNȚELEGERI

	Pag.
Presa iugoslavă	149
" cehoslovacă	152
" franceză	153
" engleză	156
" italiană	156
" elvețiană	157
" austriacă	158
" polonă	159
" maghiară	161
" bulgară	163
" germană	164
" greacă	164

IV. VIZITA PREȘEDINTELUI EDUARD BENEȘ LA BELGRAD

	Pag.
Presa iugoslavă	165
" cehoslovacă	167
" franceză	167
" maghiară	167

V. ACORDUL ITALO-IUGOSLAV

	Pag.
Presa italiană	167
" iugoslavă	169
" franceză	171
" engleză	175
" germană	176
" sovietică	177
" elvețiană	178
" polonă	179
" cehoslovacă	180
" turcă	180
" belgiană	181
" bulgară	181
" maghiară	183
" greacă	183

VI. EVENIMENTELE DIN SPANIA

	Pag.
Presa engleză	184
" sovietică	185

VII. PROBLEME EUROPENE

	Pag.
Raporturile germano-austriace	185
Chestiunea noului pact occidental	185
Sesiunea consiliului economic al Înțelegerii Balcanice	185
Politica Externă a Ungariei	186
Un interview al d-lui Milan Hodza	186
Declarațiile d-lui Camil Krofta	186

VIII. CHESTIUNI MONDIALE

	Pag.
Situația din Extremul Orient	187

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

POLITICA INTERNĂ

Presa cehoslovacă.

Revista L'EUROPE CENTRALE în numărul din 20 Martie, sub titlul „Soliditatea democrației române“, după ce face o dare de seamă a evenimentelor politice petrecute în ultimul timp în România și a măsurilor care au fost luate, scrie:

„Guvernul Tătărescu își împlinește programul cu energie și are, în această acțiune, sprijinul deplin al Partidului Național-Tărănesc. Reconstituirea cabinetului a arătat că d-l Tătărescu are deplină încredere a Regelui. Orice ar fi, este cert că ofensiva național-socialistă în România a provocat crearea unui front unic al națiunii și oameni politici, răspunzători, astfel cum ofensiva ei în Europa a provocat o coaliție a tuturor națiunilor și tuturor țărilor care sincer dorește calmul și pacea.

„De asemeni, călătoria d-lui Tătărescu la Praga va arăta că cele două țări sunt credincioase idealului democrație, nu numai pe planul intern, ci și pe cel internațional.

Presa bulgară.

LA PAROLE BULGARE din 24 Martie publică o corespondență din București, privitoare la activitatea ultimei sesiuni a Parlamentului român. Ziarul face o lungă dare de seamă a lucrărilor Corpurilor Legiuilore, menite să redreseze situația economică și financiară a țării, care au izbutit să echilibreze bugetul, dând însemnate excedente și să producă o ameliorare generală a vieții economice.

„Guvernul, conchide cotidianul bulgar, și în primul rând șeful său, d-l Tătărescu, pare decis, înainte de a se retrage, să realizeze întregul lor program privitor la armament, la motorizarea armatei și la înființarea unei industrii de războiu proprie. Nicio efortare financiară, nicio efortare diplomatică n'au fost menajate, pentru a atinge acest scop, care, în actuala situație, se impune ca o necesitate națională de prim ordin. Mesajul regal de închidere a Parlamentului confirmă, odată mai mult, această intenție a guvernului, care, de altfel, corespunde dorinței generale a țării“.

Occupându-se de desvoltarea României în toate domeniile, ziarul UTRO, în numărul său din 31 Martie, face următoarele constatări:

„Faptul că guvernul d-lui Tătărescu a reușit să conducă țara timp de patru ani, dovedește suficient calitățile și meritele acestuia. Intre acestea, cele mai importante merite sunt însănătoșirea economică și pregătirea militară a țării.

„Dacă pentru îmbunătățirea economică și echilibrarea bugetului, o parte din merit se poate atribui și conjuncturii internaționale, prețurile mari ale produselor românești, precum și recoltei agricole excelente de anul trecut, pentru pregătirea militară, însă înarmarea oștii și chiar crearea unei industrii naționale a armamentului, meritele sunt ale actualului guvern, și, în primul rând, sunt meritele personale ale d-lui G. Tătărescu.

„Guvernului nu i-a lipsit nici sprijinul partidelor politice, precum și acela al Suveranului însuși, care în mod neîncetat are rolul de mare inspirator.

„Guvernul de azi și șeful său sunt realizatorii direcți ai acestui mare și important program. D-l Tătărescu și guvernul său au închinat acestei politici toate eforturile lor, toate mijloacele financiare, precum și întreaga lor experiență“.

Presa engleză.

În numărul din 1 Aprilie, NEWS CHRONICLE publică un mare și interesant articol, sub titlul „Regele Carol și țărani Săi“, semnat de lady Layton.

Autoarea articolului spune că a fost profund impresionată de viața simplă, sănătoasă și artistică a țăranilor români, precum și de opera educativă a M. S. Regelui Carol al II-lea, prin organizarea Oficiului de Educație a Tineretului Român, și prin activitatea echipelor studențești ale Fundațiilor Regale.

Lady Layton scrie între altele:

„Am rămas cu trei impresii puternice, plecând din România, țară de țărani independenți, adânc religioși și impresionant de muncitori, care au păstrat în viața lor simplă și primitivă un intens simț al frumosului.

„Bucureștii exprimă probabil lupta dintre influența trecutului și prezentului, în arhitectura sa variată, în condițiile sale sociale și în viața sa politică“.

Autoarea articolului încheie, spunând că, de îndată ce orice teamă de războiu s'ar îndepărta cu totul, relațiile politice și economice s'ar îmbunătăți, la rândul lor, iar democrația, azi încă plăpândă, ar crește și înflori în această țară.

POLITICA EXTERNĂ

Presa turcă.

Ziarul LA REPUBLIQUE din Istanbul, cu data de 22 Martie, reproduce următoarele cuvinte, rostite de Atatürk la Ankara-Palace, cu prilejul prânzului oferit în cinstea d-lui V. Antonescu, ministrul afacerilor străine al României.

„Noi dorim din toată inima o Românie a cărei putere să sporească din zi în zi. Amicitia noastră este strânsă și sigură; ori, cu cât România va fi mai puternică, cu atât ne vom socoti mai tari. Resimțim multă simpatie pentru vizitatorul pe care România ni-l trimite. După convorbirea noastră de astăzi, impresia pe care o am despre d-l Antonescu este că ministrul afacerilor străine al României este un om de Stat de mare experiență, clar văzător, cu o judecată sigură și pătruns de răspunderea sa față de națiune. El dă dovadă unei mari energii în îndeplinirea sarcinii sale. Sunt fericit de a-l fi cunoscut“....

„Sentimentele, mai mult decât tratatele, leagă națiunile. Față de România nu avem decât sentimente frățești“.

LA RÉPUBLIQUE din 23 Martie, sub semnătura d-lui Yunus Nadi, publică un articol intitulat: „Forța și sinceritatea relațiilor turco-române“, în care constată cu satisfacție că relațiile, care sunt foarte solide și sincere, între Statele membre ale Înțelegerii Balcanice,

au dobândit și mai multă tărie de când cu recenta vizită a d-lui Antonescu la Ankara și vor deveni și mai puternice după viitoare vizite turco-române.

„Noi eram de mult prietenii și aliații României. Trebuie să mărturisim că vizita d-lui Antonescu a avut marea putere de a face să intre această alianță într-o fază și mai vie și mai selipitoare și mai tare.

„Faptul că pacea a fost atât de bine asigurată în această peninsulă, prin balcanicii însăși, constituie un mare avantaj pentru aceștia din urmă și un profit tot atât de mare pentru pacea mondială. Nu trebuie să uităm că totalitatea Statelor Înțelegerii Balcanice prezintă în acest colț al lumii, toate caracteristicile unei mari puteri.

„Tratatul de prietenie bulgaro-iugoslav e departe de a fi stârnit, sub orice formă, vreo bănuială în sânul Înțelegerii Balcanice. De altfel, cu mult înainte ca Iugoslavia să fi încheiat un tratat de prietenie cu Bulgaria. Aceștia vor trebui, mai curând sau mai târziu, să-și ocupe locul vacant în Înțelegerea Balcanică, și după părerea noastră prietenia bulgaro-iugoslavă e un nou pas înainte pe această cale“.

Presa germană.

Ziarele germane atât cele din capitală cât și cele din provincie au acordat o publicitate largă vizitei d-lui ministru de externe Antonescu la Ankara. Ele au relevat tratativele și discuțiunile pe care d-sa le-a avut cu personalitățile conducătoare ale Turciei. Nu s'au publicat comentarii prea ample, în schimb ziarele au lăsat să se vadă din titlurile ce le-au dat atât corespondențelor publicate cu privire la această vizită, cât și comunicatului final că într'adevăr între Turcia și România există în toate chestiunile o înțelegere deplină. Părerile acestea au fost exprimate de ziarele BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 20 Martie, FRANKFURTER ZEITUNG din aceeași zi, KÖLNISCHE VOLKS-ZEITUNG din 19 Martie și RHEIN. WESTFÄLISCHE ZEITUNG (ESSEN) din 18 Martie, etc.

Presa franceză.

LE TEMPS din 31 Martie sub semnătura corespondentului său particular din București, d-l Léon Thévenin, publică un articol intitulat: „Poziția internațională a României“, în care făcând o dare de seamă a ultimelor evenimente din țara noastră se întreabă dacă e ceva schimbat în orientarea politică a Puterilor din Centrul și din Sud-Estul European.

D-l Thévenin scrie în această privință:

„Putem afirma, cu toată certitudinea că nimic nu s'a schimbat în această orientare.

„Dacă vreo schimbare s'a produs, aceasta nu e de partea Micii Înțelegeri nici a Înțelegerii Balcanice, ci în poziția marilor Puteri, relativ la aceste grupuri de State și la forța de atracție mereu crescândă a Italiei și a Germaniei în aceste regiuni: atracție care n'a putut rămâne fără efect asupra orientării și metodelor de lucru a Statelor mai mici.

„Mica Înțelegere, într'adevăr, și Înțelegerea Balcanică și-au adoptat linia lor de politică externă în momentul când Franța era o putere continentală nu numai preponderentă, ci dominatoare, cu toate că ea a refuzat întotdeauna să exercite cea mai mică egemonie în Europa.

„Italia prepara atunci planul ei de cucerire în Abisinia și forțele sale erau virtual sau efectiv angajate acolo.

„În tot cazul realitățile politice s'au schimbat. Ele sunt acelea care dau iluzie optică a unei modificări a politicii externe a Statelor din Sud-Estul European“.

Presa iugoslavă.

Sosirea la Belgrad a d-lui N. N. Săveanu, președintele Camerii române și a celorlalți deputați care îl însoțeau, a fost salutată cu o deosebită simpatie de întreaga presă iugoslavă.

Toate ziarele au publicat largi reportagii scrise și fotografice asupra șederii parlamentarilor români la Belgrad, precum și declarațiile făcute presei de către d-l președinte N. N. Săveanu.

Ca un comentariu de deosebit interes al acestei vizite, cităm articolul apărut sub titlul „Iubiții oaspeți români“, în SAMOUPRAVA din 26 Martie:

„Ieri au plecat parlamentarii români într-o excursie prin Iugoslavia, după ce au petrecut trei zile în Capitala noastră, așteptați cu cordialitate și frățeste de către parlamentarii noștri în frunte cu președintele d-l Cirici, care are, fără îndoială, multe merite pe terenul colaborării interparlamentare și care a știut, mai bine decât oricine, să fie interpretul bucuriei noastre pentru intensivitatea ce o aduce prietenia iugoslavo-română.

„O importanță deosebit de mare are Mica Înțelegere parlamentară, care a fost înființată la București, la 1 Decembrie anul trecut. Ea are scopul de a cultiva și întări legăturile spirituale și culturale dintre popoarele Micii Înțelegeri și să pregătească calea pentru o și mai strânsă colaborare în toate domeniile vieții de toate zilele. Azi Mica Înțelegere este atât de solidă și de durabilă, încât tratatul politic de alianță este completat de un enorm număr de tratate și înțelegeri care își au izvorul în poziția celor trei popoare aliate ale noastre. România, ca cea mai apropiată vecină a noastră și ca țară de care ne-a legat în cursul istoriei de 1.200 de ani numai prietenie sinceră, manifestează dorința sa de a fi cu Iugoslavia în relații cât se poate de cordiale și intime. Această atitudine a aliaților noștri a întâmpinat în Iugoslavia cea mai bună primire și cel mai bun ecu. Iugoslavii au simpatii irezistibile față de România. Despre această dispoziție a opiniei publice iugoslave și a poporului iugoslav au putut să se convingă parlamentarii români în frunte cu președintele lor d-l Săveanu.

„Șeful delegației parlamentare române, d-l Săveanu, a făcut o declarație presei noastre, în care subliniază importanța Micii Înțelegeri parlamentare. În declarația sa, d-l Săveanu subliniază că datoria deputaților și senatorilor este de a lucra cu persistență la întărirea numeroaselor legături dintre popoarele noastre aliate și amice, deoarece nimeni nu este mai chemat decât parlamentarii de a fi adevărata expresie a dispoziției poporului.

„Într-o alianță atât de necesară și de utilă cum este Mica Înțelegere, parlamentarii au, de fapt, o serie de funcțiuni și datorii meritoase.

„Mica Înțelegere politică, economică și parlamentară și Mica Înțelegere a Presei, fac o întregire indisolubilă și această intimitate atât de aprofundată a Micii Înțelegeri nu face decât să creeze noi și bogate posibilități pentru o activitate fructuoasă în toate direcțiile.

„Vizita parlamentarilor Români, care în calea lor spre Roma n'au voit să nu se folosească de ocazia de a cunoaște mai pe deaproape Iugoslavia, este numai începutul unei activități parlamentare și mai mari a Micii Înțelegeri Parlamentare, care poate întotdeauna să contribuie mult la cunoașterea reciprocă și la apropierea și mai strânsă a popoarelor noastre!“

Presa greacă

Zarul KATHIMERINI din 28 Martie publică:

„Anunțul înființării ligii eleno-române pentru cultivarea legăturilor de prietenie și solidaritate între cele

două țări, satisface opinia publică elenă și este sigură că va satisface în aceeași măsură și sentimentul poporului român. Asociației nou înființate, această coloană îi doarește deplina îndeplinire a țințelor frumoase“.

PROIA din 28 Martie scrie:

„Inființarea ligii greco-române, având ca scop strângerea în mai mare măsură a legăturilor dintre Grecia și România, constituie o sfortare vrednică de lăudat, putând să aducă rezultate folositoare pentru ambele țări. Pentru că nu sunt destule numai legăturile istorice de secole întregi, amintirile comune, interesele comune care leagă cele două țări și creiază între ele o concordantă de gândiri și o solidaritate. Trebuie să existe vie la orice clipă o conștiință comună despre unitatea țințelor și îndrumărilor celor două popoare, trebuie ca legăturile prietenești să se cultive și să se desvolte prin manifestări reciproce. Și treapta aceasta o va mișca liga nou înființată, care va avea de luat diferite inițiative, cum ar fi organizarea de excursiuni în grupuri și vizite între cele două țări etc.

ELEFTERON VIMA din 28 Martie publică:

„Inființarea ligii greco-române la Atena a fost auzită cu multă bucurie de către opinia publică, cu toate că legăturile de prietenie și încredere între greci și români sunt atât de desvoltate și cimentate, în cât din acest punct de vedere să nu începă nicio margine de acțiune ligii nou înființate. Cu toate acestea, asociațiunea înființată are în altă parte câmp de acțiune, căci, cu toată prietenia foarte strânsă, care leagă de secole întregi cele două națiuni, popoarele lor nu sunt cunoscute îndeajuns între ele, iar între timp au avut loc schimbări între ele, astfel în cât țările respective, căpătând noi înfățișări, să nu fie bine cunoscute în chip reciproc. Prin conferințe și prin publicațiuni, prin reprezentanți teatrali și cinematografice, precum și prin colaborarea oamenilor de litere, — iată mijloacele de a se cunoaște mai bine cele două popoare și să lărgească mai mult legăturile care le unesc. Din nenorocire, la noi asociațiile de colaborare internațională au fost rău înțelese încă dela început și țința lor a fost oferirea unui dejun anual, prezentarea membrilor la recepții, oferirea de flori cucoanelor și oficialilor sosiți. Desigur că și acestea sunt folositoare, dar ceea ce așteaptă opinia publică din partea asociațiilor de colaborare internațională nu ne-a prezentat-o încă nimeni până azi. Să sperăm că are să ne desmintească liga greco-română.

Ziarul ETHNOS din 29 Martie publică:

„Opinia publică elenă primește cu bucurie înființarea ligii greco-române. Orice sfortare care tinde la strângerea mai departe a legăturilor între asociații aliați ai Peninsulei Balcanice, găsește întotdeauna un răspuns foarte călduros în Grecia. Lucrul acesta se întâmplă și mai mult când e vorba de România, cu care au legat-o întotdeauna, chiar înainte de înfăptuirea înțelegerii Balcanice, cu țara noastră legături mai mult decât de simplă alianță, după expresiunea frunțașului politic român. Noua asociație încheiată va munci cu folos, urmărind mai ales cunoașterea spirituală mai strânsă precum și apropierea dintre cele două națiuni înfrățite. Pe acest tărîm, desigur că va aduce servicii pozitive și foarte prețioase“.

Presa polonă.

Intr'un articol intitulat „Strângerea alianței polono-române“, oficioasa INFORMATION POLITIQUE POLONAISE din 24 Martie scrie:

„Vizita d-lui dr. Angelescu în Polonia, primită în chip călduros de întreaga opinie publică polonă, a realizat

convenția de cooperare intelectuală, proiectată la 27 Noemvrie de d-nii: Beck și Antonescu, miniștrii Afacerilor Străine ai Poloniei și României.

Procesul-verbal al conferinței d-lor: Angelescu și Swientoslawski, a format cadrul schimbului de valori spirituale, constituind o condițiune esențială pentru desvoltarea alianței polono-române.

Astfel, România și Polonia, reiau bogata tradiție a influențelor intelectuale reciproce din cursul veacurilor XVII și XVIII. Sentimentul acestor vechi legături culturale a devenit actualmente una din temelile cele mai sigure ale unei alianțe trainice polono-română, alianță esențială pentru pacea și desvoltarea relațiilor în această parte a Europei“.

L'ECHO de VARSOVIE, sub titlul: „Alianța polono-română, întărită“, publică un articol în care, după ce face o dare de seamă a activității d-lui ministru Angelescu la Varșovia, scrie:

„Am fost în ultimul timp, martorii unei sensibile înviorări în relațiunile care unesc Polonia și România. Cele două State, convinse de concordanța intereselor în regiunea Europei care le privește direct, au decis să sporească legăturile care le unesc, pentru a asigura prieteniei lor o bază nu numai politică, ci și economică și intelectuală, într'un cuvânt, o bază pe cât de largă posibil.

„Polonia și România de astăzi, reiau bogata tradiție a apropiierii lor intelectuale reciproce din secolul al XVI-lea și al XVII-lea. Sentimentul acestor vechi legături culturale a devenit una din bazele cele mai sigure ale prieteniei celor două națiuni și a făurit condițiuni propice unor alianțe stabile între Polonia și România, alianță atât de esențială, pentru pace și pentru desvoltarea relațiilor în această parte a Europei.

„Prin cordiala primire făcută d-lui Angelescu, om de Stat și eminent savant român, națiunea polonă a voit să probeze că e gata să ia o parte activă la opera de înflorire a culturii comune a celor două națiuni aliate“.

In numărul său din 1 Aprilie GAZETA POLSKA publică un articol în care se ocupă, printre altele, de diferitele vizite în străinătate ale membrilor guvernului român.

După ce menționează recenta vizită la Praga a d-ului G. Tătărescu, președintele Consiliului de Miniștri, oficiosul polon scrie:

„Această înviorare în domeniul raporturilor cu străinătatea, manifestată în ultimul timp de România, este determinată de rolul din ce în ce mai important jucat de această țară în ansamblul raporturilor politice din Europa Sud-Estică“.

Ziarul constată apoi cu satisfacție că d-l dr. Angelescu, ministrul educației naționale, care a fost de curând în Polonia, s'a înapoiat din această țară cu cele mai bune impresii.

„Momentul actual, încheie GAZETA POLSKA, este foarte favorabil pentru realizarea postulatelor convenției culturale româno-polone“.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa elvețiană.

NEUE ZÜRCHER ZEITUNG din 30 Martie publică o corespondență din București, în care se ocupă de traficul economic româno-german, arătând că greșita cotare a leului la Berlin provoacă neînțelegeri.

Presa maghiară.

PESTER LLOYD, cu data de 25 Martie, publică o corespondență din București, semnată de d-l J. F. Köver, în care scrie între altele:

„Insemnatul activ al bilanțului comercial din ultimii doi ani, ar trebui să provoace aparența, că în România s'a schimbat situația devizelor. Cercetând însă mai deaproape rezultatele de până acum, reiese că ele au fost întrebuințate în parte pentru achitarea de datorii vechi, dar că pe de altă parte nenorocita împletire a economiei mondiale într-o rețea de pacte de clearing și prescripțiuni stingheritoare, a provocat situația ciudată că România are în unele țări restanțe de plată, iar în altele creanțe congelate“.

Același ziar din 26 Martie publică o corespondență din București, semnată de d-l J. F. Köver, în care arată dificultățile pe care le întâmpină exportul de cereale.

„S'au ivit mari dificultăți de transport, nefiind destul loc pe vapoare. În urma rezervei exportatorilor, s'a produs o stagnare în porturile de export. Afară de aceasta, mai există dificultăți cu țările cumpărătoare. Anglia se aprovizionează cu cereale mai ieftine, din Argentina, iar în Germania se poate exporta numai pe vapoare germane. Exportatorii români mai sunt reținuți dela afacerile cu Germania, din cauza oscilațiunilor anormale ale mărcii. Acum câteva săptămâni, marea era cotată cu 38 lei, iar pe la mijlocul lunei Martie a căzut în mod trecător sub 34. Astfel orice afacere devine speculațiune, fiindcă prescripțiunile cu privire la devize nu permit să se acopere față de riscuri. Exportul în Olanda și Belgia a trebuit să fie de asemenea sistat, din cauză că Germania și-a procurat cerealele peste Anvers și Rotterdam, așa că s'a turburat echilibrul în clearing-ul româno-belgian, respectiv româno-Olandez“.

MINORITARE

Presa maghiară.

Sub titlul „Ungurii din Transilvania la răspântie“, MAGYARSAG, din 1 Aprilie, în editorial, publică articolul lui Spectator (Nicolae Krenner):

„Criza mare română a produs o criză și în viața publică a ungurimii din Transilvania. Atmosfera ideologică încărcată și curentul infiltrat din străinătate a zguduit temeliele Statului. Construcția minoritară maghiară în fond rămâne nemodificată, dar a ajuns în o agitațiune vădită. Zguduirile ce vor urma vor lovi însă în unguri. Organizațiunile de dreapta își pretind prada lor și ungurii vor fi aruncați lor ca victimă. Guvernul trebuie să facă față pregătirilor de dreapta; pentru a putea răsbii va intensifica persecuțiunile minoritare. Ori, acestea au fost destul de mari și până acuma.“

„Încet, dar sistematic, se aplică mijloace spirituale pentru a reromaniza săcuii. Aceste măsuri sunt însă cunoscute în Europa întreagă. Amintim însă faptul că nu s'a putut pune în valoare principiul lui numerus valahicus până la 75 la sută la întreprinderile minoritare, deoarece în urma intervențiunii lui Deterding, ideea a fost modificată, dar ungurii totuși rămân amenințați cu pierirea. Văzând toate acestea, se pune întrebarea dacă politica minoritară trebuie să-și schimbe înfățișarea sau ba.“

„Trebuie să observăm în jurul nostru anumite schimbări: în Iugoslavia s'au produs ameliorări. În Cehoslovacia au loc negocieri de împăciuire între cehi și mino-

ritari, evident în urma presiunii Imperiului german; pe de altă parte Cehoslovacia vor să-și asigure bunăvoința Angliei, care manifestă o atențiune tot mai evidentă crizei tratatului minoritar, care criză trebuie eliminată pentru a salva pacea din Bazinul Dunării și pentru a evita catastrofa de extrema dreaptă. Articolul de Crăciun al contelui Bethlen Ștefan, ne lasă să nădăjduim o rezolvire a doleanțelor noastre favorabilă. Nu este exclus să se deschidă drumul negocierilor directe ungaro-române. Aceste negocieri ar fi înlesnite dacă s'ar produce vreo schimbare și în politica cotidiană maghiară. Un lucru este cert, că ungurii din Transilvania trebuie să dovedească o tenacitate și să nu ajungă în letargie, precum a scris fostul Episcop reformat Makkay, actualmente profesor universitar în Dobrițin. Articolul lui a produs mai mult o panică decât o încurajare. Necesitatea unei schimbări în conducerea interioară a minorității maghiare se simte, și sunt cazuri care reclamă o conducere nouă: Asociația Muzeului din Transilvania de mult n'are președinte; pe de altă parte, Societatea Literară Transilvăneană maghiară, de asemenea nu și-a ales conducătorul literar politic. A intervenit însă o schimbare în conducerea unitarianilor, care și-au ales nou episcop; romano-catolicii, de asemenea se găsesc sub conducerea unui mitropolit tânăr și în fruntea reformatilor de asemenea se găsește un nou episcop.“

„Se dau lupte mari după culise și se fac eforturi pentru a democratiza Asociația Economică Transilvăneană.“

„Pe tărâmul politic de asemenea se impune o schimbare:“

„Contele Gheorghe Bethlen, după o muncă de zece ani a declarat că se simte obosit, la care a contribuit și faptul că nu vede niciun rezultat al muncii sale. Demisiunea sa n'a fost publicată, rămânând ca la toamnă să se lămurască situația. Noul conducător politic, însă, dacă va fi ales din rândurile actualilor conducători, nu va folosi mult cauzei minoritare maghiare. Organizațiunea politică ungară din Transilvania a suferit de defectul că nu s'a putut prezenta în semnul democrației și acestu fapt se datorează eșecurile politicii minoritare. Autorul este convins că, cu prilejul negocierilor româno-maghiare, sau urmărindu-se o înțelegere între români și minoritari, numai un partid maghiar, democrat, independent transilvănean poate figura cu oarecare speranțe. Protecțiunea minorităților este îmbrățișată și la Societatea Națiunilor numai de Statele democratice. Simpatia lor se va putea câștiga numai de un partid cu ideologie similară. Deci, trebuie organizate masele maghiare pe bază populară“.

Ca concluziune, Krenner încăodată insistă să se producă schimbările necesare „pentru ca minoritarii unguri să fie pregătiți pentru eventualele tratative de mâine“.

CULTURĂ ȘI ARTĂ

Presa polonă.

Ziarul DZIENNIK POLSKI din 27 Martie, din Lwow publică un documentat și interesant articol despre activitatea Fundațiilor Regale.

Ziarul subliniază străduințele M. S. Regelui Carol II, încununată de un succes atât de strălucit în toate domeniile vieții culturale și spirituale a României.

Marea revistă PRZEGLAD WSPOLCZESNY publică un studiu intitulat „Polonia și cultura românească“ și semnat de d-l Stanisław Lukasik, profesor de limba și literatura română la Universitatea din Cracovia și unul din adepții cei mai devotați ai apropierei polono-române.

Intemeiat pe o minuțioasă documentare, profesorul Lukasiuk se ocupă de relațiile culturale din trecut dintre cele două țări, ajungând la concluzia că ele formează un puternic temelie pentru dezvoltarea actuală a colaborării dintre cele două țări.

Presa engleză.

EDINBURG EVENING NEWS din Februarie publică un interesant articol despre „Arta românească în viața de toate zilele, semnat de d-na Mary Forsyth.

În primul rând face o comparație între locuințele obișnuite din Anglia și cele din România, găsindu-le pe acestea din urmă mult mai pitorești și de un colorit bogat pe care nu-l au cele din Anglia, cu tot confortul de care se bucură față de locuințele din România. Toate acestea se datoresc industriei casnice, covoarele în special care îmboblesc pereții și scaunele.

„Până și perdelele dela ferestre, continuă autoarea, arată o broderie magnifică lucrată probabil de însăși stăpâna casei, în modele tradiționale, arătând în general influența stilului bizantin“.

Și ca să ilustreze mai bine dragostea românului a tot ce se produce în țara lui, dă ca exemplu pe M. S. Regina Maria:

„Obosită de măreția cosmopolită a diverselor Ei reședințe oficiale, s'a hotărât foarte cuminte să reflecte spiritul țării în propria Ei locuință; iar drăguțele obiecte sculptate, atât vechii cât și noi cu care-i mobilat castelul, denotă arta generațiilor de sculptori în lemn din România, ca și pereții văruiți, icoanele cu candelă sub ele și covoarele basarabene, pe Ea le iubește tot atât de mult ca și supușii Ei, ce nu au cunoscut alte mobile“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Presa cehoslovacă.

Ziarul DIE ZEIT din Praga, cu data de 28 Martie, sub titlul: „Noul proiect al Transilvaniei“, se ocupă de cartea d-lui O. W. Cisek: „Fluviul fără sfârșit“. Consideră cartea ca una din cele mai bune povestiri epice actuale. „D. Cisek a reușit să deschidă publicului german lumea tăcută și frumoasă a oamenilor germani din îndepărtatele regiuni ale Dobrogei și Basarabiei“.

DIVERSE

Presa austriacă.

NEUES WIENER TAGBLATT din 27 Martie, sub titlul: „Bucureștii, micul New-York al Balcanilor“, publică un articol în care descrie ascensiunea rapidă a orașului Admira, ordinea la sosirea în gară, mașinile cu radior, străzile bine asfaltate și bulevardele largi. „Pe calea Victoriei lume multă. Numai femei frumoase și elegante. Numeroase bodegi cu lucruri culinare alese stau la dispoziția acelor care sunt grăbiți.

„Din anul 1924 s'au construit 80 de kilometri de străzi noi. Rețeaua străzilor este astăzi de 600 de kilometri. În ultimii cinci ani s'a transformat cu totul înfașurarea centrului orașului. Arhitecții din București merită toate laudele. Au știut să îmbine frumosul cu utilul.

„Barurile și localurile de dans sunt pline de lume elegantă. Bucureștii dansează, flirtează, se amuză; Bucureștii râd de criză și o înfruntă parcă n'ar exista“.

VIZITA D-LUI PRIM-MINISTRU GH. TĂTĂRESCU LA PRAGA

Presa cehoslovacă.

Ziarul LIDOVE NOVINY din 24 Martie comentează vizita la Praga a primului ministru al României, subliniind că prezența în capitala Cehoslovaciei a d-lui G. Tătărescu, constituie cea mai hotărâtă desmințire dată tuturor svonurilor răuvoitoare despre o pretinsă criză a Micii Înțelegeri.

„Această vizită, precizează ziarul, n'a fost numai o vizită de curtoazie, ci a fost o vizită la care s'a lucrat cu rezultate foarte concrete. Mica Înțelegere și-a afirmat astfel din nou forța și unitatea în perioada actuală de criză politică ce bântuie în întreaga Europă“.

Ziarul amintește apoi importanța vizitei pe care M. S. Regele Carol al II-lea a făcut-o la Praga și căldura cu care Suveranul român sprijină acțiunea Micii Înțelegeri.

„Vizita d-lui Tătărescu, scrie în concluzie, LIDOVE NOVINY, confirmă că tot ceea ce s'a stabilit cu prilejul vizitei M. S. Regelui Carol la Praga, a fost acum consolidat și întărit“.

NARODNI POLITIKA, subliniază că deși scopul principal al vizitei d-lui G. Tătărescu, la Praga, a fost înzestrarea armatei române, conversațiile ce s'au desfășurat pe teren politic au prilejuit declarații categorice despre strânsa unitate a Statelor din Mica Înțelegere.

NARODNI LISTI, observă că vizita primului ministru al României, are o însemnătate deosebită în condițiile po-

litice actuale. Ziarul analizează cuvântarea rostită de d-l G. Tătărescu, cu prilejul dîneului oferit de d-l Milan Hodza, președintele consiliului cehoslovac și arată că cele spuse atunci nu au fost numai cuvinte de curtoazie, ci un adevărat program politic.

„Forța noastră, este în armata noastră, scrie ziarul. Uniți și puternici suntem astăzi, uniți și puternici vom rămâne și mâine. Cu această lozincă salutăm vizita d-lui Tătărescu, și tratativele duse la Praga, între reprezentanții guvernelor celor două State amice, conversații care constituie o introducere la consfăturile Micii Înțelegeri ce se vor desfășura în cursul lunii Aprilie la Belgrad“.

Vizita d-lui G. Tătărescu la Praga, convorbirile sale cu diriguitorii politici cehoslovaci, afirmarea reînnoită într-o formă impresionantă a prieteniei celor două țări și a tăriei Micii Înțelegeri continuă a fi evenimentul cel mai de seamă, care reține atenția tuturor ziarelor din 25 Martie.

Ele publică articole și dări de seamă, însoțite de numeroase fotografii. Sunt comentate mai ales discursurile celor doi șefi de guvern la recepția dela Ministerul Afacerilor Străine.

Un interesant articol publică CESKE SLOVO, ziarul partidului socialist-național cehoslovac, în care arată semnificația pe care opinia publică cehoslovacă o acordă prezenței la Praga a șefului guvernului român.

Faptul însuși, scrie CESKE SLOVO, că primul-ministru român, s'a decis tocmai acum să vină la noi, este o dovadă că raporturile româno-cehoslovace sunt absolut clare și că au rămas neinfluențate de toate încercările din urmă de a le slăbi.

„Cuvintele rostite de d. Tătărescu, în discursul său, au demonstrat cu prisosință că aceste raporturi se dezvoltă și se adâncesc, și că Mica Înțelegere, ca un organism unitar, este cu adevărat o parte constitutivă a ordinii europene și a păcii europene. O cheazășie în această privință o aduce și împrejurarea că ambele noastre țări sunt însuflețite de idealuri comune, printre care d. Tătărescu a relevat credința față de aliați, dar și fidelitatea față de Societatea Națiunilor și de ideea securității colective.

„Ne bucură în deosebi că d. Tătărescu a afirmat aceste două din urmă instrumente ale păcii europene: întărirea încrederii în Mica Înțelegere și în comunitatea europeană la care voim să contribuim cu toții.

„Acesta este rodul îmbucurător al vizitei d-lui Tătărescu la Praga“.

Revista L'EUROPE CENTRALE publică în numărul din 27 Martie următorul articol în legătură cu vizita d-lui Tătărescu la Praga:

„Vizita făcută zilele acestea, în Cehoslovacia, de d-l Gheorghe Tătărescu, președintele Consiliului României, a dat o nouă dovadă a solidarității legăturilor de alianță a Statelor Miciei Înțelegeri și a voinții cu care continuă sistematic opera sa.

Cei doi șefi de guvernământ s'au servit de acest prilej, pentru a aminti odată mai mult tendințele pozitive ale Miciei Înțelegeri.

„D. Hodza a exprimat satisfacția sa de a vedea multiplicându-se condițiile favorabile ale cooperăției dunărene, și pătruns de acest spirit a aderat la comunicatul final al recentei întruniri a reprezentanților Austriei și ai Ungariei, adică a celor două State dunărene aparținând grupului protocolurilor dela Roma.

„Statele Miciei Înțelegeri se străduiesc de ani de zile să realizeze o largă colaborare în bazinul dunărean, și sunt gata din partea lor să contribuie din toate forțele la succesul acestei întreprinderi.

„D. Tătărescu a exprimat în răspunsul său desăvârșita sa identitate de vederi și sentimente cu d-l Hodza.

„Alianța care este la baza Miciei Înțelegeri nu este ofensivă. Cele trei State nu au alți vrășmași decât acei ai păcii.

„La finele convorbirilor pe care d-l Tătărescu le-a avut la Praga cu d-nii: Hodza și Krofta s'a dat un comunicat în care este zis că oamenii de Stat susnumiți au studiat, în afară de chestiunile de politică generală, acelea ale unei extinderi a schimburilor comerciale între cele două țări.

„Politica Miciei Înțelegeri, astfel cum reiese din aceste discursuri și din acest comunicat, rămâne o politică de francheță la înfăptuirea comunității dunărene, indicând în mod lămurit care sunt condițiunile de dorit și de nedorit pentru acei care vor să atingă acest scop“.

Presa franceză.

LE PETIT PARISIEN din 22 Martie, într-o corespondență din Praga, scrie între altele:

„Vizita d-lui Tătărescu la Praga, urmând recepției solemne a M. S. Regele Carol al II-lea, din Octomvrie trecut, nu va fi numai o nouă manifestare de prietenie,

ci, după cum o arată chiar compoziția delegației române și programul călătoriei sale în Cehoslovacia, va permite aranjarea unor importante chestiuni economice și financiare, privind mai ales echiparea armatei române“.

În numărul din 23 Martie JOURNAL DES DÉBATS publică un articol asupra vizitei d-lui Tătărescu la Praga, semnat de d-l Albert Mousset.

„Această vizită, scrie ziarul, intră în seria întrevederilor și a conferințelor în cursul cărora reprezentanții celor două alianțe orientale, Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică, vor căuta să-și conjuge acțiunea în fața unei situații internaționale care evoluează dela o zi la alta. Cordialitatea primirii d-lui Tătărescu la Praga dovedește că nu rămâne nimic din regretabilul incident ridicat cu privire la cartea fostului ministru la București, d-l Jan Šeba, incident exploatat de către cei ce sunt în contra unității Miciei Înțelegeri și prieteniei româno-cehoslovace.

„Convorbirile dela Praga de altfel nu constituie numai o manifestare solemnă de solidaritate. Ele au ca scop și alte puncte concrete, în special motorizarea armatei române cu concursul industriei celei, în virtutea acordului financiar încheiat acum câteva săptămâni. Este un gen de negociere revelator al unei alianțe în plină vigoare; el atestă în același timp și intimitatea și vigoarea ei, încheie ziarul.

LE TEMPS, din 27 Martie, publică dela corespondentul său particular din Praga următoarele:

„Presa cehoslovacă consacră la data de 26 Martie comentarii extrem de călduroase călătoriei primului-ministru român în Cehoslovacia. Ea accentuează, mai ales importanța convorbirilor de ordin economic pe care d-l Tătărescu le-a avut la Praga, relativ în special la livrările de petrol cu destinația Praga.

„Ea mai constată că d-l Stoiadinovici, acum câteva luni, d-l Tătărescu a consacrat o mare parte a timpului la vizitarea uzinelor de armamente cehoslovace, în special la Pilsen și Brno, acest simplu fapt ar proba, dacă ar mai fi nevoie, dorința Statelor Miciei Înțelegeri de a dispune de armate bine echipate și cât de omogene posibil; dar e dela sine înțeles că între d-l Tătărescu și diferiții săi interlocutori, d-nii Beneš, Hodza și Krofta, toate chestiunile politice ale momentului au fost abordate. Ideea atât de des agitată și mereu ținută în eșec până acum, a unei colaborări a Statelor Dunărene dela care, bine înțeles, nici Germania nici Italia n'ar fi exclusă sau, în alți termeni, dela o colaborare a blocului Romei și a Miciei Înțelegeri, pare a face apreciable progrese în spirite“.

Presa engleză.

MORNING POST din 22 Martie este informat din București că vizita d-lui prim-ministru Tătărescu la Praga, este în legătură cu un plan vast pentru înființarea în România a unor fabrici, sucursale a firmelor cehoslovace de armament, „așa că armata română să poată fi motorizată în cel mai scurt timp posibil“.

„Pe de altă parte ziarul constată că vizita d-lui prim-ministru este interpretată la Praga „ca un indiciu că raporturile româno-cehoslovace sunt pe punctul de a deveni și mai strânse de cât mai înainte, datorită cooperării în materie de armament“.

Cu această ocazie anunță că după înapoierea sa dela Praga, d-l Tătărescu va face o vizită oficială la Ankara, iar în cursul lunii Mai va primi la București vizita primilor-miniștri ai: Turciei, Cehoslovaciei și Iugoslaviei,

YORKSHIRE POST din 23 Martie publică amănuntele primite din Praga despre prima zi a vizitei d-lui prim-ministru Tătărescu și redă comunicatul dat după întrevederile din acea zi.

Constată că „Raporturile recente, cum că Germania și Italia caută să aibe raporturi mai strânse cu Iugoslavia, dau actualelor convorbiri un interes special. D-nii Tătărescu și Hodza au mai schimbat vederi și despre situația politică din bazinul dunărean“.

DAILY TELEGRAPH, cu aceeași dată, e de părere, după informațiile primite din Praga, că toate conversațiile tind la stabilirea măsurilor pentru unificarea sistemului de armament al Micii Înțelegeri.

MANCHESTER GUARDIAN din 25 Martie publică o telegramă din Viena, comentând activitatea diplomatică din Europa Centrală și Răsăriteană.

Arată că vizita la Praga a d-lui Gh. Tătărescu, primul-ministru al României, atrage atențiunea tuturor, prin importanța scopurilor ei de ordin militar, economic și politic.

Ziarul scrie „că această vizită a fost încoronată de cel mai deplin succes, constituind totdeauna o reafirmare a solidarității dintre Cehoslovacia și România, precum și a cordialei cooperări dintre cele trei State ale Micii Înțelegeri“.

TIMES din 27 Martie, anunțând plecarea d-lui prim-ministru Tătărescu din Praga, scrie următoarele:

„Conform unei declarații oficiale, scopul vizitei d-lui Tătărescu a fost — în afară de discuția chestiunilor de politică generală — extinderea raporturilor comerciale dintre cele două țări și un aranjament amănunțit pentru finanțarea proviziilor cehoslovace pentru armata română.

„Conversațiile d-lui Tătărescu cu d-l Hodza și cu d-l Krofta au arătat acordul deplin dintre cele două guverne și absoluta unitate în scopurile celor trei membri ai Micii Înțelegeri. Cehoslovacia și România privesc binevoitor apropierea italo-iugoslavă ca o contribuție la consolidarea păcii în acea parte a Europei. Mica Înțelegere dorește să colaboreze cu toate celelalte țări din bazinul dunărean, dar în același timp se opune neclintit la restaurarea Habsburgilor“.

Presa germană.

Vizita făcută de către d-l prim-ministru G. Tătărescu la Praga, vizita d-lui ministru de externe V. Antonescu la Ankara, precum și vizitele d-lor M. Constantinescu, guvernatorul Băncii Naționale, la Berlin, și dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii publice, la Varșovia, au fost relevate și comentate de presa germană, care le-a socotit ca niște manifestări vii ale politicii noastre externe din ultimul timp. Ziarele socot că activitatea externă desfășurată în această privință ar corespunde unor necesități, de moment, ce se impun politicii externe a României față de noua constituție și noile curente care se pot observa în genere în politica Europei.

Presa germană a insistat în deosebi asupra laturii politice pe care scoate că o poate atribui vizitei d-lui Tătărescu, președintele Consiliului de Miniștri.

Astfel **FRANKFURTER ZEITUNG** din 19 Martie, crede că această vizită nu ar avea numai caracter economic și nici nu s'ar limita numai la chestiuni de înarmare.

„In discuțiunile care vor avea loc se va pune tot complexul de probleme care interesează raporturile Statelor Micii Înțelegeri între ele cât și raporturile fiecărei Stat în parte cu vecinii săi“, adaugă ziarul.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 23 Martie scrie:

„Vizita d-lui prim-ministru Tătărescu la Praga capătă o notă deosebit de semnificativă prin faptul că în programul ei este trecută și cercetarea fabricilor de armament din Cehoslovacia. Iar timpul ales pentru această vizită exprimă clar rostul ei: acela de a arăta că nu poate fi vorba de nicio slăbire a relațiilor ceho-române și acela de a pune punctul convenit la discuțiunile penibile care au fost provocate la București de apariția lucrării „Rusia și Mica Înțelegere“, scrisă de ministrul Cehoslovaciei în România“.

BRESLAUER NEUESTE NACHRICHTEN cu aceeași dată scrie:

„Vizita la Praga a șefului guvernului României nu are nici de cum un caracter economic așa cum s'a încercat să se afirme. Din contră, faptul că e însoțit de generalul Glatz, secretar general al Ministerului de Război, însărcinat să discute chestiuni de armament, arată că se va pune în discuție în mod deosebit și problema alianței militare între Statele Micii Înțelegeri, respective aceea dintre România și Cehoslovacia. În toasturile rostite de d-nii Hodza și Tătărescu s'a arătat că colaborarea dintre Statele Micii Înțelegeri s'ar fi transformat într-o funcțiune a unui organism regional unitar, cu scopuri și metode unitare în politica sa externă și care se va arăta hotărât să apere deopotrivă atât pacea cât și propriile sale granițe“.

KÖLNISCHE ZEITUNG declară:

„Prezența prim-ministrului României G. Tătărescu la Praga poate fi socotită într-o măsură oarecare drept un preludiu la conferința Micii Înțelegeri planuită pentru începutul lunii Aprilie la Belgrad.

„Presă cehoslovacă a anunțat imediat după primele discuțiuni care au avut loc între d-nii Tătărescu și Hodza că s'ar fi vorbit cu aceste prilejuri despre toate problemele politice și economice care interesează fie cele două țări în parte, fie Mica Înțelegere în întregimea ei. Ambele părți s'au arătat dispuse la o colaborare cât mai accentuată, de pe urma căreia eficacitatea Micii Înțelegeri să fie și mai pronunțată.

„În genere se poate spune că activitatea politicii externe a României oferă în timpul din urmă o icoană cât se poate expresivă. Sunt semnificative în această privință vizitele făcute de ministrul de externe V. Antonescu la Ankara, dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii la Varșovia, și în sfârșit aceea a primului ministru Tătărescu la Praga, însoțit pentru și mai multă claritate de generalul Glatz, însărcinat cu probleme privitoare la armamentul României“.

Presa belgiană.

L'INDÉPENDANCE BELGE din 28 Martie publică următoarea relație a corespondentului său la Praga, în legătură cu vizita d-lui prim-ministru Gh. Tătărescu:

„Rezultatele vizitei d-lui Tătărescu, președintele Consiliului român, la Praga, au desmînțit toate svonurile unei disociații a Micii Înțelegeri. Viitoarea vizită a d-lui Beneș la Belgrad, va sublinia și mai mult legăturile trainice care există între aceste State.

„Nu există o problemă a Micii Înțelegeri“, declară ziarul **PRAVO LIDU**, iar **PRAGER PRESSE** proclamă desăvârșita concordanță de vederi între Statele partener.

„D-l Tătărescu care era întovărășit de generalul Glatz, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, a vizitat îndelung mai multe stabilimente industriale producătoare de armamente.

„La Statul Major al armatei cehoslovace, funcționează de altfel, de câtva timp, un birou de coordonare pentru toate chestiunile militare, privitoare colaborării între Cehoslovacia, România și Iugoslavia.

„După această vizită a omului de Stat român, programul de reînarmare al Micii Înțelegeri nu va întârzia de a fi pus la punct“.

Presa elvețiană.

LA TRIBUNE DE GENÈVE din 30 Martie vede în vizita d-lui Tătărescu la Praga, un preludiv al conferinței dela Belgrad.

„Pe de altă parte, constată cu satisfacție că, cu toate manevrele extremiștilor de dreapta, guvernul dela București mai acordă o mare importanță alianței cu Cehoslovacia. Relevă contractul făcut în Cehoslovacia pentru furnituri militare și de asemenea asigurarea publică

și solemnă dată de ambii șefi de guverne, în sensul că acest fapt nu are nimic ostil față de nimeni. Cu privire la declarațiile conciliante făcute de Schuschnigg și Varanyi, cu ocazia întrevederii dela București, citează cuvintele d-lui Hodza, care dorește o colaborare cât mai strânsă cu Statele dunărene, ceea ce ar permite să se ajungă în fine la o ameliorare a relațiilor cu Germania și Italia“.

Ziarul precizează apoi că d-l Stoiadinovici a declarat că a ținut la curent guvernele Micii Înțelegeri cu chestiunea tratatului cu Italia.

Presa Statelor-Unite

Ziarele americane din 22 și 23 Martie au publicat corespondențe din Praga, în legătură cu vizita d-lui prim-ministru Tătărescu.

NEW-YORK TIMES din 22 și 23 Martie atribuie acestei vizite o deosebită importanță, din punctul de vedere al unificării armamentelor în Statele Micii Înțelegeri. Se publică și un interview acordat de d-l Veverka, ministrul Cehoslovaciei la Viena.

CONFERINȚA MICII ÎNȚELEGERI

Presa iugoslavă.

„Cei trei miniștri de externe ai țărilor Micii Înțelegeri vor examina situația generală și evenimentele actuale din Europa“, acesta este titlul sub care ziarul PRAVDA din 30 Martie publică articolul său de fond, pe toată pagina întâia, consacrat întrunirii consiliului permanent al Micii Înțelegeri.

După ce subliniază importanța internațională a acestei conferințe și după ce scoate în evidență rolul jucat de Mica Înțelegere în consolidarea situației din Europa Centrală, PRAVDA scrie că aceasta este o nouă ocazie care se prezintă pentru a arăta opiniei publice din țările Micii Înțelegeri și opiniei publice străine de a urmări importanta întrunire atât de constructivă a Micii Înțelegeri, care a știut totdeauna și în toate împrejurările să rămână un factor puternic și cu prestigiu internațional, prin dinamismul diplomaților săi.

„Conferința dela 1 Aprilie, continuă ziarul, va da posibilitate d-lor Stoiadinovici, Antonescu și Krofta să examineze situația generală internațională. Este fără îndoială sigur că cei trei miniștri de externe vor examina sub un unghi comun toate chestiunile menite să salvgardeze pacea și să contribuie la desvoltarea colaborării popoarelor din bazinul dunărean.

„Numeroase comentarii au dovedit în ultimul timp evoluția cuminte a Austriei către o colaborare economică în această parte a Europei. Deoarece Statele Micii Înțelegeri au fost totdeauna gata pentru o intensă colaborare economică, după ce ar dispărea himerele revizioniste, această colaborare ar putea să fie extinsă și la Ungaria.

„Mica Înțelegere, termină ziarul, a dat până acum rezultate mărețe prin colaborarea sa pentru menținerea păcii și stabilirea unor mai bune relații internaționale. Dorim ca această colaborare să se continue și în viitor pentru un cât mai mare bine al celor trei țări ale noastre și în folosul păcii tuturor popoarelor“.

Vizita la Belgrad a d-lui Eduard Beneș, președintele Republicii Cehoslovace, ca și sosirea în capitala Iugo-

slaviei a d-lor Victor Antonescu, ministrul de afaceri străine al României și Camil Krofta, ministrul de afaceri străine al Cehoslovaciei, care împreună cu d-l Milan Stoiadinovici, președintele Consiliului de Miniștri și ministru al afacerilor străine al Iugoslaviei, se vor întruni cu prilejul sesiunii consiliului Micii Înțelegeri, rețin atenția deosebită a tuturor ziarelor iugoslave din 31 Martie.

Ele relevă că Belgradul continuă a fi centru de interes pentru opinia publică internațională.

Ziarele subliniază de asemeni că d-l Ismet Inonu, președintele Consiliului de Miniștri al Turciei, va veni la Belgrad pentru a face o vizită d-lui Stoiadinovici, șeful guvernului. Capitala Iugoslaviei, spun ziarele, va primi în mod solemn pe eminentul om de Stat al Turciei noi.

Ziarul SAMUPRAVA, într'un articol consacrat sesiunii consiliului Micii Înțelegeri, după ce relevă mai întâi importanța internațională a acestei grupări politice, scrie între altele că sosirea la Belgrad a d-lor Victor Antonescu și Camil Krofta va fi salută de întregul popor iugoslav, drept o nouă dovadă de importanță considerabilă a Micii Înțelegeri, care reprezintă garanția cea mai sigură pentru tratatele existente și pentru pacea europeană. Ziarul adaugă:

„Iugoslavia știe să-și prețuiască amicii săi din Mica Înțelegere și ea le dă un loc special în inima sa. Conștienți de marele rol al Micii Înțelegeri, cei trei oameni de Stat vor manifesta odată mai mult în cursul acestei sesiuni forța, decizia și unanimitatea de vederi a României, Cehoslovaciei și Iugoslaviei, care sunt legate printr'o amiciție sinceră și printr'o serie de acorduri a căror aplicare a dat cele mai bune rezultate pentru toate trei țările.

„In ajunul acestei importante conferințe, se poate spune cu certitudine că d-nii Stoiadinovici, Antonescu și Krofta vor examina situația internațională actuală și în deosebi situația din Europa Centrală și că se vor strădui, ca oameni de Stat de seamă, să garanteze pacea, fă-

când posibilă o vastă colaborare a țărilor din bazinul dunărean.

„Conferința dela Belgrad, care se desfășoară în clipa când în Europa Centrală sunt anumite semne ale unei noi evoluții în ce privește colaborarea economică a tuturor popoarelor dunărene, prezintă o semnificație deosebită. Suntem convinși că ea va aduce noi dovezi despre rațiunea sa de a fi și despre forța sa. Mica Înțelegere are o misiune de îndeplinit, pe calea trasată în politica internațională, care este urmată de cele trei State cu convingerea adâncă că Mica Înțelegere nu este numai o necesitate pentru cele trei țări aliate, dar și un puternic factor, a cărui activitate a dat până azi cele mai bune rezultate în ce privește pacea cu toți vecinii și chiar cu vecinii vecinilor noștri“.

PRAVDA scrie că presa străină acordă o mare importanță reuniunii miniștrilor de afaceri străine din țările Micii Înțelegeri.

Anunțând că a doua zi sosesc la Belgrad d-nii Victor Antonescu și Camil Krofta, ziarul adaugă:

„Vechii noștri prieteni se vor simți și de data aceasta ca și în trecut ca la ei acasă, după cum și reprezentanții Iugoslaviei se simt la ei acasă atunci când se află în Cehoslovacia soră și România amică.

„Cele două zile de sesiune ale Micii Înțelegeri vor aduce noi forțe și vor da un nou impuls tuturor celor care poartă de grije operii de consolidare a păcii și de apropiere a popoarelor.

„In această atmosferă amicală, miniștrii de afaceri străine ai țărilor din Mica Înțelegere vor examina mâine situația europeană și problemele interesând cele trei State“.

POLITIKA anunță că miniștrii de externe ai României și Cehoslovaciei se vor întâlni în gara Vinkovce, iar de acolo vor folosi un tren special, care îi va aduce la Belgrad.

Același ziar scrie că reprezentanții răspunzători ai politicii externe ai Iugoslaviei, Cehoslovaciei și României vor avea să examineze numeroase și însemnate probleme, privind Mica Înțelegere, precum și politica internațională în general.

„In cercurile bine informate, încheie *POLITIKA*, se crede că reuniunea consiliului permanent al Micii Înțelegeri va confirma din nou unanimitatea desăvârșită din toate punctele de vedere între cele trei State, cu privire la politica lor externă. Conferința din Belgrad, ca toate cele care au precedat-o, va risipi și va reduce la tăcere toate intrigile asupra unor pretinse divergențe de concepții între membrii Micii Înțelegeri“.

Intreaga presă iugoslavă din 1 Aprilie se ocupă în amănunt de reuniunea consiliului permanent al Micii Înțelegeri.

Ziarele pun în evidență cu un accent deosebit, solidaritatea Micii Înțelegeri și resping interpretările unor anumite cercuri străine, care ar vroi să vadă în ultimile desfășurări internaționale o slăbire a solidarității Micii Înțelegeri.

Programul acestei sesiuni, după ziarul POLITIKA, ar fi fi următorul:

„Conferința dela Belgrad va examina toate chestiunile interesând direct cele trei popoare legate prin alianțe străne. Ordinea de zi comportă acordurile Iugoslaviei cu Bulgaria și cu Italia, apoi problema spaniolă, în lumina interesului pe care i-l poartă Europa, raporturile cu celelalte mari puteri și în sfârșit problema fundamentală care interesează Mica Înțelegere: raporturile cu Austria

și cu Ungaria. Asupra tuturor acestor chestiuni, o singură notă domină: menținerea păcii în această parte a Europei și în restul Continentului“.

Iar VREME, dând nota tuturor comentariilor apărute în ziarele din 1 Aprilie, scrie:

„Zilele trec schimbătoare, dar Mica Înțelegere rămâne“. Ziarul adaugă:

„Sesiunea actuală a Micii Înțelegeri la Belgrad și ordinea ei de zi, care este foarte încărcată, dovedesc că tovarășia vechea, de mai bine de zece ani dintre România, Cehoslovacia și Iugoslavia, nu și-a terminat misiunea ei istorică, ci că ea se află în fața unor sarcini noi. Fiind un instrument suficient de suplu al diplomațiilor respective, Mica Înțelegere îndreptățește tot mai mult necesitatea existenței sale“.

VREME, protestează împotriva svonurilor lansate de anumite oficine străine, împotriva Micii Înțelegeri și adaugă: „privirile străinătății vor fi fixate astăzi asupra activității d-lor Victor Antonescu, Krofta și Stoiadinovici, poate mai mult decât de obicei. Lucrările conferinței vor fi însă inspirate de o încredere deosebită și de o solidaritate desăvârșită“.

Ziarul analizează situația Micii Înțelegeri și ajunge la concluzia că acest instrument de apărare a păcii, față de situația actuală din Europa, nu și-ar putea răsleții forțele. „In fața evenimentelor care se pot ivi dela o zi la alta, Mica Înțelegere trebuie să aibă o atitudine fixată. Discuțiile care vor avea loc în consiliul permanent al Micii Înțelegeri vor da puțința acestui organism să-și determine liniile generale pe care tehnicienii și specialiștii celor trei țări sunt chemați să le pună în vigoare“.

Ziarele de scară, publică în primele pagini, amănunte asupra sosirii la Belgrad a d-lor Victor Antonescu și Krofta, miniștrii de Afaceri Străine ai României și Cehoslovaciei.

Ele relevă călduroasa primire pe care capitala iugoslavă a făcut-o eminenților oameni de Stat ai celor două țări amice și aliate.

Ziarele publică de asemeni declarațiile pe care d-l Krofta le-a făcut reprezentanților presei, îndată după sosirea sa în gara Belgrad.

Vizita apropiată a d-lui Beneș, președintele Republicii Cehoslovace la Belgrad, este interpretată de presa iugoslavă ca un eveniment politic de primul ordin, completând vizita pe care M. S. Regele Carol II al României a făcut-o în toamna trecută la Praga.

Ziarele iugoslave subliniază, în afară de solidaritatea Micii Înțelegeri, hotărîrea luată în conferința dela Bratislava, când — cum accentuiază ziarul POLITIKA — s'a stabilit că fiecare din țările Micii Înțelegeri trebuie să mențină cele mai bune raporturi cu vecinii.

„Mica Înțelegere are drept scop să ia parte la întărirea păcii în Europa. Totuși, fiecare din țările acestei organizații, are interese particulare și obligațiuni particulare față de vecinii săi. Bine înțeles, observă *POLITIKA*, este normal că aceste raporturi directe cu țări din afara Micii Înțelegeri nu pot fi stabilite în paguba scopurilor esențiale pe care le urmărește acest organism de pace“.

Ziarul L'ECHO DE BELGRADE, după ce reamintește că pentru prima dată dela Unire, Iugoslavia va primi la 6 Aprilie vizita oficială a președintelui Republicii Cehoslovace, arată marele rol jucat de președintele Beneș, în opera de elaborare, de creare și de dezvoltare a Cehoslovaciei.

Ziarul scoate în relief importanța politică a Micii Înțelegeri, spunând:

„Acest organism de pace, constituie azi o putere de 50 de milioane de oameni, de care lumea întreagă s'a învățat să țină seamă.

„Mica Înțelegere datorește în mare parte influența sa spiritului politic al miniștrilor ei de Afaceri Străine, printre care în primul plan, timp de 16 ani, a fost și d-l Eduard Beneș.

„Manifestațiile care vor saluta pe șeful Statului Cehoslovac, vor fi deci totodată un omagiu adus Republicii surori, și o afirmație a alianței nesdruncinate care unește Belgradul, Praga și Bucureștii“.

Chestiunea revizionismului este deasemenea evocată în comentariile presei iugoslave. POLITIKA arată că, în existența sa de 15 ani, Mica Înțelegere și-a extins considerabil domeniul inițiativei sale internaționale. „Intemeiată pentru a rezista tendințelor revizioniste ale Ungariei, Mica Înțelegere a trebuit să ia atitudine și față de alte puteri care începuseră să se intereseze de basinelul dunărean.

„Pe de altă parte, Austria a voit să-și păstreze în această parte a Europei rolul ei istoric și Mica Înțelegere a trebuit să combată nu numai năzuințele revizioniste ale Ungariei, dar și tendințele Austriei, fie în direcția Anschlussului, fie în direcția unei restaurări a Habsburgilor“, conchide ziarul.

Și problema organizării dunărene reține atenția ziarelor care subliniază eforturile d-lui Milan Hodza, președintele de consiliu al Cehoslovaciei, în sensul unei apropieri între Austria, Ungaria și țările Micii Înțelegeri. Ziarele relevă însă că colaborarea în basinelul dunărean nu se va putea realiza atâta vreme cât bazele păcii în Europa nu vor fi întărite.

Ziarele din 2 Aprilie continuă a se ocupa pe larg de lucrările conferinței.

După ce subliniază călduroasa primire făcută celor doi miniștri de Externe, oaspeți ai președintelui Stoiadinovici, ziarele relevă că bilanțul primei zile de lucru este extrem de favorabil.

În această privință, VREME serie între altele că actuala sesiune a consiliului permanent al Micii Înțelegeri reține atențiunea întregii Europe, căci cu acest prilej sunt luate în studiu o serie de chestiuni de cea mai mare importanță. Ziarul adaugă:

„Președintele consiliului iugoslav, d-l Stoiadinovici, a pus pe colegii săi în curent cu semnificația pactului de amicitie perpetuă, încheiat de curând cu Bulgaria și cu recentul acord italo-iugoslav. Explicațiile d-lui Stoiadinovici au fost aprobate în întregime de miniștrii de externe ai României și Cehoslovaciei.

„Pe de altă parte, cei trei miniștri, au examinat raporturile dintre cele trei State pe deoparte și Ungaria și Austria pe de altă parte, precum și toate chestiunile importante cu caracter internațional care interesează Mica Înțelegere. Primele conversațiuni s'au desfășurat într-o atmosferă de călduroasă cordialitate și sub semnul unui perfect acord, care lasă să se întrevadă succesul final al lucrărilor consiliului permanent.

POLITIKA se exprimă în același sens. Ziarul precizează că conversațiunile de ieri au avut în primul rând ca obiect raporturile cu celelalte State din Europa Centrală.

„Între altele a fost vorba de relațiile Micii Înțelegeri cu Austria și cu Ungaria, în general și în special de unele raporturi care intră în cadrul de preocupări al comitetului economic al Micii Înțelegeri.

„Condițiunile în care se desfășoară conversațiile din sânul consiliului permanent dovedesc că reuniunea dela Belgrad este o nouă manifestare de solidaritate a Iugoslaviei, Cehoslovaciei și României și un nou prilej pentru Mica Înțelegere de a-și exprima politica tradițională, inspirată și condusă de aceste mari principii: a servi pacea între popoare și a rămâne credincios Societății Națiunilor“.

„Pactul de amicitie perpetuă cu Bulgaria, continuă POLITIKA, apoi acordurile politice și economice, semnate de curând la Belgrad cu Italia, au reținut, se înțelege dela sine, atențiunea opiniei publice a țării noastre și a opiniei din străinătate. Mica Înțelegere a fost pusă la timp și acest lucru nu trebuie să se uite, în curent cu pactul încheiat cu Bulgaria și cu acordurile italo-iugoslave. Se subliniază în modul cel mai categoric că Mica Înțelegere a dat acestor tratate internaționale justa interpretare, întru cât ele au fost încheiate ținându-se seama de angajamentele internaționale subscrise mai înainte și cu respectul tradiției Micii Înțelegeri“.

PRAVDA, în articolul său de fond, relevă comunitatea de vederi a celor trei state din Mica Înțelegere, în toate chestiunile.

„În timpul celor două zile de deliberări, continuă ziarul, cei trei miniștri au examinat toate problemele arzătoare din Europa sub aspectul intereselor amicilor și aliaților Micii Înțelegeri. Basinelul Dunărean, colaborarea economică și politică, au fost scopurile convorbirilor avute de d-nii: Antonescu, Krofta și Stoiadinovici.

„Problema Habsburgilor, care de atâtea ori a provocat emoții în Europa occidentală, nu înfățișează o problemă propriu zisă pentru Mica Înțelegere. De multă vreme atitudinea Micii Înțelegeri în această chestiune a fost stabilită: Statele Micii Înțelegeri sunt cât se poate de categoric împotriva restaurării Habsburgilor.

„În basinelul Dunărei atmosfera se înseninează, iar posibilitățile de colaborare apar mai clare. Începând într-o armonie desăvârșită, conferința Micii Înțelegeri ia sfârșit acum într-o deplină comunitate de vederi. Mica Înțelegere este solidă și compactă, Iugoslavia și-a rânduit în chip amical raporturile sale cu cei doi vecini, Bulgaria și Italia. Aceasta este rezultatul activității diplomatice pacifice a d-lui Stoiadinovici, activitate care a fost salutăată de d-nii Victor Antonescu și Krofta.

„În general, bunele raporturi cu vecinii, cu toți vecinii, au constituit pârgăia politicii Micii Înțelegeri. Opinia publică din România, din Cehoslovacia și din Iugoslavia, este mulțumită. Mica Înțelegere, importantă gruparea internațională, este nestrămutat, în deplină forță și armonie, pe meterezele frontierelor sale. Ea este cea mai sinceră partizană a unei bune și prietenești colaborări cu toți vecinii și cu toate statele“.

Într'un articol consacrat lucrărilor consiliului permanent al Micii Înțelegeri SAMUPRAVA scrie:

„Conferința actuală a Micii Înțelegeri se încadrează într'un moment cu adevărat prielnic, după pactul de amicitie perpetuă între Bulgaria și Iugoslavia, după frumoasele manifestări de solidaritate și alianță ale Înțelegerii Balcanice dela Atena și în sfârșit după vizita contelui Ciano la Belgrad, adică după semnarea acordurilor italo-iugoslave.

„În afară de aceasta, ea precede vizita oficială a președintelui Beneș, în Iugoslavia. Fiecare dintre aceste patru evenimente merită un comentariu special, deoarece fiecare din ele este de o deosebită importanță și a contribuit în mod favorabil la consolidarea Micii Înțelegeri.

„Prin pactul cu Bulgaria, Mica Înțelegere a fost indirect, însă în mod simțitor consolidată, cum a fost de asemenea întărită prin acordul italo-iugoslav. Cu prilejul conferinței dela Montreaux, d-l Stoiadinovici a rostit un mare adevăr atunci când a declarat, referindu-se la Turcia, că orice consolidare a unui din aliații noștri înseamnă o consolidare și a alianței noastre comune și a propriei noastre țări.

„Este acum rândul aliaților noștri de a face aceeași constatare, atunci când vor examina foloasele pe care Iugoslavia le-a obținut prin rezolvarea aprofundată a relațiilor sale cu Bulgaria și Italia. Nu trebuie să se piardă din vedere faptul că această consolidare directă sau indirectă contribuie la întărirea păcii, a prestigiului moral și ajută la dezvoltarea economică a Micii Înțelegeri

„De altfel este oare un lucru fără însemnătate faptul că Italia a părăsit teza habsburgică și că agenții propagatori ai acestei teze nu vor mai fi tolerați la Roma, care a căutat și a găsit garanții mai reale ale intereselor și tendințelor sale pacifice?”

Ziarul reamintește apoi articolul din TIMES, care a afirmat că acordul italo-iugoslav constituie o adăugire la acordul anglo-italian și felicitările pe care sir Eric Drummond le-a adresat contelui Ciano pentru rezultatele călătoriei sale la Belgrad.

„Este sigur, continuă SAMUPRAVA, că acordul dintre Belgrad și Sofia a avut efecte binefăcătoare asupra înțelegerii Balcanice și că acordul dintre Belgrad și Roma a consolidat și Înțelegerea Balcanică și Mica Înțelegere. Dar pentru că trebuie ca fiecare lucru să fie pus la locul său, trebuie să se spună de asemenea că aceste acorduri au lămurit situația după cum ele au întărit sentimentele pacifice în noi toți câți locuim pe malurile Dunării și ale Mării Egee și care suntem dornici de pace, dornici de securitate și dornici în sfârșit de garanții în stare să ne chezăsuiască pacea în mod definitiv.

SAMUPRAVA subliniază de asemenea noua situație care va îngădui Micii Înțelegeri să-și desvolte în viitor o activitate internațională mai intensă, și încheie, afirmând: „O dovadă mai mult că Mica Înțelegere își continuă misiunea în unanimitate și cu solidaritatea membrilor săi, va fi apropiată vizită a președintelui Beneș la Belgrad. Intreaga Iugoslavie se bucură în fața acestei manifestații de alianță, de fraternitate și de amicitie cehoslovaco-iugoslavă, văzând în ea o nouă confirmare a cordialelor raporturi care există între statele Micii Înțelegeri”.

Ziarele din 3 Aprilie consacră aproape toate paginile încheierii lucrărilor conferinței Micii Înțelegeri.

Ele reproduc, sub titluri mari, principalele pasaje ale hotărârilor luate ieri de consiliu, textele integrale ale comunicatului oficial, publicat ieri la ora 19, la sfârșitul ultimei ședințe, precum și declarațiile făcute de d-nii: Camil Krofta și Victor Antonescu și discursurile ținute de președintele Stoiadinovici și de d-l Krofta la dîneul de gală oferit de d-na și d-l Stoiadinovici la Cercul ofițerilor din garda regală.

POLITIKA pune toate aceste informațiuni sub un titlu care acoperă întreaga primă pagină: „Politica tradițională a Iugoslaviei, Cehoslovaciei și României, confirmată în reuniunea dela Belgrad a consiliului permanent”.

La rândul său VREME subliniază că consiliul permanent a aprobat acordurile încheiate de Iugoslavia cu Bulgaria și Italia și adaugă că: „amiciția, interesele ce-

lor trei state, precum și legăturile lor cu statele balcanice și cu Franța limitează cadrul înțelegerii cu celelalte țări.

Ziarul încheie, spunând că Consiliul Permanent și-a terminat lucrările într'un deplin acord asupra tuturor chestiunilor, astfel încât conferința dela Belgrad a fost o nouă și strălucită manifestare a solidarității dintre cele trei țări, care alcătuiesc gruparea.

În legătură cu închiderea lucrărilor consiliului permanent al Micii Înțelegeri și cu publicarea comunicatului oficial, PRAVDA, din 3 Aprilie, constată că prin comunicat se sublinează unanimitatea punctelor de vedere ale celor trei țări și ferma lor hotărâre de a continua colaborarea lor și dezvoltarea și consolidarea și mai puternică a legăturilor care le unesc.

„Mica Înțelegere, scrie ziarul, este un factor constructiv și pacific. Ea își îndreaptă toate eforturile spre întărirea securității și consolidarea păcii. Conștientă de forța sa Mica Înțelegere a continuat și de această dată să meargă pe calea sa tradițională. Ea își sporește amicitile și ia poziție pentru apărarea păcii, totdeauna gata a apăra interesele și drepturile asle”.

PRAVDA relevă caracterul tendențios al svonurilor despre o pretinsă slăbire a Micii Înțelegeri și încheie astfel:

„Mica Înțelegere este o creație a intereselor vitale ale celor trei țări ale noastre, amice și aliate, și nicio furtună nu o va putea clinti. Comunicatul este îmbucurător și pentru opinia publică străină, cel puțin pentru aceea care judecă obiectiv evenimentele, așa după cum este îmbucurător și pentru țările amice care de altfel nu s'au îndoit niciodată de soliditatea Micii Înțelegeri și de fermitatea liniei sale politice și care tind spre salvgardarea păcii și menținerea alianțelor cu țările din Înțelegerea Balcanică și cu Franța”

Înregistrând șederea la Belgrad, cu prilejul conferinței consiliului Micii Înțelegeri, a d-lor: Victor Antonescu, ministrul de Afaceri Străine al României și Camil Krofta, ministrul de Afaceri Străine al Cehoslovaciei, ca și plecarea d-lui Victor Antonescu, spre București, ziarele din 4 Aprilie publică numeroase comentarii apărute în presa străină asupra sesiunii extraordinare a consiliului permanent al Micii Înțelegeri, subliniind rezultatele pozitive ale sesiunii și importanța lor în dezvoltarea politică a acestei părți a lumii, ca și a întregii Europe.

Astfel VREME consacră mai multe coloane reproducerii diferitelor comentarii. Ziarul relevă că în Cehoslovacia, România și Franța rezultatele conferinței Micii Înțelegeri au fost primite și aprobate cu satisfacție și le consideră ca întărind solidaritatea țărilor din Mica Înțelegere.

După ce publică comentarii foarte favorabile din presa română și cehoslovacă, ziarele reproduc extrase din articolele apărute în presa franceză.

Presa cehoslovacă.

Intreaga presă din 30 Martie atribuie o deosebită importanță apropiatei conferințe a miniștrilor de Afaceri Străine ai Micii Înțelegeri, precum și vizitei pe care d-l Beneș, președintele republicii, o va face la Belgrad.

LIDOVE NOVINY scrie astfel că în programul conferinței dela Belgrad figurează și chestiunea colaborării economice în basinul dunărean.

Exprimându-și deplina încredere în rezultatele politice ale conferinței, PRAGER PRESSE declară că întrunirea dela Belgrad va confirma încă o dată solidari-

tatea celei mai vechi grupări politice de după războiu, care este *Mica Înțelegerere*.

În numărul din 31 Martie, PRAGER PRESSE publică următoarea notă:

„Chestiunile care vor forma obiectul desbaterilor la Belgrad pot fi împărțite în trei categorii: una, înglobând problemele care sunt oarecum interne ale Micii Înțelegeri; alta cuprinzând problemele și sarcinile relative la raporturile Statelor membre ale Micii Înțelegeri cu vecinii lor; a treia, cuprinzând chestiunile politice europene în general“.

După ce semnalează în amănunt toate aceste chestiuni, PRAGER PRESSE arată că Statele Micii Înțelegeri vor fi în situația de a continua acțiunea lor în sensul hotărârilor luate anul trecut la Bratislava, când s'a spus că țările Micii Înțelegeri își vor întări securitatea, unindu-și forțele într'un mod mai intim și mai rodnic.

Toate ziarele din 4 Aprilie consacră cea mai mare atențiune rezultatelor conferinței Micii Înțelegeri dela Belgrad.

Presa analizează în amănunt comunicatul dat după terminarea conferinței, subliniind trăinicia și mlădioșia Micii Înțelegeri, la care s'a referit și d. Stoiadinovici în discursul său.

Ziarele înfățișează conferința dela Belgrad ca un nou pas spre consolidarea situației europene și spre întărirea păcii.

Odată cu comentariile referitoare la recenta conferință dela Belgrad, ziarele publică numeroase articole și informațiuni consacrate călătoriei d-lui Beneș în Iugoslavia.

Ele constată că această vizită a președintelui republicii cehoslovace va întări legăturile care unesc cele trei țări ale Micii Înțelegeri.

Reproducând fotografii ale frumuseților naturale ale Iugoslaviei și articole asupra acestei țări, ziarele fac istoricul raporturilor politice, intelectuale și economice cehoslovaco-iugoslave și reproduc pe larg știrile din Belgrad asupra mărețelor pregătiri ale Iugoslaviei în vederea primirii președintelui Beneș, șeful unui Stat amic și aliat.

PRAGER PRESSE, din 1 Aprilie, sub titlul: „Mica Înțelegerere la lucru“, publică următorul articol:

„Conferințele Consiliului permanent al Micii Înțelegeri au devenit tradiționale. Se cunosc unanim principiile politicii Micii Înțelegeri. Ele au intrat în istoria raporturilor internaționale moderne.

„La constăturile ei, Mica Înțelegerere face o analiză a situației generale a Europei, hotărînd pe baza faptelor recunoscute liniile de directivă ale procedurii comun. Din punctul de vedere al Micii Înțelegeri, situația Europei se compune din trei grupuri de probleme, care trebuie să fie tratate, respectiv, soluționate într'o formă care să corespundă cu interesele Micii Înțelegeri.

„Dacă începem cu problemele europene generale, Mica Înțelegerere se va ocupa desigur de situația creată în raporturile reciproce ale Statelor europene, de răspunsul Germaniei și Italiei, dat puterilor apusene cu privire la invitația de a se crea un al doilea pact locarnian. Bineînțeles că Mica Înțelegerere poate urmări în acest punct numai acea politică pe care a apărut-o totdeauna dela 7 Martie 1936.

„Privind în parte fiecare Stat al Micii Înțelegeri, se poate observa că — dat fiind situația lor geografică — sunt în stare să păstreze, pe lângă politica de securitate colectivă a întregii Micii Înțelegeri și interesele lor dife-

rite, luând măsuri care le apar potrivite. Astfel, Cehoslovacia are, împreună cu Franța, pactul de asistență mutuală cu Rusia, România, paralel cu Franța, are alianță ei cu Polonia. Tot astfel și Iugoslavia și-a asigurat — în cadrul posibilităților sale — pacea cu vecinii.

„Este cu totul firesc că sesiunea Consiliului permanent va aproba pașii mari de pace ale diferitelor State membre.

„Intereselor colective ale Micii Înțelegeri aparțin: alianța și raporturile de amicitie cu Franța, acea putere a Europei, care a contribuit cel mai mult la eliberarea, respectiv lărgirea și unirea teritoriilor naționale ale Micii Înțelegeri. Acestor interese colective aparțin și acele probleme de stabilizare și consolidare în Basinul Dunării, care ar putea avea ca urmare o cooperare economică și o îmbunătățire crescândă a raporturilor cu Austria și Ungaria.

„Nu trebuie să se aștepte senzațiuni dela sesiunea Micii Înțelegeri. Conferința dela Belgrad poate aduce numai o singură senzație: senzația desamăgirii, pentru acei care tot mai contează pe divergențe în această federație de State“.

Presa franceză.

Toate ziarele franceze din 2 Aprilie acordă o mare importanță Conferinței dela Belgrad, subliniind necesitatea ca Mica Înțelegerere să-și afirme încăodată solidaritatea și să-și vadă întărită poziția, fiindcă „întărirea Micii Înțelegeri înseamnă întărirea Societății Națiunilor și a Păcii“.

L'ACTION FRANÇAISE scrie:

„Mica Înțelegerere își are originea în vechiul sentiment al primejdiei care amenință pe membrii ei. Forța ei se întemeie în primul rând pe comunitatea de vederi a celor trei țări: Iugoslavia, România și Cehoslovacia, și apoi pe un sistem general în care primele roluri erau destinate de Paris, de Londra și de Geneva.

„Prăbușirea Societății Națiunilor urma să arate tuturor inconsistența securității colective.

„Guvernul dela Belgrad, cel dintâiu a ieșit din perioada de șovăire. El s'a apropiat mai întâiu de Bulgaria și apoi de Italia, care întreține ocorduri din cele mai intime cu Ungaria. Pricpem emoția provocată la Praga și la București de evoluția politicii iugoslave. Dacă guvernul dela Belgrad consideră că Ungaria nu mai este adversarul susceptibil de a relua aceea ce i-a fost luat în 1919, fundațiile însăși ale Micii Înțelegeri nu sunt în același timp sdruncinate?

„Rațiunea de a fi a Micii Înțelegeri nu era ea oare expresia unui instinct de conservare comun contra unuia sau mai mulți adversari comuni?

„Rămâne d-lui Stoiadinovici de a explica asociațiilor săi dela Praga și dela București cum conciliază această politică personală cu interesele comune ale membrilor Micii Înțelegeri. Afară numai dacă nu-i povățuește de a căuta la rândul lor o altă cale decât cea urmată până astăzi de Cehoslovacia și România“.

LE FIGARO din 2 Aprilie, sub titlul „Mica Înțelegerere și Franța“, publică, sub semnătura d-lui W. d'Ormesson:

„Consiliul Micii Înțelegeri s'a întrunit la Belgrad. Imprejurările conferă acestei sesiuni o importanță deosebită. Iugoslavia într'adevăr a condus de câțva timp o politică externă de inițiative proprii. Ea a încheiat

un pact bilateral cu Bulgaria. Ea a mai semnat, dăunăzi, un tratat de amicitie cu Italia. Prin ele, aceste apropiieri sunt excelente. Dacă ne amintim, însă, că în 1933 cele trei State ale Micii Înțelegeri hotărâse să unifice politica lor externă, înfățișând-o înaintea Europei ca un bloc diplomatic, nu ne putem împiedeca de a gândi că guvernul dela Belgrad, negociind singur, noi instrumente diplomatice, a făcut în acest bloc o spărtură, deoarece a sdruncinat disciplina pe care o comporta.

„Există oare o criză a Micii Înțelegeri, precum se pretinde de unii și precum se neagă de către organele oficiale? Adevărul pare a fi la mijloc. Este incontestabil că, legăturile dintre Belgrad, București și Praga au slăbit; este incontestabil că Iugoslavia sub influența Germaniei și apoi a Italiei, tinde să ocupe o poziție „de răscruce“, devenind pe planul diplomatic o Polonie dela Sud.

„Dacă vrem să apreciem cu justețe evoluția care s'a produs în această contestație diplomatică, trebuie întâiu să ne întrebăm, care sunt elementele care tind la unirea sau la dezagregarea Micii Înțelegeri.

„Între Mica Înțelegere și Franța de pildă, oricare ar fi legăturile profunde care le unesc, există totuși deosebiri. Adică, nu avem unii și alții aceiași adversari, și nu suntem expuși la aceleași pericole. Pentru Franța primejdia este esențială Germania. Pentru Mica Înțelegere primejdia rezidă în spectrul imperiului Hasburgilor. Dar chiar în sânul Micii Înțelegeri apar lacune. Adevăratul ciment al celor trei țări era apărarea contra revizionismului maghiar. Ori, această primejdie este astăzi aproape inexistentă. Nașii acestui revizionism, Germania și Italia, fac astăzi mii de avansuri Iugoslaviei, ceea ce înseamnă că sunt gata să le sacrifice pe unguri. Berlinul și Roam au disolvat treptat resorturile defensive ale Micii Înțelegeri, străduindu-se a despărți cele trei State. Acesta este adevărul. Mai există totuși o speranță. Înțelegerile înjghebate de Iugoslavia pot încă servi la consolidarea păcii dacă propriile poziții ale Franței rămân hotărâte. În caz contrariu, dacă continuăm să alunecăm în haosul intern, vom descuraja pe prietenii noștri cei mai credincioși. De aceea viitorul Micii Înțelegeri depinde în mare parte de viitorul nostru și ceea ce se petrece la Belgrad este în funcție de ceea ce se petrece la Paris.

LE POPULAIRE, sub titlul „Mica Înțelegere și problemele europene“, scrie:

„Cu toate că a ținut în mod formal pe aliații săi la curent cu tratativele dese cu Italia, guvernul din Belgrad a lăsat impresia că pune raporturile sale cu Bulgaria și cu Italia pe același plan cu raporturile pe care le are cu Mica Înțelegere.

„Pactul italo-iugoslav constituie unul din acele pacturi „bilaterale“ de care d-l Hitler și Mussolini voiesc să se servească pentru a spulbera orice sistem de asistență mutuală și de securitate colectivă.

„După interpretarea italiană, acordul dela 25 Martie ar angaja întreaga politică iugoslavă pe planul internațional. Italia ar putea să se opună unei întăriri a Micii Înțelegeri și unei strângeri a legăturilor acesteia din urmă cu Franța și ar avea dreptul de a se opune și la participarea Iugoslaviei la orice pact „plurilateral“. Nu trebuie deci să uităm că pactul Societății Națiunilor este, și el, un pact plurilateral, și că valorează cât valorează angajamentele și garanțiile de asistență mutuală pe care le comportă“.

Același ziar cu data de 3 Aprilie scrie:

„Cel mai bun mijloc prin care se poate organiza securitatea colectivă este, desigur, acela de a se întări garanțiile de asistență mutuală prin pacte regionale. Mica Înțelegere este cel mai vechi și mai natural dintre pactele regionale. Dar nu trebuie să ne ascundem că evoluția în acest sens al Micii Înțelegeri va fi posibilă cu atât mai mult cu cât organizarea securității colective va progresa pe scara europeană. Întărirea Micii Înțelegeri înseamnă întărirea Societății Națiunilor. Reciproca este și ea adevărată“.

PETIT PARISIEN din aceeași zi, ocupându-se de comunicatul dela Belgrad, scrie:

„Comunicatul este excelent, date fiind zvonurile care au circulat în Germania și aiurea, asupra dislocării Micii Înțelegeri. Este bine că această unitate de vederi a fost atât de puternic reafirmată. Nimic nu s'a schimbat în relațiile dintre cele trei țări și Franța, Turcia și Grecia. Ca și Anglia și Franța, Cehoslovacia, Iugoslavia și România, se declară opuse oricărui conflict ideologic și refuză să se dea de partea uneia sau alteia din cele două tabere. Încercările Italiei și Germaniei, de a întemeia raporturi internaționale pe crezuri de politică internă sunt deci respinse de prietenii noștri din Europa Centrală. Axa Berlin-Roma nu capătă sprijinurile pe care le scontase. Dar această critică atinge și Kominternul“.

LE JOURNAL din 2 Aprilie sub titlul „Lupta între două influențe, a Franței și a Italiei“, transmite următoarea relație a corespondentului său la Roma:

„Italia acordă un interes deosebit conferinței Micii Înțelegeri care s'a deschis astăzi la Belgrad.

„Această nouă consultație între Iugoslavia, Cehoslovacia și România este pentru dânsa un eveniment politic de incontestabilă valoare care interesează viitorul însăși al Europei. De ce? Pentru că fără ea să fie nevoie de un supliment de precizări, vom vedea desfășurându-se lupta a două influențe: influența italiană și influența franceză. Ori, acest conflict se asigură, ar urma să fie concretizat în cursul examinării acordurilor italo-iugoslave și al ofertelor franceze făcute Micii Înțelegeri, de un pact de asistență mutuală colectivă.

„Cu anevoie se va obține o unitate de vederi, în ce privește răspunsul de dat propunerilor franceze. Este vorba pentru cele trei State de a semna un nou pact care să le lege câte și trele în mod solidar. Acest pact Franța și Cehoslovacia îl dorește. România șovăește iar Iugoslavia nu are niciun interes de a-l semna. Pe de altă parte, Cehoslovacia este aliata Moscovei; România întreține bune raporturi cu Sovietele, dar de când cu plecarea d-lui Titulescu, aceste relații nu au progresat; cât despre Iugoslavia, ea nici nu a recunoscut Republica Sovietelor.

„Este greu prin urmare de a convinge cele trei State de necesitatea adoptării unui același plan de acțiune.

„Aceasta nu înseamnă că discutarea propunerii franceze va avea ca consecință dezagregarea Micii Înțelegeri. Acest proiect este într'adevăr cu totul nou, și toți au facultatea de a-l respinge fără ea să se pună în joc unitatea pactului constituit de cele trei țări“.

LE PETIT PARISIEN publică o corespondență din Belgrad în care se afirmă că în ședința consiliului permanent al Micii Înțelegeri s'a constatat că pactele dintre Iugoslavia și Bulgaria și dintre Italia și Iugoslavia se armonizează perfect cu scopurile Micii Înțelegeri.

Ziarul accentuează că s'a discutat de asemenea și viitorul pact occidental subliniindu-se că el nu trebuie să se limiteze la occident.

„La sfârșitul celei dintâi zile a desbaterilor, s'a putut constata, *adăugă* LE PETIT PARISIEN, că schimburile de vederi s'au desfășurat în atmosfera de tradițională cordialitate. În cercurile conferinței satisfacția este generală și se observă încăodată că inamicii Miciei Înțelegeri vor ieși din nou în pagubă în speranțele lor.

„Grupul celor trei State nu lasă să treacă niciun prilej pentru a afirma valoarea și forța constelației politice care pretinde cu drept cuvânt ca nimic să nu fie făcut în Europa fără ea și cu atât mai puțin împotriva ei.

„Adăugăm că în ciudata unor informații publicate în mai multe ziare, d-l Krofta n'a fost însărcinat cu niciun fel de misiune specială în vederea realizării unui sistem de securitate generală. Chestiunea aceasta este în studiu de mai multă vreme, așa încât ea n'a fost discutată în mod special în conferința actuală dela Belgrad“.

LE PETIT JOURNAL publică un interview pe care d-l Victor Antonescu l-a acordat trimisului său special la Belgrad.

Ziarul parizian redă astfel declarațiile d-lui ministru al afacerilor străine:

„În mod periodic, dela războiul încoace, se pun în circulație zvonuri despre dislocarea Miciei Înțelegeri. Acest instrument diplomatic a făcut dovada trăinicieii sale. După 18 ani de pace, revizionismul ungar nu a suferit decât înfrângeri.

„Acum se pune problema lărgirii bazei Miciei Înțelegeri prin realizarea unui pact general de asistență mutuală între cele trei State. Aceasta este o problemă care cere timp de gândire. Cu atât mai mult cu cât astfel de chestiuni nu interesează numai Basinul Dunărean.

„România face tot ce stă în puterea ei, pentru a spori intimitatea ei cu Cehoslovacia. Raporturile culturale și economice sunt intensificate. Am semnat cu Cehoslovacia trei convenții privitoare la înarmare și recenta călătorie a d-lui Tătărescu la Praga subliniază raporturile noastre excelente. Nu este o simplă întâmplare faptul că Cehoslovacia ține un loc preponderent în echiparea militară a României.

„România și Iugoslavia sunt unite prin legături dinastice și prin sentimente mutuale de afecțiune. În Decembrie d-l Stoiadinovici m-a pus în cunoștință cu pactul bulgaro-iugoslav. Cehoslovacia a fost ținută și ea la curent. La Atena, membrii Înțelegerii Balcanice s'au explicat complet asupra acestei chestiuni. Față de lealitatea de care dau dovadă mutual Statele Miciei Înțelegeri, îmbunătățirea raporturilor unuia dintre ele cu unul din vecinii săi nu poate decât să servească pacea.

„Adaugă că Bulgaria și România întrețin raporturi de bună vecinătate și că relațiile au tendința de a se îmbunătăți.

„Actualmente nu avem decât un tratat de amicitie cu Franța. Întărirea legăturilor noastre diplomatice este și ea o problemă a viitorului. A păstra amicitia existente, la nevoie a le desvolta prin tratate care să răspundă mai bine împrejurărilor actuale, dar a nu crea inimizități inutile României, acestea sunt liniile mari ale politicii mele externe.

„Credința față de asociați, întreținerea unei atmosfere internaționale favorabile negocierilor sunt condițiile necesare pentru menținerea păcii“.

LA RÉPUBLIQUE din 4 Aprilie, făcându-se ecoul diplomatic al întrunirii Miciei Înțelegeri, constată că, în general, declarațiile dela Belgrad sunt primite în mod favorabil. Astfel:

„La Belgrad, d-l Stoiadinovici afirmă din nou încrederea sa în politica celor trei State.

„La Praga se consideră că pactul italo-iugoslav nu este în contradicție cu politica tradițională a Miciei Înțelegeri.

„La Budapesta se ține în rezervă dar se speră încă în realizarea unei apropieri de Iugoslavia.

„La București se subliniază fidelitatea Miciei Înțelegeri față de Franța și de Societatea Națiunilor.

„La Viena, cercurile politice se bucură de coeziunea dintre Praga, Belgrad și București.

„La Roma se zice că ar fi o „victorie a Italiei“.

„La Berlin se afirmă că proiectul francez de asistență mutuală n'a reușit“.

„LE TEMPS din 4 Aprilie, sub titlul „Politica Miciei Înțelegeri“, publică în articolul său de frunte:

„Întrunirea consiliului permanent al Miciei Înțelegeri, a luat sfârșit ieri la Belgrad, iar comunicatul final a confirmat afirmarea principiilor care călăuzesc politica generală a Miciei Înțelegeri, întru cât aceste principii rezumă rațiunea de a fi a acestei grupări regionale.

„În ziua în care Mica Înțelegere ar părăsi una din bazele ei fundamentale, ea s'ar disloca prin forța lucrurilor și ca urmare, un puternic factor de echilibru ar lipsi în această parte a Continentului. De aceea, guvernele celor trei State, oricare ar putea fi tendințele lor particulare, se străduiesc totdeauna se salveze aparențele și să menție pe cât posibil, o coeziune indispensabilă securității celor trei țări.

„La lumina acestui adevăr, trebuie interpretat comunicatul publicat ieri la Belgrad, la sfârșitul convorbirilor între d-nii Krofta și Antonescu.

„Acest comunicat precizează că cei trei miniștri ai Afacerilor Străine au procedat la schimburi de vederi așezate asupra situației internaționale și asupra tuturor chestiunilor, interesând țările Miciei Înțelegeri. Consiliul permanent a constatat identitatea absolută de vederi a celor trei oameni de Stat atât în ce privește principiile generale de politică externă a celor trei țări, cât și în ce privește modalitățile acțiunii lor comune. Acordul asupra principiilor, asupra țărilor stabilite în pactul de organizare al Miciei Înțelegeri, rămâne deci desăvârșit.

„Această constatare făcută, comunicatul subliniază credința și profundul devotament al celor trei State față de Societatea Națiunilor și față de principiile pe care se rezimă.

„Unul din pasajele cele mai importante ale comunicatului este acela care tratează de organizarea sistemului de securitate, organizare care trebuie să cuprindă toate regiunile Europei. Consiliul permanent al Miciei Înțelegeri este convins că orice soluție care nu ar ține seama de interdependența securităților naționale, nu ar putea decât crea noi greutăți.

„De aceea, făcând urări pentru succesul negocierilor în curs, în vederea încheierii unui nou pact locarnian, comunicatul exprimă speranța de a vedea înfăptuindu-se o bază solidă de pace și în Europa Centrală și Orientală. Consiliul permanent mai proclamă împotrivirea Iugoslaviei, României și Cehoslovaciei, față de orice conflicte ideologice și refuzul lor de a se lăsa târâte într'un front internațional oarecare, alcătuit în acest spirit. Cât despre ideea de a transforma tratatele, legând între ele Cehoslovacia, Iugoslavia și România, într'un pact de asistență mutuală, totul ne autoriză a crede că ea a fost obiectul unui schimb de vederi între cei 3 miniștri ai afacerilor străine, cu toate că comunicatul oficial nu face nicio aluzie la aceasta.

„Contrar celor ce susține presa internațională, acest proiect nu izvorăște dintr'o inițiativă franceză oarecare, căci Franța nu ar putea extinde angajamentele sale față

de țările Miciei Înțelegeri, decât dacă acestea largesc și precizează în primul rând obligațiunile generale de asistență între ele. Cunoaștem repulsiunea Iugoslaviei de a adera la o atare politică de solidaritate. Asupra acestui punct pare că subsistă între Praga și Belgrad, dacă nu o echivocă, cel puțin unele divergențe de doctrină. Este posibil ca viitoarea vizită a președintelui Beneș în Iugoslavia să contribuie la înprăștierea lor. Atunci se va vedea în mod clar dacă recente evenimente și hotărâri luate de consiliul permanent consolidează efectiv Mica Înțelegere, ori modifică mai mult sau mai puțin condițiile politicii externe comune a celor trei State care o compun“.

LE MATIN din 4 Aprilie, sub titlul: „Mica Înțelegere rămâne solidă“, publică un articol datorit d-lui Lucien Bourgnies, care constată că legăturile cu Franța și cu Înțelegerea balcanică rămân intacte, în urma declarațiilor d-lor Krofta și Antonescu prin care aceștia au luat act cu satisfacție de acordurile încheiate de către d. Stoiadinovici cu Italia și Bulgaria.

„Chestia Habsburgilor, urmează LE MATIN“, e trecută sub tăcere. E aci o omisiune simptomatică revelatoare a noilor raporturi, mai de încredere care sunt pe punctul de a se crea între țările Miciei Înțelegeri și vecinele ei, Austria și Ungaria.

„Acordurile cu Ungaria, dacă se înfăptuiesc vor trebui să se extindă într-o egală măsură la cele trei țări.

„Precum vedem, încheie LE MATIN. Mica Înțelegere iese întărită și mai solidă ca niciodată din această întrunire. Această intangibilă coeziune se va afirma și cu mai mare strălucire peste puține zile, când Președintele Beneș va veni în mod solenn s-o peetluiască cu Prințul Paul“.

LE TEMPS din 4 Aprilie publică dela corespondentul său particular din Roma un articol în care relevând comentariile presei italiene relativ la comunicatul conferinței Miciei Înțelegeri, scrie între altele:

„Cercurile politice se simt satisfăcute de situație; ele prevăd o destindere sensibilă între Italia și Mica Înțelegere, prin intermediul Belgradului.

„Prima etapă va fi constituită, de sigur, printr-o ameliorare a raporturilor cu România. Se vorbește, de pe acum, de încheierea unui tratat de prietenie între Roma și București, care ar înlocui pe acela care, acum trei ani, n'a fost înlocuit.

„Totuși, nimic nu face să se prevadă, pe nici un tărâm, o viitoare schimbare de orientare a tratatelor de alianță nître Franța, Iugoslavia, Cehoslovacia și România“.

L'INTRANSIGEANT din 4 Aprilie publică o declarație făcută ziarului de către d. ministru Victor Antonescu.

„Comunicatul de încheiere a conferinței dela Belgrad ar putea foarte bine să se dispenseze de orice comentariu. El este clar, formal, el este categoric, căci el proclamă unitatea desăvârșită, solidaritatea totală, acordul complet al celor trei state care constituie Mica Înțelegere. Această conferință nu a făcut dealtfel decât să se încadreze în asamblul unei colaborări permanente și continuă.

După ce relevă activitatea conferinței dela Belgrad, d. ministru Antonescu încheie astfel:

„De acord cu Franța și cu aliații noștri din Mica Înțelegere, vom urma mai departe, într'un spirit de conciliațiune, acțiunea noastră, cu scopul de a aduce contribuția noastră la orice ofertă chemată să ușureze colaborarea și să consolideze pacea“.

JOURNAL DES DEBATS, sub semnătura d-lui Albert Mousset, publică un articol de fond în care comentează în mod favorabil rezultatele conferinței dela Belgrad, justificând mai ales acțiunea d-lui Stoiadinovici.

Ziarul începe spunând următoarele: Să ne mulțumim a înregistra o tendință generală de așteptare, de ocolire a cruciadelor ideologice și de degajare de influență marilor puteri, fie prin îndepărtarea de ele, fie prin contrabalansarea lor. Important este că comunitatea structurală de interese care unește statele Miciei Înțelegeri, chiar interpretată cu mai mare suplețe decât în trecut, rămâne o forță de coeziune în mijlocul instabilității generale“.

Presa engleză

Ca de obicei activitatea Miciei Înțelegeri este relevată de presa engleză cu ample amănunte.

DAILY TELEGRAPH din 31 Martie și **TIMES** din 1 Aprilie anunță conferința pe care o considera ca foarte importantă.

TIMES adaugă: „Belgradul a fost foarte ocupat, pregătindu-se pentru conferința de azi a Consiliului Miciei Înțelegeri, una dintre cele mai importante din istoria acestui grup de state dunărene în vederea recentului pact italo-iugoslav și de străduințele curente ale Franței, sprijinită de Cehoslovacia de a extinde actualele obligații de asistență mutuală și între Iugoslavia, România și Cehoslovacia — deocamdată limitate numai în caz de agresiune din partea Ungariei — să cuprindă orice eventualități de agresiune. Adică, să umple golul care, după părerea Franței, exista în caz când Cehoslovacia va fi atacată de altă putere decât de Ungaria, un lucru la care azi nici România și nici Iugoslavia nu este obligată.

Ocupându-se de comunicatul oficial al consiliului permanent al Miciei Înțelegeri **MANCHESTER GUARDIAN** din 3 Aprilie scrie:

„Comunicatul a dat cea mai mare satisfacție tuturor țărilor din Europa, exceptând poate Italia și Germania.

„Este cu totul lămurit, în adevăr, că nici axa Berlin Roma nici recentul pact italo-iugoslav n'au sdruncinat unitatea esențială a celor trei state ale Miciei Înțelegeri și nici devotamentul lor față de principiile Societății Națiunilor“.

Ziarul declară apoi că de multă vreme n'a fost auzit un glas atât de lămurit și de categoric în sprijinul Societății Națiunilor.

Presa italiană.

IL LAVORO FASCISTA din 2 Aprilie scrie că la această conferință s'au discutat recente acorduri ale Iugoslaviei cu Bulgaria și Italia; problema spaniolă; relațiile cu marile puteri și raporturile cu Austria și cu Ungaria, care după acordul încheiat între Iugoslavia și Italia, reprezintă problema fundamentală a Miciei Înțelegeri“.

GIORNALE D'ITALIA scrie că între conferința Înțelegerii Balcanice și actuala conferință dela Belgrad, există un paralelism, „Prin încheierea acordului italo-iugoslav, politica statelor Miciei Înțelegeri ia un alt caracter, România, prin declarațiile d-lui Antonescu și prin crearea unui consulat la Addis-Abeba, și-a manifestat dorința de a îmbunătăți raporturile politice cu Italia. La această conferință se va delibera și problema relațiilor cu Rusia, problemă care a determinat cele mai recente crăpături în blocul Miciei Înțelegeri. Astăzi Mica Înțelegere se găsește la un punct foarte important, poate decisiv“.

IL POPOLO D'ITALIA scrie că la Belgrad se va studia și atitudinea pe care va trebui s'o ia Mica Înțelegere în adunările viitoare ale Consiliului dela Geneva în ceea ce privește lichidările conflictului etiopian.

IL LAVORO FASCISTA din 3 Aprilie publică corespondențe din Paris, Belgrad și Berlin, în care scrie că la Paris s'au dat sugestii pentru Conferința dela Belgrad, care aveau ca scop crearea unei atmosfere turburi.

GIORNALE D'ITALIA publică o corespondență din Belgrad, semnată de Giovanni d'Alo, în care scrie că cele două puncte principale în jurul cărora se învârtesc toate discuțiile dela Belgrad, sunt următoarele: „completa vitalitate a Miciei Înțelegeri va fi proclamată cu tărie pentru a șterge impresia de slăbiciune a blocului născută în urma ultimelor evenimente; via satisfacție pentru încheierea tratatelor bulgaro-iugoslav și italo-iugoslav, care sunt considerate ca o prețioasă contribuție la stabilizarea Europei centrale și balcanice“.

POPOLO D'ITALIA scrie din Viena că miniștrii de externe ai Miciei Înțelegeri au avut impresia că o oarecare îmbunătățire s'a verificat în ultimele luni, astfel că se poate spera că perioada cea mai critică pentru Europa a trecut.

GAZZETTA DEL POPOLO publică pe larg comunicatul oficial al conferinței dela Belgrad. D. Antonescu a declarat ziariștilor că Mica Înțelegere corespunde necesităților istorice și geopolitice, Pactul italo-iugoslav constituie un ce prețios pentru menținerea păcii în această parte a Europei. În cercurile politice din Belgrad se spune că proiectele franco-cehoslovace relative la dezvoltarea pactului Miciei Înțelegeri sunt condamnate a priori la sterilitate, deoarece această asociațiune de state nu constituie în fond decât o alianță defensivă contra Ungariei și că interesele celor trei țări, care asupra unor puncte sunt divergente, nu consimt o astfel de dezvoltare“.

IL LAVORO FASCISTA din 4 Aprilie publică o corespondență din Belgrad relativă la comunicatul final al Consiliului Miciei Înțelegeri, în care scrie că „acest comunicat relevă o oarecare îmbunătățire în situația internațională, arătând apoi că cele trei state rămân contrarii oricărei conflict ideologic internațional. Se proclamă apoi că regimurile interne ale țărilor Miciei Înțelegeri vor fi respectate mutual.“

Comunicatul mai spune că Consiliul examinând negocierile care au avut loc în ultimele luni între membrii Miciei Înțelegeri și alte puteri, a constatat că aceste negocieri, fie economice, fie politice, au adus la rezultate pozitive.

„D. Antonescu a făcut câteva declarații, în care spune că pactul dintre Italia și Iugoslavia corespunde perfect concepțiilor Miciei Înțelegeri. Într'adevăr, tot ceea ce întărește poziția internațională a unuia dintre statele Miciei Înțelegeri, contribuie puternic la întărirea Miciei Înțelegeri însăși“.

GIORNALE D'ITALIA cu aceeași dată publică o lungă corespondență din Belgrad semnată de Giovanni d'Alo, în care scrie că comunicatul final al Conferinței Miciei Înțelegeri este extrem de clar. „Rezumând rezultatele acestei conferințe, se poate spune că a a adus o lumină nouă acordului italo-iugoslav și a rechemat pe membrii Miciei Înțelegeri să considere noua realitate a situației internaționale. Mica Înțelegere și-a dat seama că diferitele planuri exprimate prin definiția generică de securitate colectivă, nu se pot armoniza cu actualele condiții și cerințe ale Europei“.

Presa elvețiană.

DER BUND, cu data de 24 Martie, publică o corespondență din Praga, semnată „at“, în care scrie între altele:

„Viitoarea conferință dela Belgrad a Miciei Înțelegeri va dovedi din nouă că zvonurile despre o criză a Miciei Înțelegeri lansate din partea adversă sunt lipsite de temei. În ultimele luni Mica Înțelegere nu mai este o problemă a guvernelor și a parlamentelor, ci, dela vizita Regelui Carol la Praga, a devenit o problemă a șefilor de stat.“

„Astfel atribue o importanță deosebită călătoriei d-lui Beneș la Belgrad.“

„Între timp s'a anunțat și vizita regentului Paul la Praga, care probabil va contribui de asemenea la întărirea raporturilor directe dintre șefii de stat ai Miciei Înțelegeri.“

Constituirii la Belgrad se poate aștepta o luare de atitudine comună împotriva reînălțării Habsburgilor în Austria, care va pune capăt zvonurilor despre divergențe de opinii între statele Miciei Înțelegeri în această chestiune“.

BASLER NACRICHTEN, cu data de 1 Aprilie, scrie într'o corespondență din Viena:

„Astăzi începe la Belgrad conferința anuală a Miciei Înțelegeri. Și de data aceasta Praga înștiințează lumea că nu trebuie să aștepte senzațiuni. Senzațiunile s'au produs înainte. Adică în urma celor două pacte încheiate de Iugoslavia cu Bulgaria și cu Italia. Cei doi parteneri ai săi, Cehoslovacia și România s'au grăbit să-i trimeată felicitări. Pe când Praga declară deplina sa aprobare, găsim în articolul ziarului radical de dreapta din București „Universul“ o critică destul de vastă a politicii iugoslave.“

„Un alt punct care a provocat și până acum multă bătaie de cap celor trei miniștrii de externe ai Miciei Înțelegeri, este propunerea făcută odinioară de Paris cu privire la un pact de asistență reciprocă între Franța și statele Miciei Înțelegeri. Cehoslovacia vrea ca pactul să fie pus în cadrul Societății Națiunilor. Pe de altă parte Iugoslavia manifestă îndoieli pe care le pricepem, dat fiind politica ei. Mai de grabă se poate spera în unele rezultate pozitive în ce privește cooperarea economică în Basinul Dunării“.

JOURNAL DE GENÈVE din 3 Aprilie, sub titlul: „Mica Înțelegere subsistă“, publică următoarele în editorial:

„Mica Înțelegere e bolnavă, Mica Înțelegere trage să moară“, spun unii. „Mica Înțelegere e solidă ca o stâncă, iar întemperiile n'au făcut decât să întărească cimentul care unește cele trei popoare“, spun alții.

„Ca foarte adesea, adevărul este între cele două afirmațiuni: Mica Înțelegere subsistă, dar ea evoluează cu evenimentele, precum evoluează orice lucru viu. Ea nu mai poate fi ceea ce a fost în ziua când s'a născut. Ea a devenit mai tare pentru că vremea și-a desăvârșit opera sa și fiindcă a prins experiență; ea stărnește mai puține speranțe, pentru că în adolescență se risipește poezia care înconjură leagănul noului născut.“

„Asociație a trei state învingătoare, aliate ale Franței, decise să se apere unele pe altele în contra oricărei încercări de revanșă din partea învinșilor: aceasta este, în mod sumar, indicată originea Miciei Înțelegeri. Cehoslovacia născă la independență; România și Serbia ieșeau din uritul vis al ocupațiunii străine și se găseau mărite, întărite cu noi datorii de realizat. Habsburgii adversari comuni a celor trei state erau la pământ. Austria și Ungaria, odinioară dominante, erau reduse la porția cea mai mică. Situate de către geografie, în ordine dispersată pe

harta Europei, membrii Micii Înțelegeri resimțeau nevoia de a se sprijini unii pe alții, cu Franța ca mare aliată a Occidentului.

„Toate acestea subsistă și azi.

„Nici Iugoslavia, nici România, nici Cehoslovacia nu doresc rectificări de graniță.... care s'ar face în detrimentul lor. Nici Bucureștii, nici Praga, nici Belgradul n'au păstrat amintiri bune despre Habsburgi. Cehoslovacii, Iugoslavii și Românii ar vedea cu îngrijorare pe arhișucele Otto restaurând, cu dinastia sa, amintirea măreției austro-ungare și înjosirea statelor vecine. Ea rămâne în piciorare. Ea se opune Habsburgilor, ea se opune revizuirii frontierelor. Ea se sprijină pe Franța, ea se sprijină pe Societatea Națiunilor, al cărui articol totuși din pactul care prevede revizuirea pacinică a tratatelor o turbură puțin“.

Ziarul elvețian, apoi, socotește în articolul său că Mica Înțelegere s'ar fi grăbit atunci când și-a fixat ca scop o politică externă comună în toate chestiunile.

După ce dezvoltă pe larg această idee JOURNAL DE GENÈVE, încheie spunând că „sub impulsunea Iugoslaviei, Mica Înțelegere evoluează: ea nu se mai închide în cercul ei, ea se deschide unor idei mai largi, ea prepară poate o eră de colaborare comercială dunăreană. Aceste necesități ale momentului actual sunt înțelese la Praga, ea și la București și Belgrad“.

LA TRIBUNE DE GENÈVE din 3 Aprilie arată că România și Cehoslovacia au primit asigurarea formală că noul acord, care țintește numai menținerea statu-quo-ului în regiunea mării Adriatice, nu atinge întru nimic angajamentele pe care Iugoslavia le-a contractat, adaugă: „Stabilirea unei cooperări metodice și continue între Belgrad și Roma, ridică totuși, pentru viitor, chestiuni de doctrină și de tactică destul de delicate.

„Conferința dela Belgrad — încheie LA TRIBUNE DE GENÈVE — va ajunge fără îndoială la o nouă strângere a colaborării tripartite al cărui este precis fixat prin „statutul organic al Micii Înțelegeri. Și, în această ordine de idei, va fi în special de interesant să comparăm darea de seamă a ceremoniilor oficiale care au marcat șederea contelui Ciano cu relatarea manifestațiunilor populare care vor saluta venirea, pe pământul iugoslav, a președintelui Beneș“.

Presa austriacă.

La data de 31 Martie NEUES WEINER JOURNAL sub titlul: „Nu există o destrămare a Micii Înțelegeri“, publică următoarele declarațiuni făcute de d. ministru Krofta, d-lui Mark Ravage, colaboratorul unui ziar de seară parisian:

„N'a existat niciodată o destrămare a amicitiei noastre și a cordialei comunitate de interese care ne leagă: Mica Înțelegere este o necesitate pentru toți membrii ei. De pildă convenția dintre Italia și Iugoslavia. N'am fost nici de cum puși în fața unui fapt împlinit. În mod foarte leal am fost ținuți în curent asupra negocierilor. Ca și România, țara noastră se bucură foarte mult de rezultatul realizat“.

NEUE FREIE PRESSE, cu data de 1 Aprilie, scrie:

„Este demn de remarcat că într'una din țările aliate, în România există o voce care ia ca prilej pactul italo-iugoslav, pentru a arăta clar, că după statutul de alianță al Micii Înțelegeri, încheierea de pacte reclamă înțelegere unanimă. Dacă această voce reoglindește punctul de vedere politic al cercurilor competente din București, atunci ar însemna că pactul italo-iugoslav a surprins puțin. Dar

poate că această ușoară recriminare înseamnă numai un gest formal, fiindcă din altă parte s'a accentuat mereu în mod energic că negocierile guvernului iugoslav cu Italia, precum și luarea de contact a bărbaților de stat ai Micii Înțelegeri cu alte țări, s'a produs totdeauna cu știerea și aprobarea tuturor participanților. La conferința dela Belgrad se va avea ocazia să se ia atitudine față de toate faptele“.

În numărul din 2 Aprilie REICHSPORT publică următorul articol:

„Interesul extraordinar care se manifestă în toate cercurile politice europene față de conferința dela Belgrad, este simptomatic pentru o situație politică, care este de parte să poată fi numită stabilă. Dela ultima conferință a Micii Înțelegeri, la Bratislava s'au produs într'adevăr multe lucruri, care interesează mai deaproape această federație de state. Dealtfel, s'a putut auzi din parte competentă în ajunul conferinței dela Belgrad, că formațiunea internă a Micii Înțelegeri rămâne neatinsă de schimbările politice din ultimul timp.

„Viitorul va dovedi întru cât este exact lucrul acesta. Deocamdată nu vor avea dreptate acei care anunță pentru apropiatul viitor, prăbușirea Micii Înțelegeri, sau o privesc ca și produsă. Astfel de diagnoze se bazează pe o concepție greșită despre caracterul de fapt al acestei federațiuni de state. Dacă se privește Mica Înțelegere ca un cerc unic, el își va putea găsi și menține ușor locul său stabil într'un cerc mai mare, strâns, al puterilor. În schimb va fi expus neliniștei permanente și posibilității de schimbări repezi într'un sistem de „axe“ care se încrucișează.

„De aceea se poate presupune că bărbații de stat ai Micii Înțelegeri se vor ocupa la actuala conferință mai puțin de problema dacă statutul din anul 1933 mai există în mod întemeiat și după pactul italo-iugoslav, decât de problema ce atitudine trebuie să aibă în general Mica Înțelegere față de recenta evoluție a raporturilor dintre puterile europene. Pentru ca această federație de state să-și poată împlini scopul, care este stabilizare și pace, ea va alege mijloacele politice care servesc acestui scop.

„Bine înțeles că rămâne un interes vital al fiecărui stat Dunărean să trăiască în raporturi cât mai bune cu marile puteri, mai cu seamă cu cele învecinate, dat fiind motivele economice. Totuși este un interes comun al tuturor statelor dunărene să nu fie atrase în cercul de contradicții dintre marile puteri. În curând independența fiecăruia din aceste state ar fi efemeră. Probabil că miniștrii de externe ai Micii Înțelegeri au recunoscut mai de mult acest lucru. Trebuie să admitem că politica lor a știut să se mențină în ultimii ani într'un echilibru foarte pecant, față de marile state. De sigur că menținerea acestei direcții va fi hotărâtoare și pentru noile deciziuni ale consiliului dela Belgrad. Mai cu seamă în cazul când s'ar confirma zvonurile că se va face încercarea unui angajament unilateral. Dacă în schimb se arată că, consfătuirea se va ocupa în primul rând și de raporturile cu Austria și Ungaria, se poate vedea în aceasta o confirmare a faptului, că cei trei miniștrii de externe sunt de ciși să mențină acea politică de echilibru, care singură apare menită să garanteze față de toate posibilitățile viitorului, interesele statelor dunărene, adică menținerea independenței, stabilizării și a păcii“.

Oficiosul REICHSPORT din 3 Aprilie scrie că hotărârile luate ieri de consiliul permanent al Micii Înțelegeri, pun capăt tuturor zvonurilor relative la sdruncinarea și la apropiata disolvare a Micii Înțelegeri. „Cei care anunțau sfârșitul apropiat al Micii Înțelegeri se biziiau

mai ales pe faptul că coeziunea și tendințele sale politice nu găsiseră aprobarea tuturor. Unele ziare berlineze au mers chiar până acolo încât au afișat o bucurie prematură față de desmembrarea Micii Înțelegeri, anunțând eșecul întregei politici franceze în Europa centrală. Dacă se compară aceste manifestațiuni cu hotărârile dela Belgrad, ele apar ca simple fantezii“.

Ziarul spune în încheiere că nu se poate neglija valoarea obiecțiunilor și ideilor cuprinse în declarația dela Belgrad, ca o contribuție la evoluția pacifică.

NEUES WIENER TAGEBLATT observă că hotărârile consiliului Micii Înțelegeri „nu constituie o surpriză“ și că sunt o biruință pacifică pentru situația internațională“. Ziarul constată că cei trei miniștri s'au silit să nu supere și să nu provoace pe nimeni în comunicat. El subliniază mai ales faptul că conferința dela Belgrad a ținut să exprime voința celor trei țări de a menține nu numai alianța lor, ci și legăturile cu Înțelegerea Balcanică și Franța, față de care s'au spus cuvinte de amicitie, deosebit de călduroase.

La data de 2 Aprilie NEUES WIENER ABEND-BLATT scrie:

„Dacă Mica Înțelegere vrea să rămână o formațiune vie a politicii europene, atunci ea va trebui să se desvolte și să reacționeze pozitiv, față de stările schimbate. Mica Înțelegere care niciodată n'a fost o societate de câștig, ci totdeauna o societate de asigurare, a pierdut, cel puțin în ce privește asociatul iugoslav, din farmec, în urma pactului cu Bulgaria, cu Italia și raporturile îmbunătățite cu Ungaria. Din cei trei mari entuziaști ai Micii Înțelegeri, Benes, Ieftici și Titulescu, n'a rămas decât primul în viața publică“.

„După conferința miniștrilor de externe, d-l Benes va pleca la Belgrad. Se intenționează și o întâlnire a șefilor de Stat ai Micii Înțelegeri.

Marea decizie se așteaptă dela această convorbire, nu dela aceea a miniștrilor de externe dacă lucrurile din triumghiul Praga-Belgrad-București, vor rămâne așa cum sunt actualmente. Adică fără vechiul elan și activitatea de odinioară, accentuată deseori“.

In numărul din 3 Aprilie NEUES WIENER TAGEBLATT scrie:

„Hotărârile luate ieri de Consiliul permanent al Micii Înțelegeri nu oferă nici surpriză, nici nu creiază o situație politică nouă. Cei trei miniștri de externe s'au străduit vădit ca prin comunicatul publicat să nu provoace nicăieri indispoziții. De aceea rezultatul conferinței poate fi apreciat ca încurajare a ideii de pace și pacificare în ce privește situația internațională. In urma punctului de vedere fundamental al celor trei State de a contribui la calmarea atmosferei, pactele Iugoslaviei cu Bulgaria și Italia au fost aprobate unanim de conferință. Totuși, se accentuează voința Micii Înțelegeri de a nu se menține numai alianța între cele trei State, ci și alianțele care leagă Mica Înțelegere cu Înțelegerea balcanică și Franța, pentru care s'au găsit cuvinte de deosebită amicitie caldă. Dar, citind bine punctul șase al deciziunilor, nu apar excluse în viitor cu toate aceste angajamente, negocieri separate și convențiuni separate. Acest punct de vedere, demn de salutat, înseamnă o contribuție a Micii Înțelegeri și a politicii ei la evoluțiunile politice actuale“.

NEUE FREIE PRESSE din 3 Aprilie publică un articol în care scrie între altele:

„Documentul stilizat cu îngrijire va atinge cu sigu-

ranță scopul de a nu provoca nicăieri indispoziții. Probabil că se va recunoaște și se va saluta acest lucru. Dar este vădit că există și voci, de pildă din Paris, care au un ton cu totul altul. Franța dispune de un serviciu de informații strălucit; nu numai din Iugoslavia, ci și din celelalte State care îi sunt apropiate. Prin urmare se va putea citi la Paris, multe, printre rândurile comunicatului, ce nu corespunde cu opiniile franceze. La Quai d'Orsay nu se mai cumpănește planul de odinioară a unei intensificări a raporturilor cu Mica Înțelegere, un nou pact de asistență. Faptul că o astfel de dorință, care, fără îndoială a existat, n'a fost adusă în discuție, nu este de importanță principială, dar este caracteristic pentru momentul actual. Se va vedea mai clar când va sosi d-l Benes la Belgrad. La convorbirile pe care le va avea cu prințul Paul, cu bărbatii de Stat iugoslavi și mai târziu cu Regele Carol, se va trata probabil pe larg problemele desfășurate.

„In orice caz, în toate cancelariile de Stat se urmărește cu mare interes activitatea politică din capitala Iugoslaviei. Unanim se resimte dorința ca ideea păcii să iasă întărită din convorbirile avute“.

Cu data de 3 Aprilie REICHSPPOST scrie:

„Comunicatul conferinței Micii Înțelegeri pune capăt tuturor svonurilor despre o sdruncinare sau desființare apropiată a Micii Înțelegeri. Dela început nu s'a putut vedea de ce tocmai pactul Iugoslaviei cu Italia să provoace o astfel de descompunere. Au existat liniștit pactele României cu Polonia și ale Cehoslovaciei cu Rusia, pe lângă angajamentele interne ale celor trei State. Anunțarea sfârșitului iminent al acestei minuni se bazează mai degrabă de faptul că construcția ei de până acum și punctul ei de vedere politic n'a găsit, după cum începem, pretutindeni aprobare. Ziarele berlineze au mers în ultimele zile atât de departe, încât s'au dedat unei bucurii prealabile pripită, cu privire la descompunerea Micii Înțelegeri. Comparând epilogurile lor cu deciziunile conferinței dela Belgrad, își fac impresia de fantezii asupra unei teme a lumii reale.

„Oricare ar fi punctul de vedere pe care îl au față de anumite puncte programatice ale Micii Înțelegeri, nu se poate trece cu vederea valoarea pe care le posedă constatările și ideile din comunicat ca contribuție la o evoluție pașnică. „Protocolurile dela Roma“ au indicat drumul spre o astfel de evoluțiune organică“.

Presa polonă.

Atitudinea ziarelor polone față de Conferința Consiliului Micii Înțelegeri reiese foarte clar din titlurile cu care sunt însoțite diferitele telegrame și articole publicate în cotidienele dela Varșovia:

KURJER PORANNY: „Solidaritatea Micii Înțelegeri ține de trecut“. „Proiectul lui Benes de a consolida Mica Înțelegere a căzut“. „Slabe rezultate ale Conferinței dela Belgrad“.

POLSKA ZBROJNA: „Legăturile Statelor din Mica Înțelegere sunt slăbite“. „Parisul privește sceptic rezultatul Conferinței dela Belgrad“.

ILUSTROWANY KURJER CODZIENNY: „Parisul se teme de pierderea de către Franța a influenței sale în Sud-Estul Europei“.

CZAS: „Deciziile Conferinței dela Belgrad“, „Mica Înțelegere confirmă fidelitatea ei față de Franța și se arată gata să trateze cu vecinii săi“.

KURJER POSKI: „*Cehii nemulțumiți de pactul italo-iugoslav*“.

ROBOTNIKA: „*Mica Înțelegere își manifestă simpatia față de Franța*“.

GAZETA POLSKA din 2 Aprilie publică următoarea telegramă a agenției Ate din București:

„Se anunță din Belgrad: La conferința de azi a Consiliului permanent al Micii Înțelegeri, premierul Stoiadinovici a făcut un expozeu larg, având ca obiect actuala situație internațională. Luând ca punct de pornire războiul civil din Spania, premierul Stoiadinovici a subliniat intervenția Sovietelor, care prin toate mijloacele susțin una din părțile ce luptă. Această angajare a Sovietelor ne silește să păstrăm o cât mai mare prudență. Dela această apreciere a rolului factorului sovietic în conflictul spaniol, premierul trece la analizarea planului propus de Krofta, de a lega cele trei State din Mica Înțelegere, printr'un pact de ajutor mutual. Premierul Stoiadinovici s'a declarat împotriva luării de noi obligațiuni și împotriva garantării generale reciproce a granițelor Statelor din Mica Înțelegere. Având în vedere existența pactului franco-sovietic, Iugoslavia se teme să nu fie atrasă în politica Moscovei, față de care nu are nicio încredere.

„Declarația de mai sus a premierului Stoiadinovici înseamnă că planul ceho-francez nu va fi primit de Mica Înțelegere, mai ales că și România păstrează față de aceste propoziții o rezervă destul de mare.

„Mai departe, în cuvântarea sa, premierul Stoiadinovici a analizat pactul italo-iugoslav. Consiliul Micii Înțelegeri a luat act despre aceste comunicări“.

Același ziar publică următoarea telegramă a Agenției Ate din Belgrad:

„In prima zi a Conferinței Micii Înțelegeri au avut loc convorbirile miniștrilor afacerilor străine a Iugoslaviei, României și Cehoslovaciei.

„Membrii conferinței, în convorbirile lor cu reprezentanții presei, au lăsat să se resimtă o mare rezervă, așa că în momentul de față lipsește informații detaliate despre decursul conferinței. Se știe numai că premierul Stoiadinovici a prezentat miniștrilor acordurile: iugoslavo-bulgar și iugoslavo-italian“.

POLSKA ZBROJNA le publică sub titlul: „*Din consfățuirile Micii Înțelegeri*“, „*Iugoslavia împotriva pactului de ajutor mutual*“.

EXPRESS PORANNY sub titlul: „*Iugoslavia nu vrea să apere Cehoslovacia*“.

A. B. C., sub titlul: „*Iugoslavia nu vrea să fie atrasă în orbita politicii moscovite; planul ministrului Krofta a dat greș*“.

MALY DZIENNIK, sub titlul: „*Iugoslavia nu vrea să întindă mâna Moscovei*“.

KURJER PORANNY, publică următoarea telegramă din Belgrad a Agenției Ate:

„Comunicatul amplu al rezultatelor Conferinței dela Belgrad, ce cuprinde 11 puncte, nu amintește nimic despre așa numitul plan al lui Beneș, ce tinde la legarea Statelor din Mica Înțelegere printr'un pact de ajutor mutual. În schimb, găsim în comunicat câteva fragmente care dovedesc că ultimele acțiuni politice ale membrilor din Mica Înțelegere, au fost fără îndoială, obiectul discuției de bază a celor trei miniștri ai afacerilor străine. Trei teze ale comunicatului oficial vin aci pe primul

plan, și anume: 1) raporturile cu vecinii, 2) atitudinea față de „războaiele ideologice“ și 3) atitudinea față de acordul italo-iugoslav.

„In prima chestiune, comunicatul declară că: „comunitatea intereselor Micii Înțelegeri“ desemnează cadrul în care aceste State sunt dispuse să desvolte raporturile lor cu celelalte State, dar mai ales cu vecinii. Această declarațiune este fără îndoială o pregătire a opiniei publice a Micii Înțelegeri față de eventualele acorduri a fiecăruia din Statele Micii Înțelegeri cu Statele vecine, despre care circulă, în ultimul timp, versiuni foarte numeroase“.

ILUSTROWANY KURJER CODZIENNY din 2 Aprilie, sub titlul: „*Desbaterile Micii Înțelegeri s'au început într'o atmosferă de gravă criză*“, publică următoarea telegramă a corespondentului special din Viena:

„Sub președinția d-lui Stoiadinovici s'a deschis ieri Conferința Micii Înțelegeri. De data aceasta, nu numai Parisul, dar și Roma, se interesează îndeaproape de desfășurarea conferinței. Informațiunile din sursă italiană spun că Roma așteaptă o deplină limpezire a atitudinii Statelor din Mica Înțelegere față de Italia.

„La Belgrad se va lua de asemenea o hotărîre principală în ceea ce privește atitudinea Micii Înțelegeri față de problema securității colective. Nu începe îndoială, că d. Beneș, în cursul vizitei sale oficiale la Belgrad, va încerca să convingă Iugoslavia să renunțe la acordurile bilaterale.

„Conferința Micii Înțelegeri se va ocupa și de acordurile bulgaro-iugoslav și italo-iugoslav, precum și de atitudinea față de Austria și Ungaria.

Același ziar publică sub titlul: „*Prima ciocnire între tezele iugoslave și cehoslovace*“, următoarea telegramă a corespondentului său din Paris:

„Două teze contradictorii, iugoslavă și cehoslovacă, se ciocnesc de ieri dimineață la Belgrad, în cadrele conferinței Micii Înțelegeri. Teza iugoslavă, susținută de premierul Stoiadinovici, recomandă membrilor Micii Înțelegeri o colaborare individuală și pozitivă cu statele cu care au interese comune. În schimb, ministrul de externe cehoslovac, d-l Krofta, cere ca efortul comun al celor trei state să fie îndreptat mai ales în afară, și anume în direcția consolidării legăturilor reciproce.

„Atitudinea d-lui Stoiadinovici tinde în practică la recunoașterea membrilor Micii Înțelegeri, o libertate de mișcare destul de largă. O expresie a noului fel de activitate sunt acordurile bilaterale încheiate de Iugoslavia cu Bulgaria și Italia.

„Cehoslovacia consideră că metoda aceasta nu este conformă cu Pactul Micii Înțelegeri. Praga dorește realizarea planului francez care prevede legături concrete de asistență mutuală între Paris, Praga, Belgrad și București, în sensul doctrinei de securitate colectivă.

„Primele informațiuni primite joi seara, la Belgrad, par a anunța o rezolvire de compromis, sub a cărei aparență fiecare din părți va păstra atitudinea actuală.

„Franța deși este neliniștită din cauza destrămării Micii Înțelegeri, consideră că ieșirea cea mai bună este să se amâne hotărîrea care ar putea să dea la iveală desbinarea produsă“.

Correspondentul din Berlin al aceluiași ziar, telegrafiază:

„Cercurile politice din Berlin urmăresc îndeaproape lucrările conferinței Micii Înțelegeri. Se afirmă că neațărarea politicii iugoslave este un fapt care nu va putea fi schimbat de nimeni. Aceasta nu însemnează

însă că Iugoslavia va rupe dintr'odată vechile sale amicitii și alianțe. Conferința dela Belgrad nu va aduce rezultate senzaționale. Berlinul crede că propunerea Franței referitoare la pactul de asistență mutuală nu va fi rezolvită la conferința dela Belgrad. Conferința va amâna hotărîrea sa, ceea ce va însemna o înfrângere pentru politica franceză“.

KURJER PORANNY din 3 Aprilie, sub titlul: „Pactul italo-iugoslav. Statele Micii Înțelegeri la răspântie“, publică o corespondență din București, semnată St. Wr. (Ștefan Werner), în care se aduc elogii politicii d-lui Stoiadinovici, care a isbutit să realizeze pactul italo-iugoslav. „Acordul acesta este cu atât mai durabil cu cât se bazează pe un compromis cuminte și sănătos, pe concesiuni reciproce, iar nu pe capitularea vreuneia din părți“.

„Atât la București cât și la Praga, pactul adriatic a fost salutat cu formula stabilită că fiecare consolidare a unuia din Statele Micii Înțelegeri este aprobată de ceilalți membri. Atâta timp însă ce la București formula aceasta corespunde stărilor reale de lucruri și convingerilor cereurilor politice, la Praga — după informațiile noastre — se încearcă o mascare a nemulțumirii. Căci scopul adevărat al politicii cehe era transformarea pactului Micii Înțelegeri dintr'un acord de garanție, îndreptată împotriva Ungariei, într'o asigurare generală a frontierelor cehe. Este adevărat că aceste noi garanții ar fi fost reciproce, dar este clar că numai Cehoslovacia ar fi avut foloase reale. Tendința de independență a politicii Iugoslaviei trage însă cu buretele asupra acestor socoteli.

„Acum câteva săptămâni am semnalat atitudinea rezervată a Iugoslaviei față de sugestiile de a încheia un nou pact de asistență mutuală între Franța și membrii Micii Înțelegeri. Actualmente Iugoslavia a încheiat un pact bilateral cu o putere care a avut față de Mica Înțelegere și mai ales față de Cehoslovacia o atitudine nu prea cordială. Afară de aceasta, acordul cu Italia asigură Iugoslavia în fața revizionismului maghiar, deoarece Italia este obligată să păstreze neutralitatea în cazul unei agresiuni neprovocate împotriva Iugoslaviei. Iar frontiera ungară este singura care prezintă un pericol „teoretic“ pentru Iugoslavia; seriem „teoretic“, deoarece Ungaria se apropie din ce în ce mai mult de Iugoslavia și nu trebuie să fii prooroc spre a prevedea încheierea cu timpul a unui acord între aceste două state, bazat pe renunțarea Ungariei la pretențiunile teritoriale față de Slavii meridionali.

„Politica independentă a Iugoslaviei și-a asigurat raporturi amicale cu toți vecinii, cu excepția Ungariei. Atunci când și frontiera cu Ungaria va fi asigurată, Mica Înțelegere va prezenta pentru Iugoslavia un interes mai mic. Nu vom cătuși de puțin să spunem prin aceasta că Iugoslavia ar intenționa în clipa de față să se retragă din Mica Înțelegere. Politica d-lui Stoiadinovici tinde în mod vădit numai la menținerea Micii Înțelegeri în cadrela ei proprii și respinge toate sugestiile referitoare la o lărgire a angajamentelor existente.

„Situația Micii Înțelegeri va depinde deci, după încheierea acordului italo-iugoslav, în primul rând de politica ulterioară a Iugoslaviei. Sau — după cum se așteaptă cercurile politice din București și Praga — va interveni o apropiere a Italiei de Mica Înțelegere, ceea ce absoarbe mai mult eforturile intense ale Cehoslovaciei, sau — în cazul când indiferența Iugoslaviei pentru această alianță ar crește — situația Cehoslovaciei va suferi o slăbire atât pe terenul internațional, cât și în sânul Micii Înțelegeri.

„La conferința dela Belgrad, desigur că d-l Stoiadino-

vici va încerca să-i asigure pe reprezentanții României și Cehoslovaciei (mai ales) că Iugoslavia va respecta vechile angajamente. Un lucru este sigur: încercările făcute la Praga din când în când de a transforma Mica Înțelegere într'un organism politico-militar au suferit o nouă lovitură. Acordul iugoslavo-maghiar îi vor da de sigur în viitor lovitura decisivă“.

Presa maghiară.

Conferința Micii Înțelegeri este comentată ca și conferințele precedente: „De data aceasta pare că s'a schimbat atmosfera, de oarece s'a produs un eveniment important chiar în preajma conferinței, prin încheierea acordului italo-iugoslav. Rolul Micii Înțelegeri a fost de a se forma un inel de fier în jurul Ungariei, prin colaborare economică și militară. Ambele colaborări au eșuat, dovadă, că toți trei își caută în afară protectori puternici. Mica Înțelegere vrea să mențină forțat situațiunea trecătoare de azi. Ar trebui să aibă curajul să constate că greșește“ **MAGYARORSAG** din 1 Aprilie.

Presa din 2 Aprilie subliniază că obiectivul important al desbaterilor va fi raportul Statelor Micii Înțelegeri față de Ungaria și Austria și în chestiunea aceasta au ajuns de acord.

PESTER LLOYD din 31 Martie publică următorul articol:

„Sesiunea Conferinței Micii Înțelegeri are loc într'o atmosferă politică, în care se poate vorbi de o aprofundare a crizei latente a acestui cartel politic.

„Evenimentele din săptămâna trecută dovedesc importanța acestei Conferințe, în ce privește formarea internă a viitoarelor raporturi ale celor trei State membre. Încheierea pactului italo-iugoslav în ajunul întrunirii conferinței a cam provocat consternație la Praga și nu s'a tănuțit punctul de vedere al Cehoslovaciei, că se resimte ca surpriză încheierea înainte de începerea conferinței. De asemenea și vizita d-lui Tătărescu la Praga este probabil în legătură cu pregătirea conferinței.

„Cercurile diplomatice din Belgrad privesc ca problemă principală a conferinței chestiunea unui pact de asistență mutuală reciproc între Statele Micii Înțelegeri. Acest plan ar fi pornit din partea franceză și susținut energic de Praga. Iugoslavia, însă, respinge o astfel de concepție din cauză că diplomația iugoslavă accentuează politica mâinei libere, având o atitudine sceptică față de metoda pactelor colective.

Cum din partea Conferinței nu se poate aștepta un rezultat pozitiv în această direcție, diplomația cehoslovacă caută să prezinte de pe acum ca punct programatic neutral ideea unei cooperări economice în Basinel Dunării și să prezinte această ediție nouă a planului Hodza ca o propunere a d-lui Stoiadinovici.

„Și până acum s'a propus și s'a încercat în repetate rânduri o cimentare economică a Micii Înțelegeri. De fiecare dată a fost d. Beneș acela care a susținut cu mare zel acest lucru. Dar toate eforturile s'au dovedit zadarnice, fiindcă este imposibil să se aducă Statele Micii Înțelegeri la mișcări pe tarâm economic. Acum urmează să se încerce realizarea planului, mereu eșuat până acum, printr'o atragere, pe bază lărgită, a Austriei și poate și a Ungariei. Dar ne temem că și acest plan va fi condamnat la eșuare, din cauza obstacolelor de până acum, care se află în însăși interiorul Micii Înțelegeri“.

Același ziar scrie într'o corespondență din Belgrad, cu privire la conferința Miciei Înțelegeri:

„Aflăm din cercuri diplomatice că pe lângă problema convenției politice dintre Iugoslavia și Italia se examinează și o propunere de încheiere a unui pact între cele trei State, printr'un angajament de asistență mutuală reciprocă să se asigure toate frontierele Miciei Înțelegeri. Această propunere care se datorește inițiativei franceze nu va fi probabil primit de Iugoslavia, mai cu seamă acum, după încheierea convenției cu Italia.

„Se va discuta și cooperarea popoarelor dunărene și se va examina cunoscutul plan al d-lui Hodza. După cum se aude, d. Stoiadinovici va prezenta propuneri importante, care se referă la cooperarea economică între Mica Înțelegere și țările pactului dela Roma“.

„PESTI HIRLAP“, din 1 Aprilie, publică în editorial:

„Conducătorii politicii cehoslovaci înspăimântați de acordul italo-iugoslav. au convocat conferința Miciei Înțelegeri la Belgrad, acolo unde ieri negociau Ciano cu Stoiadinovici, astăzi Antonescu și Krofta s'au întâlnit crezând că lumea și acum consideră Mica Înțelegere ca o unitate precum a făurit-o Beneș.

„Unitatea aceasta are deja defecțiuni. Iugoslavia s'a convins că coeziunea Miciei Înțelegeri îi servește interesele numai atâta timp cât Italia manifestă o atitudine ostilă. Cum însă Italia a oferit Iugoslaviei nu numai raportul de bună vecinătate, ci și prietenia politică și economică, acești doi vecini s'au convins reciproc să nu se amestece în afacerile interne ale celuilalt. Ieri Iugoslavia a figurat încă în șirul Statelor care s'au aliat contra Italiei, dar rațiunea i-a dictat Iugoslaviei să se împace, deoarece raportul ostil i-ar paraliza economia națională.

„Raportul rău dintre doi vecini, cum este acela franco-german, a pricinuit zguduirile economice ale Europei. Mica Înțelegere a fost făurită după ideile lui Massaryk, dar el nu s'a gândit la rezistența dărză a italienilor, care au zădărnicit coridorul ceho-iugoslav, prin care s'ar fi putut uni armatele iugoslavă și cehă și ar fi separat Ungaria de Austria, dar ar fi oprit și calea Italiei spre Austria. După aceasta a fost realizată Mica Înțelegere în ediția a doua, cum se prezintă astăzi.

„Intenția a fost să se contopească trei State nepotrivite. După 17 ani vedem că România și Iugoslavia se ferece de Soviete, România temându-se că își pierde prada luată dela Ruși. Iugoslavia este rezervată față de Ruși din considerente de dinastie. În schimb Cehoslovacia a devenit o adevărată aliată a Rușilor, acordându-le drepturi de servitute militară și admitând ca Ruși să-și construiască aerodromuri în fosta Ungarie de Nord până la granița germană. Prin acest fapt România și Iugoslavia au ajuns într'o apropiere fatală de Rusia.

„Există însă și alte disensiuni între ele. Cu prilejul tratativelor de pace s'a observat că România cu Iugoslavia au avut o luptă dărză pentru pradă. Degeaba sunt legăturile de rudenie apropiată. Între Dinastia din Belgrad și București, cele două popoare nu pot ajunge la un rezultat comun. Românul este alt soi de om decât sârbul sau croatul. Rasa română lipsită de cultură și curat balcanică, aproape nici nu înțelege pe sârbul sau croatul sincer și eroic. Să nu mai vorbim despre alte deosebiri de rasă, ce se observă față de poporul ceh. Sârbul este un popor militar, iar cehul, despre care Massaryk a afirmat în cartea sa că fiecare ceh este născut conducător de războiu, este orice, numai soldat nu.

„Mica Înțelegere se destramă în urma intereselor opuse politice și economice. Iugoslavia și România nu-și gă-

sește locul într'o alianță unde dominează cerealele și industria mare cehoslovacă. Coeziunea celor trei State se datorește faptului că Cehoslovacia se teme de Germania, iar Iugoslavia suspectează neconținut Italia, și România are frică de Rusia. În sfârșit cele trei State n'au conștiința împăcată față de Ungaria.

„Considerentele acestea însă sunt ale trecutului. Germania a ajuns în raport bun cu Iugoslavia, deci aceasta nu se mai interesează de îngrijorările Cehoslovaciei față de Germania. Dar în urma acordului italo-iugoslav Mussolini a demonstrat că este călăuzit de interesele adevărate ale păcii mondiale și suprimă ușor elementele conflictului dintre cele două țări. Rămâne problema revizuirii care servește ca bază Miciei Înțelegeri. Dar putem vedea că în chestiunea aceasta între Ungaria și Iugoslavia nu mai există nici cele mai mici disensiuni. Chestiile nerezolvite dintre noi și sârbi pot fi reglementate prin tratative înțelepte conduse în spiritul păcii și dacă conducătorii bărbați de Stat ai Iugoslaviei vor fi conștienți de interesele lor, se vor angaja la negocieri teritoriale și economice cu Ungaria și în felul acesta își vor asigura securitatea hotarelor și interesele economice. Dar putem constata că este un anahronism istoric că Iugoslavia și astăzi mai face parte din Mica Înțelegere, care nu-i slujește interesele nici culturale, nici economice, acestea și le găsește de partea Italiei și Ungariei în chip integral. Între astfel de împrejurări rezultatul conferinței dela Mica Înțelegere nu va mai corespunde concepțiunii inițiale a lui Beneș. În Roma, Belgrad și Budapesta azi plutește spiritul adevăratei împăcări. În sufletul ungurilor și iugoslavilor nu mai există alt moment de vrajbă, decât chestiunea teritorială. Am putea spune că afară de problema aceasta Ungaria este condusă de cea mai sinceră simpatie și admirațiune față de Belgrad. Războaiele din trecut și interesele reale ne atrag atențiunea să ne apropiem unul de altul. Sârbul, Croatul și Ungurul este deopotrivă un popor militar și este de mirare că nu s'a împrietenit până acum. Numai politica a făcut să devină Sârbii și Ungurii dușmani, politica condusă de Viena, care a râvnit la teritorii, asupra cărora aveau și Sârbii aspirațiunile lor. Timpul lucrează pentru Unguri. Iugoslavia a ajuns la conștiința că s'a aflat până acum în societate greșită. Locul Iugoslaviei nu este între București și Praga, ci între Roma și Budapesta“.

În numărul din 3 Aprilie PESTER LLOYD scrie:

„Precum era de prevăzut se accentuiază în comunicat unitatea neschimbată a Miciei Înțelegeri. Ca la orice prilej de acest fel se relevă identitatea punctelor de vedere în expresii exagerat de optimiste. Lucrul acesta nu poate înșela însă opinia publică mondială asupra faptului că conferința dela Belgrad s'a terminat în esențial cu un rezultat negativ. Pactul de asistență reciprocă între cele trei State, susținut de politica franceză, n'a fost realizat și nu este menționat în comunicatul final. Presa franceză nu-și ascunde desamăgirea, că această idee franceză n'a putut pătrunde la Belgrad. În mod deschis face Iugoslavia răspunzătoare de eșuarea planului“.

Același ziar publică în altă parte:

„Comunicatul final care a fost publicat după încheierea conferinței dela Belgrad este un document diplomatic voluminos. Comunicatele conferințelor Miciei Înțelegeri n'au fost niciodată scurte, dar de data aceasta este și mai vorbăreț. Cuvintele multe servesc în esențial să învâluie un singur fapt, care este negativ. Acest fapt este, că inițiativa franceză care a avut de scop încheierea unui pact de asistență reciprocă, nici n'a ajuns să fie discutat.

„Opinia publică internațională a scontat eșecul acestei inițiative dela cunoașterea convenției italo-iugoslave. Totuși a provocat o oarecare surpriză că planul n'a fost menționat cu niciun cuvânt în comunicat. Acest negativ caracteristic confirmă acele știri ale opiniei publice internaționale, care credeau a știe că d. Stoiadinovici s'a opus încercării de a face din planul francez subiectul unei discuțiuni amănunțite.

„De altfel, este impresia generală că nu s'au produs senzațiuni, dar că au rămas tensiunile din interiorul Miciei Înțelegeri. Prin bine echilibrata accentuare a amicitiei, față de Înțelegerea Balcanică și Franța pe deoparte, și accentuarea caracterului pozitiv al înțelegerii iugoslavă-bulgară și italo-iugoslavă pe de altă parte, nu s'a putut ascunde adevăratele contradicții care continuă să existe în problema rusă, în problema pactelor de asistență colectivă și în raporturile cu Germania și Italia.

„Rămâne să se vadă dacă vizita d-lui Beneș va reuși să realizeze mai mult pe acest țărâm decât conferința celor trei miniștrii de externe“.

PESTER LLOYD din 4 Aprilie, sub titlul: „Deciziunile dela Belgrad“, publică următorul articol:

„Lungimea voluminosului document diplomatic nu este în proporție cu conținutul său. Și comunicatele anterioare ale conferințelor Miciei Înțelegeri erau lungi. Dar acum ai impresia că se caută să se învâluie un fapt negativ al conferinței.

„Sare imediat în ochi, că în comunicat, cu toată lungimea sa, se trece peste problema care se află actualmente în punctul central al interesului general al opiniei publice europene: se trece peste planul Beneș de a se reorganiza, respectiv lărgi, formațiunea Miciei Înțelegeri, în felul să se încheie un pact de asistență reciprocă, pentru cazul oricărei agresiuni eventuale.

„Nu poate exista îndoială ce înseamnă adâncă tăcere asupra acestei probleme. Pare că planul a eșuat complet și că Beneș, respectiv Krofta, n'au reușit să atragă România și Iugoslavia în pompoasele lor planuri politice. Că această problemă va forma un punct esențial al conferinței au anunțat în primul rând acele ziare franceze, care sunt totdeauna bine informate despre intențiile politicii cehoslovace. Dacă comunicatul final se învâluie totuși într'o tăcere penibilă, asupra acestui punct, motivul poate consta numai în faptul că ori a eșuat încercarea de a face din plan subiectul unei discuțiuni amănunțite, ori că această discuțiune a avut rezultate atât de negative, încât ele nu s'au dovedit de loc potrivite pentru stilul optimist al comunicatului.

„În legătură cu documentul diplomatic dela Belgrad, se poate constata cu bucurie că el nu conține de data aceasta atacuri violente împotriva Ungariei, contrar comunicatelor din recente sesiuni, care totdeauna au adresat amenințări Ungariei. Pe de altă parte trebuie să regretăm că în voluminosul comunicat nu se arată punctul de vedere pe care îl are Mica Înțelegere în chestiunea înțelegerii în Bazinul Dunării, accentuată atât de des în ultimul timp.

„Bărbații de stat ai Miciei Înțelegeri știu prea bine că această înțelegere este legată de împlinirea anumitor condițiuni prealabile. Oricât de mult ar striga unele din organele ei afățătoare, că astfel de condițiuni le poate formula numai Mica Înțelegere, iar în Ungaria trebuie să menținem aceste condițiuni prealabile ale apropiierii, fără a căror împlinire nu se poate realiza o înțelegere în Bazinul Dunării. Ministrul de externe Kanya a formulat aceste condițiuni în ultimul său discurs asupra bugetului.

„Comunicatul dela Belgrad nici nu s'a ocupat de condițiunile apropiierii în Bazinul Dunării. Pare deci că

multele intenții bune de care am auzit atât de des în ultimele săptămâni cu privire la înțelegerea în Valea Dunării, nu s'au putut manifesta în consfăturile dela Belgrad. Lucrul acesta trebuie să-l luăm cu regret cunoștință, dar cu conștiința liniștită, din cauză că știm că Ungaria poate exista și fără Mica Înțelegere, ceea ce au dovedit de altfel suficient evenimentele din ultimii ani.

„D. Krofta a avut deci dreptate când a declarat, în ajunul consfăturilor dela Belgrad, să nu se aștepte senzațiuni dela această conferință. N'au ieșit la iveală senzațiuni, dar nici adevărata, simpla stare a lucrurilor. Trebuie să dăm dreptate ziarului MORNING POST care în legătură cu comunicatul final a declarat că acest comunicat mușamalizează pur și simplu contrastele care există în sânul Miciei Înțelegeri, făcând să se creadă, după cunoscutul sistem, că totul este în perfectă ordine. Că nu este cazul, dovedește mai puternic ceea ce nu se află în comunicatul dela Belgrad, decât optimismul vorbăreț al frazelor sale diplomatice. Statele Miciei Înțelegeri vor trebui să tragă în sfârșit din faptul acestui negativism și consecințe pozitive“.

Presa bulgară.

LA PAROLE DE BULGARIE, din 1 Aprilie, ocupându-se de conferința dela Belgrad, scrie:

„D-nii Stoyadinovici, Krofta și Antonescu s'au întrunit în conferință după importante evenimente care au avut repercusiuni în situația internațională generală și au provocat comentariile cele mai diverse cu privire la legăturile care unesc pe membrii acestui grup politic.

„Ajunge de a menționa că conferința actuală dela Belgrad a fost precedată de pactul încheiat deunăzi între Italia și Iugoslavia.

„Acest fapt ca și toate celelate chestiuni care interesează pe membrii Miciei Înțelegeri, vor fi la Belgrad obiectul unor deliberări al cărui rezultat va fi cunoscut mâine.

„Precum a declarat d-l Krofta, ministrul afacerilor străine al Cehoslovaciei, reprezentantului ziarului francez LE JOURNAL, statele Miciei Înțelegeri aliate Iugoslaviei nu au fost puse nici decum față de faptul îndeplinit. Ele au fost ținute foarte leal în curent cu mersul convorbirilor. După o comunicare dela Belgrad, relațiile Miciei Înțelegeri cu Austria și cu Ungaria vor constitui odată cu pactul bulgaro-iugoslav unul din punctele la ordinea zilei a conferinței.

„Lămurirea raporturilor între statele Miciei Înțelegeri pe de o parte, Austria și Ungaria pe de altă parte, ar constitui un pas important de apropiere față de semnarea pactului dela Roma.

„Trebuie să sperăm că în cursul deliberărilor dela Belgrad, cele trei state definind atitudinea lor în chestiunea colaborării țărilor dunărene, vor contribui la o clarificare a relațiilor internaționale“.

Ziarul SLOVO din 1 Aprilie publică:

„Azi Belgradul își începe ziua cu noi solemnități. Capitala iugoslavă va primi pe miniștrii de externe ai Cehoslovaciei și României, ca două zile mai târziu să-l primească și pe d-l Beneș. Mica Înțelegere ce se leagă de ani de zile între viață și moarte, caută puteri spre a manifesta din nou unanimitatea sa, după ce a trecut prin atâtea și atâtea decepțiuni și contraziceri. Nicio dată, în gruparea aceasta de State, creată spre a păzi ce a fost câștigat în războiu, nu a existat unitate de gândire și acțiune. Ca și în tragediile antice, Mica Înțelegere respecta cele trei unități de timp, de loc și de acțiune. Pe atunci însă ea era înconjurată de multă dușmănie, ceea

ce crea unitatea sa. Iugoslavia era cu granițele dinspre Bulgaria închise, în relațiuni dușmănoase cu Ungaria, în legături reci cu Austria, în rea vecinătate cu Italia.

„România nu avea legături diplomatice cu cel mai mare adversar al tratatelor de pace — Rusia. Chestiunea Basarabiei era deschisă. Revisionismul ungar, agresiv și furios, era îndreptat mai ales în contra României, iar cu Bulgaria relațiunile României abia de erau corecte.

„Cu tot spiritul împăciuitoare al politicii sale externe, Cehoslovacia nu era privită cu ochi buni nici de Germania, nici de Ungaria, nici de Austria, nici chiar de Polonia. Pe de altă parte conjunctura diplomatică europeană s'a schimbat mult în ultimul timp. Statele Miciei Înțelegeri, altădată copiii răsfățați ai Europei, trebuia să gândească la a-și garanta fiecare aparte noi prietenii. Iugoslavia a fost prima ce a rupt cercul izolării sale. Ea a încheiat pact de eternă prietenie cu Bulgaria, iar cu Italia un acord politic și economic, ce continuă să fie senzația cancelariilor diplomatice și a presei europene. Este foarte probabil ca Iugoslavia să-și lămurească cât de curând relațiunile cu Ungaria, ce din dușmănoase, sunt pe cale de a deveni amicale. Este evident că Iugoslavia și-a câștigat independența sa și duce o politică maleabilă, abilă și prevăzătoare, ce nu are nimic comun cu gesturile provocatoare din trecut a Miciei Înțelegeri“.

„Politica Miciei Înțelegeri, așa cum o știm din trecut, negativă, apărând cu furie o situație imposibilă, s'a modificat fundamental. Bine înțeles că pro formă Mica Înțelegere există și o dovadă de aceasta este conferința ce începe azi la Belgrad. Dar scopurile, principiile și metodele sale sunt schimbate. Și aceasta este explicabil. În câțiva ani s'au schimbat toate în Europa Centrală și în Baleani idei, metode, regimuri, până chiar și oamenii. E vorba acum ce loc va lua Mica Înțelegere, avându-se în vedere că acum se fac eforturi uriașe pentru crearea unei osii București-Praga-Ancara și alta Belgrad-Budapesta-Viena“.

Ziarul CAMBANA din 1 Aprilie, sub titlul „In ajunul ședinței Miciei Înțelegeri“, publică:

„La Belgrad se întrunește azi conferința consiliului permanent al Miciei Înțelegeri. Ședința aceasta, însă, a fost precedată de semnarea acordului italo-iugoslav. Legătura dintre aceste două fapte este mai mult ca evidentă.

„Spre a face unele concesii Iugoslaviei, Italia a fost nevoită de greutate în care se află în ultimul timp, politica sa externă: înfrângerea în Spania, retragerea Austriei din osia Roma-Berlin, avertizările categorice ale Angliei, în legătură cu ultima călătorie a lui Mussolini în Libia etc. Mai interesant sunt, însă, proiectele Italiei ce au dus la încheierea acordului.

„Vizita contelui Ciano la Belgrad este o parte din turneul general ce urmează a-l face în capitalele Turciei, Greciei și Ungariei. (Aci va însoți familia regală a Italiei).

„S'a zis că acordul încheiat va dizloca principiile de pace ale Miciei Înțelegeri, iar după „Havas“ „acordul acesta își are îndreptat tăișul și în contra Rusiei Sovietice.

„De aci, se poate oare trage concluzia că Iugoslavia să renunțe la alianța cu Statele Miciei Înțelegeri, că va ieși din orbita Franței și vă ca rupe cu politica sa de păstrarea statu-quo-ului?

„Bine înțeles că nu. Pentru că ea are interese adânci ce o leagă de Statele atașate păcii.

„Acestea sunt chestiunile, ce, împreună cu pactul bulgaro-iugoslav, vor fi cercetate de către miniștrii de externe ai Miciei Înțelegeri“.

Presa germană.

Ziarele germane din 4 Aprilie continuă a comenta rezultatele conferinței Miciei Înțelegeri la Belgrad.

FRANKFURTER ZEITUNG, sub titlul „Certificatul de sănătate dela Belgrad“, analizează comunicatul oficial, dat după conferință, constată că Mica Înțelegere rămâne și în viitor o realitate vie, și arată posibilitățile ei de adaptare la noile realități.

Privitor la Ungaria, ziarul sublinează că. conferința a reîntărit vechile hotărâri și obligațiuni.

In concluzie el scrie că la Belgrad nu s'a semnat un testament, cum se afirma de către unii, ci un certificat de sănătate și viață lungă.

KOELNISCHE ZEITUNG, într'un lung articol de fond, observă cât de greșiți erau acei care preziceau desmembrarea Miciei Înțelegeri. „Acțiunile politice din ultima vreme ale membrilor săi nu s'au dovedit centrifugale. Atitudinea și declarațiile celor trei miniștri ai Afacerilor străine, au dovedit că Mica Înțelegere este capabilă de adaptări la evoluția internațională“.

Presa greacă.

Cu prilejul conferinței dela Belgrad a Miciei Înțelegeri, presa greacă sublinează viul interes al Statelor din Europa Centrală și al celorlalte țări legate prin alianțe cu membrii acestei coaliții tripartite pentru lucrările reuniunii din capitala Iugoslaviei.

KATHIMERINI din 2 Aprilie se rialiază opiniei franceze, afirmând că Iugoslavia, care a semnat noile pacte cu Bulgaria și Italia, în cadrele obligațiilor sale anterioare, nu este cătuși de puțin dispus să părăsească vechile sale amiciții pentru altele noi.

ELEFTERON VIMA, susținând aceluși punct de vedere, adaugă că vizita la Belgrad a d-lui Beneș, președintele Republicii Cehoslovace, dovedește trăinicia legăturilor dintre Statele Miciei Înțelegeri, cu toată extinderea și adaptarea lor la împrejurări.

Ziarul ELEFTERON VIMA din 1 Aprilie publică:

„Azi se întrunește la Belgrad consiliul Miciei Înțelegeri, alcătuit din miniștrii Afacerilor Străine ai Iugoslaviei, României și Cehoslovaciei. Acest consiliu se întrunise pentru ultima oară în Septembrie trecut, când hotărârile cele mai de seamă, care au fost luate, aveau un caracter economic. Ele urmăreau întărirea cooperării economice a celor trei State. Acuma au început chiar să se pună în aplicare prin cel din urmă acord româno-cehoslovac, care s'a încheiat cu prilejul vizitei recente a d-lui Tătărescu la Praga.

„Din Septembrie trecut însă au avut loc între timp multe evenimente. Printre acestea este și iscălire, de acum câteva zile, a pactului italo-iugoslav, care nu e unul din micile evenimente. Acest act diplomatic a pricinuit o impresie satisfăcătoare în celelalte două capitale ale Miciei Înțelegeri, și cu mult mai mare la Praga, dat fiind că politica guvernului cehoslovac se îndreapta întotdeauna în spre o colaborare cu Italia. Dar și cercurile române și-au exprimat bucuria lor, pentru împăciuirea italo-iugoslavă, dat fiind că în ea întrevăd sfârșitul unui vechiu antagonism între Mica Înțelegere și Italia în Europa Centrală, precum și încetarea unor tendințe

din partea Italiei, cu privire la revizuirea tratatelor de după rozboiu.

„Fără îndoială că președintele de Consiliu și ministru al Afacerilor Străine al Iugoslaviei, d. Stoiadinovici, va comunica colegilor săi, ai celorlalte două țări, adică d-lor Krofta și Antonescu, punctele sale de vedere asupra influenței eventuale a pactului italo-iugoslav asupra politicii Micii Înțelegeri.

„In orice împrejurare în care unul din Statele Micii Înțelegeri tranșează neînțelegerile sale cu un alt Stat, și se leagă de acesta, nu se poate să nu se facă caz în presa internațională despre slăbirea legăturilor acestui organism, dacă nu și despre imediata lui disolvare. Această istorie se repetă cu statornicie vreme de 15 ani de zile.

„Dar cu toate acestea nu numai Statele Micii Înțelegeri rămân unite între ele, dar și legăturile lor devin din ce în ce mai solide, întinzându-se în spre o colaborare din ce în ce mai strânsă între popoarele lor. Același lucru era să se întâmple de data aceasta și cu pactul italo-iugoslav. Și cu acest prilej s'a trâmbițat ruinarea Micii Înțelegeri. Adevărul însă este că înțelegerea italo-iugoslavă, reducând cauzele de neînțelegere dintre Italia și Iugoslavia, va avea ca urmare crearea unei situațiuni mai statornice în Europa Centrală.

„Mica Înțelegere se împotrivesc restaurării Habsburgilor în Austria sau în Ungaria. Teama aceasta era una din pricinile cele mai de frunte ale înființării acestui organism de State. Restaurarea Habsburgilor, în una din vechile lor țări, ar însemna unirea lor apropiată și sfârșitul pentru reînființarea Monarhiei pe hotarele ei de înainte de război. Italia părea că favorizează restaurarea, neavând aceleași temeri ca și popoarele Micii Înțelegeri. Acuma însă politica Italiei a fost armonizată cu aceea a Micii Înțelegeri, fie că legătura cu Germania pare să fi influențat mai mult asupra noilor hotărâri italiene. În chipul acesta încep să apară semne de o înțelegere even-

tuală și posibilă între Austria, poate și Ungaria, cu Statele Micii Înțelegeri.

„Președintele de Consiliu al Cehoslovaciei, d. Hodza, a vizitat acum câțva timp Viena, și avut o convorbire deosebită cu Cancelarul Austriei, d. Schussnig. Se anunță că n'ar fi deloc imposibil ca d. Schussnig să se ducă la Praga. Asupra acestui fapt nu există încă știri pozitive, care ar explica și tendințele guvernelor Statelor Europei Centrale.

„Toate acestea însă sunt semnele unei frământări, care are loc în prezent și cu care este firesc să se ocupe și conferința Micii Înțelegeri, care se întrunește azi. Terminarea lucrărilor acestei conferințe va fi urmată de vizita la Belgrad a Președintelui Republicii Cehoslovaciei, d. Beneș, fapt care va dovedi încăodată soliditatea legăturilor Micii Înțelegeri, cu toată evoluția lor continuă și cu armonizarea lor față de împrejurări“.

Ziarul KATHIMERINI din 3 Aprilie, comentând comunicatul dat după terminarea conferinței consiliului Micii Înțelegeri la Belgrad, înregistrează cu satisfacție afirmația făcută din nou că cele trei State continuă colaborarea lor pe baza aceluiași idealuri și a respectului obligațiilor contractate în cadrul pactului Micii Înțelegeri.

„Grecia, scrie ziarul, se bucură de reușita lucrărilor consiliului Micii Înțelegeri, organism politic înrudit cu Înțelegerea Balcanică, deoarece ea crede că alianțele internaționale nu pot să trăiască și să aibă roade decât printr-o strictă respectare a obligațiilor contractate“.

ETHNOS scrie: Reafirmarea strânsei și nesdruncinatei colaborări dintre membrii Micii Înțelegeri constituie un nou element pentru menținerea statutului Europei centrale și pentru consolidarea păcii“.

ESTIA constată că Mica Înțelegere, „a cărei coeziune rămâne neclintită, nu are deloc intenția să se amestece în certurile dintre marile puteri și să contribuie astfel la agravarea situației internaționale“.

VIZITA PREȘEDINTELUI EDUARD BENEȘ LA BELGRAD

Presa iugoslavă.

Ziarele din 3 Aprilie consacră primele pagini vizitei la Belgrad a d-lui Beneș, președintele Republicii Cehoslovace, publicând numeroase articole și fotografii ale eminentului șef de Stat.

Astfel ziarul PRAVDA publică pe prima și a doua pagină articole consacrate președintelui Beneș, sub titlul: „Un mare amic al poporului nostru. Președintele Republicii Cehoslovace ne face o vizită. D-l Beneș unul din fondatorii puterii sale patrii și unul din luptătorii cei mai constructiv ai păcii“.

Celelalte ziare consacră de asemeni lungi articole personalității d-lui Beneș.

Cotidianul SAMUPRAVA publică un articol de fond în care spune între altele:

„Intreaga noastră țară așteaptă cu nerăbdare să salute pe șeful suprem al Republicii democratice Cehoslovace, văzând în ea nu numai o vizită oficială, dar și o manifestare a cordialității legăturilor care există între noi, ro-

mâni și cehoslovaci, în cadrul Micii Înțelegeri, ca și o manifestare de solidaritate democratică și slavă, care unește în mod definitiv Praga de Belgrad, Cehoslovacia de Iugoslavia, Nordul slav de Sudul slav“.

Ziarul relevă apoi profunde convingeri democratice ale d-lui Beneș, care continuă opera începută de d-l Masaryk, fostul președinte al Cehoslovaciei, ale cărui calități morale le-a moștenit.

„De 20 de ani, scrie SAMUPRAVA, d-l Beneș este centrul marilor evenimente europene, ca unul care aparține grupului de diplomați și de oameni de Stat de elită, reprezentanți ai realizărilor intelectuale și politice.

„D-l Beneș întruchipează o experiență vie, personifică o activitate chibzuită în lumea politică. Dar ceea ce merită respectul cel mai profund în personalitatea d-lui Eduard Beneș, este Beneș europeanul, Beneș slavul, Beneș pacifistul.

„Este pentru prima dată când în decursul istoriei, țara noastră primește vizita oficială a șefului Statului și poporului cehoslovac. De aceea întreg poporul iugoslav salută cu toată căldura pe nobilul fiu al națiunii surori,

ale cărei mărturii de prietenie față de noi, ne bucură sincer și ne inspiră cele mai mari nădejdi“.

SAMUPRAVA, publică și o lungă biografie a președintelui Beneș, însoțită de fotografia sa.

In aceeași privință, ziarul PRAVDA, scrie că d-l Beneș este unul din principalii făuritori ai țării sale, prospere și puternice, și unul din campionii cei mai constructivi ai păcii.

După ce expune în amănunt viața și opera d-lui Beneș, ziarul subliniază că d-l Beneș a fost unul din principalii organizatori ai Micii Înțelegeri, al cărui prestigiu internațional a mers crescând. „Totdeauna d-l Beneș cunoaște și iubește poporul nostru, lângă care a luptat în grelele clipe ale reîntregirii neamului“.

Ziarul subliniază că în trecut unicul scop al activității d-lui Beneș a fost sfărâmarea Austriei și Ungariei și lupta pentru principiul naționalităților și adaugă că serviciile personale pe care d-l Beneș le-a adus Micii Înțelegeri și Societății Națiunilor sunt de neprețuit.

„Salutăm în d-l Beneș, încheie PRAVDA, pe marele protagonist al libertății, democrației și păcii, amic credincios și devotat al poporului nostru“.

Ziarele iugoslave din 4 Aprilie acordă o atenție deosebită sosirii la Belgrad a d-lui Beneș, președintele republicii cehoslovace în vizită oficială.

Cu acest prilej, ziarele publică articole cuprinzând biografia marelui om de Stat cehoslovac și subliniind rolul istoric jucat de d-l Beneș lângă d-l Masaryk în lupta pentru eliberarea patriei cehoslovace.

Ziarele relevă de asemenea legăturile de amicitie profundă care unesc pe președintele Beneș de națiunea iugoslavă și rolul său de om de Stat european, ca și opera pe care a săvârșit-o în sânul Societății Națiunilor.

POLITIKA publică în prima pagină un articol de fond sub titlul: „Măine sosește la Belgrad președintele republicii cehoslovace, surori și aliate, d-l Beneș“.

După ce expune activitatea d-lui Beneș pe lângă președintele Masaryk pentru întemeierea noii Cehoslovacii, POLITIKA declară că „totuși credința sa în Societatea Națiunilor nu l-a împiedecat pe președintele Beneș să lucreze la crearea Micii Înțelegeri și la întărirea legăturilor cu Franța. Președintele Beneș este de asemenea partizanul colaborării țărilor dunărene și balcanice“.

NOVOSTI din Zagreb, după ce amintește influența pe care o are președintele Masaryk asupra tinerelor generații cehoslovace și iugoslave, subliniază rolul jucat de d-l Beneș pe lângă d-l Masaryk.

Ziarele scot în relief de asemenea că la primirea entusiastă care i se va face președintelui Beneș vor participa armata, populația din Belgrad și organizațiile de sokoli.

Toate ziarele din 5 Aprilie consacră pagini întregi sosirii d-lui Beneș în capitala Iugoslaviei.

VREME publică sub un titlu imens un articol de bun venit adresat președintelui republicii cehoslovace. Ziarul spune că Iugoslavia întreagă, prin intermediul capitalei sale, urează bun venit președintelui Beneș, reprezentant al națiunii surori, cehoslovace.

Același ziar publică un articol elogios asupra personalității d-lui Eduard Beneș, subliniind semnificația acestei vizite, într-un moment în care Europa, turburată de griji, își caută un drum. „In persoana președintelui Beneș, încheie VREME, salutăm nu numai pe marele protagonist și eminent diplomat, nu numai pe întemeietorul

și inspiratorul Micii Înțelegeri, ci și pe un prieten sincer, care a avut totdeauna sentimente de profundă afecțiune față de națiunea și dinastia noastră națională“.

POLITIKA se exprimă în aceeași termenii entusiști, relevând că președintele Beneș nu este un străin pentru Iugoslavia. „D-l Beneș, adaugă ziarul, nu este numai primul cetățean al țării sale, ci este totodată și unul din acei rari europeni, pentru care sentimentele patriotice nu se limitează numai la frontierele țării lor. Președintele Beneș ne face astăzi o vizită în calitate de șef al Statului El vine pentru a se întâlni cu Principele Regent Paul și cu ceilalți membri ai Regenției Regale, spre a manifesta cu acest prilej frăția și amicitia inalterabile care unesc cele două națiuni ale noastre, atât în cadrul Micii Înțelegeri, cât și în cadrul comunității europene. De aceea vizita președintelui Beneș are pentru noi o deosebită importanță. Primirea pe care o va face astăzi capitala marelui om de Stat, va fi expresia sentimentelor pe care le împărtășesc fără excepțiune toți iugoslavii și pe care le au față de persoana d-lui Eduard Beneș și față de poporul cehoslovac“.

Ziarele de seară dau ample amănunte asupra sosirii d-lui Beneș la Belgrad și publică numeroase articole de comentarii, însoțite de fotografii, asupra marelui prieten al Iugoslaviei, președintele republicii cehoslovace.

PRAVDA, care descrie pe primele șase pagini sosirea și primirea grandioasă pe care capitala iugoslavă i-a făcut-o d-lui Beneș, scrie:

„Niciodată Belgradul nu ia un aer mai sărbătoresc decât atunci când primește pe prietenii și aliații Iugoslaviei. Astăzi capitala a primit cu entuziasm pe șeful poporului, frate și aliat. Din tot sufletul, cu un entuziasm de nedescris, Belgradul a salutat pe d-l Beneș, arătând astfel cât de aproape sunt popoarele noastre în inimă și suflet și cât de viu și adânc pâlpaie în ei fraternitatea și alianța.

„Poporul nostru, continuă ziarul, n'a uitat înfăptuirile conducătorului Cehoslovaciei aliate, înfăptuiri duse la capăt spre binele poporului nostru; el n'a uitat nici marea noastră luptă comună dusă la Geneva, după tragica dispariție a Regelui Alexandru și nici declarația pe care d-l Beneș a făcut-o în cuvântarea sa: „Durerea Iugoslaviei este și durerea Cehoslovaciei“.

„Cehoslovacia a fost totdeauna alături de noi; și atunci și mai înainte, tot așa cum și noi am fost și suntem alături de ea. Iată cum se explică grandioasa manifestare de astăzi a poporului nostru față de d-l Beneș, manifestare de fidelitate reciprocă, de fraternitate și de alianță“.

Ziarul SAMUPRAVA consacră de asemenea pagina întâia sosirii la Belgrad a d-lui Beneș, scriind în același sens cu PRAVDA.

Ziarul subliniază în articolul de fond bucuria unanimă a poporului iugoslav de a primi pe un oaspete atât de scump, care și-a consacrat întreaga sa viață nu numai pentru libertatea patriei sale, ci și pentru libertatea tuturor slavilor.

„Primirea spontană și măreață, continuă SAMUPRAVA, pe care Belgradul a făcut-o azi dimineață președintelui Beneș, mare și sincer amic al Iugoslaviei, este o mărturie a sentimentelor unanime ale poporului iugoslav față de Cehoslovacia“.

SAMUPRAVA relevă apoi opera realizată de președintele Beneș demn succesor al marelui Masaryk. „Poporul nostru salută în persoana șefului Statului cehoslovac

vac marile idei pe care el le personifică în țara sa, președintele Beneș, luptând pentru libertatea, fraternitatea și egalitatea tuturor popoarelor, pentru colaborarea pașnică, leală și constructivă între toate Statele, precum și pentru egalitatea democratică a tuturor oamenilor. Fără deosebire de religie, regiune sau clasă socială, orice iugoslav salută în președintele Beneș pe marele om de Stat slav, unul dintr-ceilalți mai reprezentativi oameni europeni ai epocii noastre și unul dintre reprezentanții cei mai autorizați ai culturii omului: contemporan și ale cărui idei și inimă sunt în strânsă armonie cu înaltele aspirații spre mai bine și a cărui operă poartă pecetea idealismului și lealității, puse în serviciul aproapelui, al tuturor contemporanilor și al posterității“.

Presa cehoslovacă.

Ziarele cehoslovace din 4 Aprilie subliniază că vizita președintelui Beneș la Belgrad nu va fi numai o obișnuită vizită de politeță, ci și o vizită rodnică, care va avea ca rezultat o nouă întărire a păcii și consolidarea politică.

Ziarele cehoslovace subliniază de asemenea că poporul cehoslovac urmărește cu gândul pe președintele său în călătoria pe care o va face prin Iugoslavia, țară soră cu Cehoslovacia, apreciind amicitia și alianța credincioasă a acesteia ca și a celeilalte națiuni surori, România.

Presa franceză.

JOURNAL DES DÉBATS din 30 Martie, ocupându-se de vizita președintelui Beneș la Belgrad, scrie:

„Președintele Beneș merge la Belgrad în vizită oficială imediat după întrunirea consiliului permanent al Micii Înțelegeri în capitala Iugoslaviei.

„In împrejurările prezente, aceasta din urmă are o valoare care depășește cu mult conferințele periodice obișnuite între miniștrii afacerilor străine ale celor trei State.

„Cât despre vizita d-lui Beneș, este evident că, în situația actuală, și a doua zi după semnătura, la Belgrad, a acordului italo-iugoslav, dela 25 Martie, ea sporește în importanță.

„Sederea d-lui Tătărescu la Praga avea ca scop principal acordurile cu privire la contribuția cehoslovacă în echipamentul României.

„Această călătorie a premierului român a mai fost și o frumoasă afirmare a amicitiei între cele două țări, în care aliata iugoslavă își avea partea ei.

„Politica cehoslovacă a primit cu satisfacție destinderea italo-iugoslavă, care nu modifică întru nimic situația Iugoslaviei față de aliații ei din Mica Înțelegere.

„Credem că această vizită a d-lui Beneș la Belgrad, în situația de azi a Europei și a Micii Înțelegeri, poate da bune rezultate, în vederea unei politici în care interesele Franței sunt direct angajate“.

Presa maghiară.

PESTER LLOYD din 5 Aprilie scrie:

„D-l Beneș a sosit astăzi la Belgrad. Vizita sa fusese fixată cu săptămâni înaintea, atunci când s'au aflat primele dificultăți pe care le-au făcut cercurile conducătoare ale politicii iugoslave cu privire la planul de asistență reciprocă al d-lui Beneș. Pactul italo-iugoslav a fost încheiat și publicat în mod surprinzător înainte de vizita d-lui Beneș la Belgrad și înainte de conferința Micii Înțelegeri. Contradicțiile care există între Praga și Belgrad au mai fost aprofundate în urma acestui fapt.

„Deși comunicatul final al Consiliului Micii Înțelegeri s'a străduit cu zel să învâluie această contradicție, ziarul LE TEMPS admite deschis că există „anumite divergențe de doctrină“ în chestiunea unui pact de asistență reciprocă.

„După organul diplomatic conducător al Franței, care de altfel se grăbește să combată însușirea de autor în ce privește acest plan, este posibil că vizita d-lui Beneș la Belgrad servește scopului să arunce un pod peste aceste divergențe.

„In mod întemeiat ne putem îndoi de faptul, dacă discuțiunile conferinței Micii Înțelegeri au contribuit ca atmosfera să devină mai cordială pentru vizita d-lui Beneș.

„Faptul că s'a revocat în ultimul moment plănuitul discurs al d-lui Krofta la Belgrad, este de asemenea o indicație că atmosfera dintre Praga și Belgrad este răcoare și cerul înourat. Rămâne să se vadă dacă îi va reuși vizitei d-lui Beneș să facă să reapară soarele“.

ACORDUL ITALO-IUGOSLAV

Presa italiană.

D-l Virginio Gayda consacră în GIORNALE D'ITALIA din 24 Martie, un articol de fond vizitei contelui Ciano la Belgrad.

Autorul articolului relevă că raporturile italo-iugoslave s'au resimțit în cursul anilor trecuți, întâiu de pe urma propagandei străine, care încerca să desbina cele două națiuni, și în al doilea rând de pe urma neînțelegerilor și orientărilor care au determinat îndoială și neîncredere. Acestea însă s'au lămurit repede în cursul ultimilor luni, iar raporturile dintre cele două țări se așează acum pe un temelie de realism și claritate.

După ce arată elementele naturale de colaborare dintre cele două țări, d. Virginio Gayda notează că ministrul Afacerilor străine al Italiei se duce pentru prima dată ca reprezentant al guvernului fascist, spre a în-

toarce vizitele făcute în trecut de conducătorii Iugoslaviei.

GIORNALE D'ITALIA denunță interpretările tendențioase pe care anumite ziare din străinătate încearcă să le dea dinainte cuprinsului celor două acorduri care vor fi semnate la Belgrad, adică acordul politic și acordul economic. Ziarul afirmă că orice comentariu trebuie să fie rezervat până după comunicarea oficială a textelor celor două acorduri.

D-l Virginio Gayda își încheie articolul, spunând că „bazele esențiale ale noilor raporturi dintre Iugoslavia și Italia consistă într-o atmosferă de bună vecinătate și că de data aceasta Italia dă o pildă de clarificare și de solidaritate internațională“.

GAZZETTA DEL POPOLO, din 24 Martie, scrie că raporturile dintre cele două țări au fost mult timp tur-

burate de neînțelegeri provocate de alte țări. „Întâmplările din ultimii ani și în special sancțiunile au arătat că Iugoslavia are totul de câștigat, rămânând prietena Italiei și cultivând schimburile comerciale cu ea. Italia nu nutrește nicio intenție ostilă față de Iugoslavia. Nu sunt contraste nici pe teren politic, nici pe acela economic. Iugoslavia este, ca și Italia, o țară pacifică și o colaborare italo-iugoslavă nu va putea să aibă decât efecte binefăcătoare asupra situației în Europa Centrală“.

IL POPOLO D'ITALIA, din 25 Martie, sub titlul „Italia și Iugoslavia“, scrie că apropierea cordială între aceste două țări există de mult timp. „Sancțiunile au dăunat foarte mult economia iugoslavă. Era necesară deci reluarea ritmului normal de viață. Întâlnirea dintre cei doi miniștri de externe este un mare eveniment diplomatic. Este în același timp o probă a fericitei evoluțiuni a raporturilor italo-iugoslave și constituie o nouă garanție constructivă de pace. Acțiunea constructivă a Romei este îndreptată spre stabilirea ordinii și colaborării pe sectoare și cu metode gradate într-o Europă agitată, de forțe distructive. Iugoslavia este într-o perioadă de construire internă și de dezvoltare. După marea operă a unificării are nevoie de a pune în valoare propriile sale resurse interne“.

Acordul italo-iugoslav și amănuntele v'zitei contelui Ciano la Belgrad ocupă în întregime prima pagină a tuturor ziarelor italiene din 26 Martie. Ele scot în evidență revenirea la o cordială colaborare a celor două țări pe baze concrete, astfel cum a fost stabilit în programul primului acord încheiat între d. Mussolini și Pasici, în 1924, la Roma.

Presa subliniază marea importanță a acordului politic și în primul rând lămurita recunoaștere din partea Iugoslaviei a imperiului italian, întru cât ea este consacrată prin titlul de Rege al Italiei și Impărat al Etiopiei, specificat în documentele semnate la Belgrad.

„Toți Italienii, scrie GIORNALE D'ITALIA, iau act cu o vie mulțumire de această recunoaștere. Acordul înseamnă în substanță că în nicio împrejurare Italia și Iugoslavia nu vor participa la orientări politice sau la inițiative ale unor terțe puteri, care ar putea direct sau indirect să ducă la o agresiune împotriva celor două părți contractante. În sfârșit, acordul a fost încheiat în afara de Societatea Națiunilor, deși în spiritul său pacific el realizează idealurile atât de neregulat înțelese la Geneva“.

Ziarul adaugă că acordurile politice și economice dintre cele două țări sunt construite pe principiile caracteristice ale politicii d-lui Mussolini, adică pe o sănătoasă și trainică simplitate de principii, de mecanism și de claritatea textului. GIORNALE D'ITALIA relevă de asemenea că acordul dela Belgrad stabilizează prin comuna contribuție italo-iugoslavă pozițiile țărilor vecine din Europa Dunăreană și Balcanică.

Ziarul încheie, arătând că acest acord realizează o colaborare politică întemeiată pe interese bine înțelese și nu pe baza unor doctrine vagi, susceptibile de tot felul de interpretări și, în consecință, putând da naștere arbitrarului, nedreptății, bunei sau relei credințe.

CORRIERE DELLA SERA, cu aceeași dată, publică un articol, intitulat: „Politica constructivă“, în care scrie că astăzi s'au încheiat între Italia și Iugoslavia două acorduri: unul pur politic, celălalt economic, amândouă de cea mai mare importanță prin conținutul

lor constructiv și prin spiritul real de care au fost inspirate. „Cele două tratate semnate azi formează noul plan pe care vor fi puse relațiile italo-iugoslave. Politica lui Mussolini se dezvoltă pe o linie dreaptă și consecventă. Ea este mai cu seamă constructivă. Credincioasă amicilor Italiei, această politică se dezvoltă pentru interesul păcii, al ordinii și al apărării civile în Europa“.

Ziarele italiene din 26 Martie consacră un loc de frunte vizitei contelui Ciano la Belgrad. Ele scot în relief ecoul pe care această vizită îl găsește în capitalele străine și subliniază valoarea apropierii realizată între cele două țări, situate pe ambele maluri ale Adriaticei.

POPOLO D'ITALIA, scrie între altele: „În momentul de față nu există motive de neîncredere sau disensiuni. Albania nu constituie un motiv de desacord între Italia și Iugoslavia. Cele două țări sunt de acord pentru a recunoaște integritatea teritoriilor respective. Raporturile italo-iugoslave, de amicitie, bună vecinătate și colaborare, au format temeiul politicii bătrânului Pasici, și corespundeau voinței Regelui Alexandru I, Unificatorul“.

LA STAMPA, din 26 Martie, sub semnătura d-lui Guido Baroni, publică un articol, intitulat: „Punct de plecare“, în care scrie că „cele opt articole care formează pactul încheiat astăzi la Belgrad, între Italia și Iugoslavia ca și introducerea la text, formează un tot armonios și precis. Contra tuturor controverselor care atâți ani au fost între cele două țări, contra tuturor influențelor interesate, s'a ajuns astăzi la realizarea acelei colaborări pe care interesele celor două țări o cereau și care de atâta timp era de dorit în interesul însuși al păcii Europiei.

„Serbia, care recunoaște astăzi imperiul italian al Etiopiei, a început cu Italia o nouă epocă, care va fi plină de rezultate fecunde atât în câmpul politic, ca și în acela economic și cultural. Pacea adevărată și durabilă în Europa, liniștea la frontierele celor două țări, prietenoasa colaborare în Adriatică, sunt principalele rațiuni și obiective către care, începând de astăzi, cele două țări se îndreaptă. Formulele juridice ale pactului nu lasă îndoieli și nu permit interpretări eronate. Italia, care prin gura Ducelui a oferit de mai multe ori prietenia sa acestei țări, nu poate decât să se felicite de îndeplinirea concretă a dorințelor sale“.

LAVORO FASCISTA din 27 Martie publică sub semnătura d-lui Engely un articol în care scrie că acordurile semnate ieri la Belgrad deschid o eră nouă în raporturile politice dintre Italia și Iugoslavia.

„Politica de prietenie și de colaborare dorită de Duce și de Pasici încă din 1924, dar care nu a putut fi aplicată din diferite motive, este acum perfect concretă.

„Acest pact nu este îndreptat contra nimănui. Italia, care dorește dezvoltarea pacifică a imperiului său, avea tot interesul să lichezeze chestiuni de ordin secundar cu Iugoslavia. În același timp Iugoslavia, în scopul de a se dedica operii de reorganizare internă, avea interes să se înțeleagă odată pentru totdeauna cu Italia“.

In GIORNALE D'ITALIA din 27 Martie, d. Virginio Gayda scrie că acordul politic și economic dintre Italia și Iugoslavia este un eveniment însemnat, destinat să influențeze politica italiană și a Iugoslaviei, ca și întreg sistemul Europei dunărene și balcanice.

„Cele două acorduri însemnează sfârșitul unui trecut și crearea unei noi baze politice și economice pe care in-

teresele comune vor putea să construiască. Acordul politic dintre Roma și Belgrad se poate numi un pact adriatic inspirat în parte de acela italo-britanic pentru Mediterană. Politica colaborativă a Italiei se poate vedea din fapte concrete, din acorduri precise între diferite State încheiate pe baze de interese, recunoscute și nu din doctrine expansive, capabile de tot felul de interpretări“.

IL POPOLO D'ITALIA din 28 Martie scrie că „acordul din Belgrad reprezintă, fără îndoială, un mare succes pentru Italia și pentru Iugoslavia. Pactul aduce celor două națiuni avantajul moral și politic al pacificării frontierei.

„În Europa se vorbește foarte mult despre pace, dar adevărata pace este aceea care se asigură direct între națiuni interesate. Italia și Iugoslavia s'au întâlnit nu pentru a face o conjurație contra altor puteri, nu pentru a opri drepturile și interesele legitime ale altor națiuni. Italia și Iugoslavia dorește să lucreze în liniște“.

Presa iugoslavă.

Ziarele iugoslave din 24 Martie, consacră lungi informațiuni vizitei anunțate a contelui Ciano la Belgrad.

Ziarul POLITIKA însoțește aceste informațiuni de un comentariu în care arată că ministrul italian va rămâne două zile la Belgrad și se va înapoia în urmă direct la Roma. În cursul șederii sale se va proceda la elaborarea definitivă a textului acordului politic și economic. Acordul astfel realizat și semnat de d-nii Ciano și Stoiadinovici va fi publicat imediat.

Ziarul încheie arătând că nu se știe încă nimic precis cu privire la textul acordului proiectat, dar că se poate spune de pe acum că el se va inspira dintr'un sentiment de bună vecinătate.

VREME scrie, la rândul ei, că în ultimul timp au fost duse între Italia și Iugoslavia negocieri, care vor primi o confirmare oficială cu prilejul acesitei vizite.

„Sosirea contelui Ciano la Belgrad, adaugă acest ziar, este o dovadă că raporturile dintre cele două State s'au îmbunătățit în mod considerabil și că se poate aștepta, în viitorul cel mai apropiat, ca aceste raporturi să devină foarte cordiale și amicale. Vizita contelui Ciano va fi hotărâtoare în această privință. Iugoslavia așteaptă cu simpatie sosirea la Belgrad a tânărului și energicului ministru italian al Afacerilor Străine“.

PRAVDA scrie între altele că acest eveniment diplomatic dovedește în primul rând evoluția considerabilă a raporturilor italo-iugoslave, evoluția care înseamnă o mai mare securitate a păcii, o mai bună și mai intensă colaborare între cele două regate, precum și un pas important spre soluționarea generală a situației din Europa Centrală.

„Actualele relații dintre Italia și Iugoslavia, scrie ziarul, se dezvoltă într'o atmosferă amicală. Importanța vizitei contelui Ciano este deci neîndoieabilă. Vizita constituie un eveniment și pentru Iugoslavia și pentru cauza păcii. Totdeauna pașnică, totdeauna ospitalieră, desigur că opinia publică iugoslavă va urmări cu bucurie șederea la Belgrad a eminentului reprezentant al Italiei“.

Întreaga presă iugoslavă din 25 Martie consacră vizitei contelui Ciano lungi informațiuni și reproduce de asemeni impresiile presei străine, în special acele din Paris, Londra, Roma, București, Praga și Viena.

Din aceste extrase de presă rezultă că vizita contelui Ciano la Belgrad și scopul acestei călătorii sunt primite foarte favorabil în opinia publică europeană.

Ziarul POLITIKA reproduce aproape în întregime un articol din ziarul PICCOLO din Triest, care afirmă că în cursul șederii la Belgrad a contelui Ciano se va semna un acord, pentru o durată de 5 ani, prin care să se asigure pacea în Marea Adriatică. Ziarul adaugă că după informațiile sale, textul definitiv al acordurilor nu a fost fixat și că în cursul conversațiilor lor, contele Ciano și d. Stoiadinovici vor avea să precizeze punctele lor de vedere asupra diferitelor chestiuni înainte de a se da o formă definitivă acordurilor.

VREME consacră vizitei contelui Ciano articolul său de fond, în care amintește că ministrul de externe al Italiei vizitează pentru prima oară Belgradul.

„Vizita aceasta trebuie deci să fie un motiv de mândrie pentru Capitală și pentru țara întreagă și trebuie să trezească cea mai mare și cea mai sinceră bucurie, căci ea pare a duce la însemnate desfășurări în raporturile economice și politice ale Iugoslaviei cu Italia“.

Ziarul amintește apoi diferitele faze ale destinderii care a caracterizat în ultimul timp relațiile dintre cele două țări. Astfel a fost discursul din Milano și semnarea acordului cu Anglia, în care era prevăzută menținerea statu quoului în Marea Mediterană.

Negocierile au făcut mari progrese în ultimul timp și au dus acum la vizita omului de Stat italian, care trebuie să dea o formă concretă acordului dintre cele două guverne.

Ziarul arată apoi că dela venirea la putere a d-lui Stoiadinovici apropierea de Italia a devenit unul din obiectivele politice externe a Iugoslaviei.

„Credincioasă colaborării leale cu aliații, guvernul nostru a făcut eforturi pentru a stabili relații amicale cu toți vecinii. Semnarea acordului politic și economic la Belgrad va asigura relații cordiale și amicale cu o mare putere vecină a noastră. Acest acord cu Italia va fi de cea mai mare însemnătate pentru a garanta marele ideal al păcii, care singură poate asigura dezvoltarea interioară a țării noastre“.

Ziarul încheie arătând că „poporul iugoslav și în deosebi Capitala primește cu o bucurie sinceră pe reprezentantul Italiei, cu convingerea că această vizită va rămâne însemnată în istoria celor două țări, ca o dată care a pus capăt perioadei nenorocite de raporturi încordate și dela care începe un viitor senin“.

Sub titlul „Belgradul și Roma pe urmele marelui Pașii, cu prilejul vizitei contelui Ciano“, ziarul SAMUPRAVA publică un articol de fond, în care spune între altele:

„Belgradul primește astăzi vizita contelui Ciano, ministrul de Afaceri Străine al Italiei, care este totodată unul din cei mai apropiați colaboratori ai d-lui Mussolini, Belgradul primește această vizită fără nicio rezervă și fără nicio părere preconcepută, conștient de faptul că pacea este tot atât de necesară Italiei ca și Iugoslaviei, pacea care este condiția sine qua non a oricărei dezvoltări normale a raporturilor din Adriatică și a oricărei prosperități ulterioare a celor două regate vecine“.

După ce subliniază că pacea este o nevoie supremă pentru Iugoslavia, SAMUPRAVA adaugă că prima condiție a păcii este încrederea între vecini.

„Iugoslavia și Italia, continuă ziarul, nu au nici timpul, nici dorința, nici interesul, după cum ele nu au nici dreptul la rezerve și prejudecăți. Colaborarea lor concretă și amicală va fi de folos nu numai lor, ci întregii Europe, precum și operei de pace generală.

„Înaltele interese ale păcii, folosite în vederea unei colaborări economice fără de care nu se poate concepe o des-

voltare culturală sau de altă natură, au fost totdeauna prezente în spiritul răposatului Pasici, atunci când el s'a dus la Roma, la 27 Ianuarie 1924. D. Mussolini a atins problema în esența ei, cu prilejul discursului dela Milano. În ce privește Iugoslavia, a urmat o politică de strictă lealitate, tot timpul inspirată de o sănătoasă înțelegere a valorii păcii efective, care și-a găsit puternica și deplină sa expresie în clipa în care serviciile politicei noastre externe au trecut în mâinile îndemânatece și energice ale celui mai bun dintre elevii lui Pasici. Pentru aceste motive, nu ne îndoiim de utilitatea întrevederii Stoiadinovici-Ciano, deși presimțim că ea va fi mult timp comentată în Europa, cum a fost pe vremuri și călătoria lui Pasici la Roma. Marile evenimente sunt de obicei comentate în modul cel mai diferit, iar nașterea unei ere noi de cordialitate între Roma și Belgrad nu este desigur un lucru neînsemnat, nici din punct de vedere al poziției geografice a Italiei și Iugoslaviei și nici din punct de vedere al ariei geografice, asupra căreia înrâurirea acestei cordialități va produce efecte binefăcătoare.

„Iugoslavia cunoaște aspirațiile d-lui Stoiadinovici și rezultatele activității sale. Omul care se află în fruntea celui mai puternic și mai numeros partid din Iugoslavia a dovedit în atâtea rânduri că înțelege inima și gândirea Iugoslaviei. Spirit animator și neobosit, d. Stoiadinovici, se bucură de încrederea opiniei publice iugoslave, care repetă din ce în ce mai des, ca și acum zece ani pentru Pasici: Stoiadinovici știe ce face.

„Această impresie și acest ecou sunt cu totul de înțeles când se știe că d. Stoiadinovici calcă pe urmele marelui Pasici, maestrul său și că poporul nostru îl privește și îl socotește drept adevăratul urmaș al acestuia“.

Toate ziarele iugoslave din 26 Martie continuă să consacre pagini întregi vizitei contelui Ciano, relatând pe larg activitatea pe care ministrul afacerilor străine al Italiei a desfășurat-o.

Ziarele afirmă că această zi va constitui o dată importantă în istoria celor două țări.

În primele lor pagini și cu litere mari, ziarele anunță semnarea acordului politic și economic, subliniind în titlurile lor însemnătatea acestui act istoric.

Ziarul VREME relevă marele succes al convorbirilor dintre d-nii Stoiadinovici și Ciano, care au căzut de acord semnând tratatul de bună vecinătate, de colaborare politică și acordul economic adițional. Același ziar publică în prima pagină știrca anunțată de contele Ciano în cursul primirii reprezentanților presei, când ministrul de afaceri străine al Italiei a declarat că d. Mussolini i-a telegrafiat că, folosind prilejul semnării acordului italo-iugoslav, a pus în libertate mai mulți sloveni, arestați pentru delikte politice.

Toată presa exprimă satisfacția sa pentru realizarea actului istoric de ieri.

NOVOSTI din Zagreb, schițând strălucita carieră a eminentului om de Stat italian, relevă în deosebi curajul de care a dat dovadă contele Ciano în războiul din Abisinia. „De altfel, adaugă ziarul, contele Ciano și-a dovedit marile sale însușiri prin felul în care a îndeplinit o sumedenie de misiuni delicate, în special cele dela Berlin și Viena, care i-au adus aprobarea d-lui Mussolini și a întregului popor italian“.

Pe de altă parte, POLITIKA, relatând convorbirile dintre d-nii Stoiadinovici și Ciano, notează că rezultatul acestor convorbiri a fost semnarea unui document, „care nu este, cum îl înfățișează unele ziare străine, un pact sau numai o declarație comună, ci are caracterul acordurilor internaționale permanente“.

SAMUPRAVA publică în rubrica sa de politică externă un articol, sub titlul: „Fantasie și realitate“, în care spune că negocierile dintre d-nii Stoiadinovici și Ciano au avut ecoul unui mare eveniment internațional.

„Acest reviriment, adaugă ziarul, în relațiile italo-iugoslave și călătoria contelui Ciano la Belgrad, au dat curs liber imaginației anumitor ziare străine care au înțeles să comenteze în felul lor această întâlnire istorică. După ce reamintește că imaginația anumitor ziare se referă la „diferite clauze militare“, la „baze politico-geografice“, la „concesiuni și zone de influență“ etc., SAMUPRAVA subliniază că s'a putut constata în deosebi o oarecare supărare din faptul că Roma și Belgradul s'au întâlnit fără intermediari. Belgradul, continuă ziarul, știa perfect de bine unde se găsește Roma, după cum Roma știa unde se află Belgradul. Iată de ce vizita eminentului oaspete italian înseamnă pentru noi, tocmai contrariul interpretărilor tendențioase, false și fantesiste.

„Pentru noi, realitatea este că ministrul de afaceri străine al Italiei și moștenitorul spiritual al d-lui Mussolini este cel dintâiu ministru de afaceri străine, care a pus sfârșit unui trecut nenorocit și a deschis o nouă eră în Adriatică“.

SAMUPRAVA își încheie articolul cu aceste cuvinte: „Socotim întâlnirea dela Belgrad ca o garanție de pace și de securitate, în acord cu aliații noștri. Vedem de asemenea în ea o garanție a ordinii sociale și a existenței copiilor noștri. În sfârșit, o socotim nu ca baza unui sistem sau ca o axă, ci ca o condiție pentru prosperitatea în Balcani.“

Pe de altă parte, PRAVDA scrie că Iugoslavia este și mai departe devotată idealului de consolidare a păcii și că și de data aceasta ea a adus o largă contribuție operei de împăcirea generală în Europa.

Toate ziarele de seară înregistrează comentariile presei străine care vede în general în acordurile italo-iugoslave, semnate ieri la Belgrad, o întărire a Micii Înțelegeri și a pactului balcanic.

Presa iugoslavă din 27 Martie continuă să consacre acordurilor italo-iugoslave lungi comentarii, relatând de asemenea vizita pe care contele Ciano a făcut-o ieri la mormântul Regelui Alexandru la Oplenat, amintind de asemenea depunerea unei coroane pe mormântul Soldatului necunoscut de pe muntele Avala.

Ziarele reproduc lungi extrase din comentariile făcute în străinătate și subliniază că acordurile au fost primite în mod foarte favorabil, în deosebi în capitalele Micii Înțelegeri și ale Înțelegerii Balcanice, precum și la Paris.

Ziarele reproduc de asemenea o interpretare oficială transmisă de Agenția Havas, în care este expus punctul de vedere al Franței în această chestiune și în care se face o analiză obiectivă a acordurilor, arătând că ele sunt pe deantregul în linia politicii franceze și că vor contribui la asigurarea păcii.

Toate ziarele din 28 Martie publică lungi dări de seamă asupra ultimelor zile petrecute de contele Ciano la Belgrad.

Ziarele subliniază ratificarea acordurilor italo-iugoslave, semnate la 25 Martie, precum și plecarea cu avionul la Roma a contelui Ciano.

De asemenea presa înregistrează pe larg vizita făcută de contele Ciano la aeroportul Zemun, unde a asistat la o demonstrație de acrobații a șefului escadrilei de vânătoare staționată la Zemun.

Contele Ciano a felicitat călduros pe pilotul iugoslav pentru frumoasele acrobații făcute.

Presa acordă de asemeni lungi coloane comentariilor pe care le-au făcut ziarele străine în legătură cu semnarea acordurilor, relevând faptul că apropierea italo-iugoslavă înseamnă un nou element pentru consolidarea păcii în acest sector al Europei și un nou punct de plecare pentru o mai largă colaborare în scopul de a se asana, din punct de vedere economic ansamblul bazinului dunărean și din Europa Centrală.

Ziarul VREME, în articolul său de fond, aduce elogiul operei îndeplinită de d. Stoiadinovici, președintele consiliului și ministrul afacerilor străine, prin semnarea acordurilor italo-iugoslave, destinate să consolideze pacea și buna vecinătate între cele două țări vecine.

„Italia și noi, scrie ziarul, avem aliații noștri și amicii noștri, cu care avem relațiuni bine stabilite. S'a subliniat suficient că noile acorduri nu distrug niciunul dintre acordurile vechi și nici nu micșorează valoarea cuvântului pe care noi l-am dat sau angajamentelor pe care le-am semnat anterior cu aliații noștri. Stabilirea păcii și colaborării între două țări vecine nu poate fi interpretată ca fiind îndreptată în contra vreunei țări. Aceste acorduri vor profita și amicilor și aliaților noștri. Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică nu pot fi decât fortificate prin noul acord semnat de un membru al lor, cu o mare putere, cu atât mai mult cu cât prin acordul recent se înlătură pericolele de conflict într'unul din punctele cele mai sensibile din Europa. Acordul confirmă din nou și definitiv, frontiera noastră comună. Acordul va avea influențe binefăcătoare și în chestiunea minorităților, deși în el nu se pomeneste nimic de această chestiune. El va duce la ameliorarea raporturilor economice și comerciale dintre cele două țări semnate.

„Președintele Stoiadinovici și contele Ciano, termină ziarul, au adus, desigur un serviciu eminent celor două națiuni vecine, dar au adus și un serviciu eminent păcii din întreaga Europă, iar primirea făcută de opinia publică generală, din străinătate, dovedește că acordurile italo-iugoslave au fost apreciate la justa lor valoare“.

Intrecăgă presa iugoslavă din 29 Martie continuă să înregistreze ecoul extrem de favorabil pe care l-au întâmpinat în străinătate acordurile italo-iugoslave. Presa reproduce în special lungi extrase din comentariile publicate de JOURNAL DES DÉBATS, de LE TEMPS, și de presa română și greacă.

Ziarele iugoslave insistă în special asupra interpretării dată de marea presă franceză, care constată că Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică ies și mai mult întărite din această apropiere dintre Italia și Iugoslavia, și că cele două grupări pot mai bine ca oricând să asigure realizarea scopurilor pacifice pe care nu încetează să le urmărească.*

Presa franceză.

LA RÉPUBLIQUE din 25 Martie scrie:

„Noua combinație politică, completând solidaritatea Iugoslaviei, va avea drept consecință inevitabilă de a face pe aceasta mai puțin atentă față de asociatele ei din Mica Înțelegere, adică România întâiu, și mai ales Cehoslovacia, aceasta din urmă riscând o bună zi, dat fiind impulsul mișcărilor pro-hitleriste care continuă să se producă la București, de a se găsi redusă, la sprințul Franței și Rusiei, amândouă îndepărtate. Precum vedem, atitudinea de egoism internațional inaugurată de colonelul Beck în Polonia, urmată de Regele Leopold în

Belgia, continuată de Prințul Paul al Iugoslaviei, nu încetează de a se întinde ca o pată de untdelemn.

„Adevărul este că jocul angajamentelor internaționale astfel cum s'a dezvoltat după războiu pare să impună unora complicații infinite. Atunci pentru a se sustrage primejdiei unele popoare cred că vor evita catastrofa, izolându-se la propriile lor forțe“.

ECHO DE PARIS din 26 Martie, sub semnătura lui Pertinax, scrie:

„Pactul aduce Iugoslaviei asigurarea că Italia nu va mai persista în intrigile sale împotriva unității acestui Stat, ceea ce înseamnă că Ante Pavelici va fi definitiv scos la pensie. În afară de aceasta, cele două guverne păstrează libertatea lor de mișcare și se precizează că acordul nu poate contraveni angajamentelor lor internaționale anterioare. Relații normale tind deci să se stabilească între Roma și Belgrad“.

LE JOUR scrie: „Iugoslavia nu renunță la niciuna din prietenii ei cu Franța sau cu Mica Înțelegere. Buna Înțelegere italo-iugoslavă constituie, deci o nouă etapă spre o organizare mai pacifică a Europei“.

EXCELSIOR scrie: „Articolul șase prevede că nimic din acord nu va fi considerat ca contrar angajamentelor internaționale existente ale celor două țări. Iugoslavia nu se desleagă nici de tratatul ei cu Franța, nici de Mica Înțelegere și nici de obligațiile ei față de Societatea Națiunilor. Franța, care încă din 1924 a preconizat o apropiere între Roma și Belgrad, nu poate să se bucure de împăciuirea intervenită în Adriatică“.

LE TEMPS din 26 Martie, publică în editorial:

„Demersul contelui Ciano la Belgrad are loc puțin timp înaintea conferinței prevăzute a Statelor Micii Înțelegeri. Ori care ar fi fost însă evoluția politicii iugoslave, rămâne stabilit, după propriile declarații ale d-lui Stoiadinovici, că guvernul dela Belgrad continuă a fi credincios Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice.

„Apropierea sa de Roma nu ar putea modifica câtuși de puțin poziția sa în sensul acestor două grupări, nici ridica chestiunea acordurilor particulare care leagă Iugoslavia de alte puteri. A fost de altfel cazul pentru recentul tratat de amicitie între Iugoslavia și Bulgaria. Obligațiile liber contractate de guvernul din Belgrad, rămân întregi și nimic nu îngăduie de a presupune, că acest guvern, nu s'a comportat leal în această afacere și că nu a ținut în curent cabinetele dela Praga, dela București, dela Atena și dela Ankara, despre mersul convorbirilor cu Roma.

„Presa germană, bine înțeles, care se străduiește să disocieze Statele Micii Înțelegeri, interpretează apropierea italo-iugoslavă în sensul unui succes al noii politici concertate între Berlin și Roma.

„Este însă mult mai logic de a socoti, în starea prezentă a lucrurilor, că punând capăt oricărei rivalități italo-iugoslave în Adriatică, Italia încearcă mai ales să multiplice punctele de contact cu țările Micii Înțelegeri, prin intermediul Belgradului. Această evoluție a politicii italiene explică poate de ce Ungaria, foarte legată de Roma, dă astăzi dovezi de mai multă bună voință, când este vorba de a prepara căile economice în vederea unei cooperări economice utile cu țările vecine.

„În ce privește ansamblul situației în Europa Centrală, se observă pentru moment o mișcare diplomatică profundă contra campaniei naționaliste germane față de Austria și de Cehoslovacia.

„Rezultatele negocierilor contelui Ciano cu d-l Stoia-dinovici, ne vor lămuri definitiv asupra poziției exacte pe care guvernul italian înțelege să o adopte în această privință“.

L'ORDRE, cu aceeași dată, sub titlul „Valoarea și limita apropierei italo-iugoslave“, face un istoric al raporturilor dintre aceste două țări, susținând că pentru a nu fi obligate să sufere preponderența germană în Europa Centrală, Italia și Iugoslavia trebuiau să ajungă la o colaborare plină de încredere.

„A afirma că Iugoslavia caută însă să se deslipească de Franța, Mica Înțelegere și de Înțelegerea Balcanică, cum pretind unii, înseamnă — adaugă ziarul — să dai o dovadă de totală necunoștință în ce privește datele esențiale ale intereselor vitale ale Iugoslaviei și voința sa nesdruncinată de a-și apăra independența, precum și independența solidară a tuturor Statelor mici și mijlocii din Europa Centrală și Balcanică“.

Comentând acordul italo-iugoslav, PETIT PARISIEN din 26 Martie scrie:

„Articolul 6 al acordului dela Belgrad este capital pentru noi. El ne dă toate asigurările și înlătură orice îngrijorări. Aceasta înseamnă că Italia nu va putea, dacă cumva ar avea această fantezie, să se dedea la interpretări tendențioase ale noului acord și să pretindă, de pildă, că el ar slăbi sau atinge angajamentele Iugoslaviei față de Franța, de aliații din Mica Înțelegere sau chiar față de Societatea Națiunilor.

„Este foarte bine că, spre a se evita orice neînțelegere, s'a luat această precauțiune, probabil de către d-l Stoia-dinovici. În general, noul tratat nu conține nimic dăunător pentru vechii amici ai Iugoslaviei și prezintă pentru ea numeroase avantaje. Este adevărat că și Italia câștigă un sprijin de primul ordin în Balcani, dar acest sprijin este controlat de Belgrad. Prietenia italo-iugoslavă, astfel pecetluită, nu va putea aduce niciun prejudiciu Franței, căci ea a fost dorită și favorizată de țara noastră“.

Ziarele franceze din 27 Martie se ocupă din nou de acordul italo-iugoslav.

LE JOURNAL scrie: „O gravă cauză de tulburări a fost eliminată și toată lumea trebuie să fie mulțumită. În adevăr, toată lumea ar fi mulțumită, dacă nu ar exista o coaliție condusă de Moscova contra dictaturilor. Pentru această coaliție lovitura este grea, căci ceea ce a contribuit poate mai mult la apropierea dintre italieni și iugoslavi este rezerva lor față de comunism“.

ECHO DE PARIS scrie: „Planul comun și permanent al Germaniei este de a încheia cu Statele care le înconjoară contracte bilaterale, proprii a face imposibilă și dificilă orice rezistență colectivă contra agresorului și proprie să elimineze dinainte orice coaliție defensivă“.

L'HOMME LIBRE socotește că în acordul dela Belgrad, Italia a făcut mai multe concesii Iugoslaviei, și încheie: „Cât despre noi, relațiile noastre cu Belgradul nu vor putea fi afectate de acordul care a fost încheiat. Amiciția noastră cu iugoslavi este de o dată prea lungă și a fost călătită în mijlocul unor încercări prea numeroase pentru a fi la discreția fiecărui vânt“.

LA RÉPUBLIQUE constată că tratatul intervenit între Iugoslavia și Italia este primit în general cu o satisfacție aparentă.

Demonstrează apoi că, Iugoslavia a câștigat cel mai mult de pe urma acestui tratat pe care îl califică drept o

„lovitură de maestru“ a Prințului Paul și a guvernului său.

Enumără pe urmă avantajele pe care ambele țări și le-au acordat reciproc și care n'ar fi decât legalizarea unor anumite situații ei nu mai puteau fi schimbate.

„Totuși — încheie ziarul — dat fiind politica Italiei care nu dă niciodată nimic fără a avea o compensație, trebuie să existe un tratat nepublicat și secret care ar fi compensația avantajelor care din tratat ar fi mai mari pentru Iugoslavia“.

In JOURNAL DES DÉBATS, d. Albert Mousset scrie:

„Încheierea acestui pact dă loc, în câteva zile străine, la unele aluzii răutăcioase pentru noi și că momentul în care a intervenit ar putea da loc la o aparență de adevăr acestor aluzii.

„Guvernul din Belgrad a ținut totuși Parisul, Praga și București, în curent cu negocierile. Din partea Micii Înțelegeri, ele ofereau cu atât mai puține greutate, cu cât conferința dela Bratislava a dat raporturilor celor trei State aliate, cu vecinii săi, o mai mare plasticitate. De aceea, d-nii Hodza și Tătărescu, au putut declara, chiar aseară, că noul acord constituie „contribuția cea mai prețioasă pentru consolidarea statului-quo“.

„Preocuparea iugoslavilor în această afacere pare să fi fost de a se garanta de partea unei Italii, pe care succesele sale din Etiopia și sprijinul Franței însăși le făcuse mai primejdioase.

„Probabil că s'a vorbit de chestia Habsburgilor, cu toate că nicio telegramă nu indica acest lucru.

„Această chestiune apasă asupra raporturilor austro-iugoslave, și paralizează dezvoltarea unei politici de solidaritate dunăreană, așa precum era considerată la Praga și la Viena.

„Cum ne-am putea îndoi că și asupra acestui punct contele Ciano să nu se fi raliat la vederile d-lui Stoia-dinovici, precum d. Mussolini se asociase, în anul 1924, la veto iugoslav în contra unei restaurări în Ungaria?

„De mult combătuți de către Germania și Mica Înțelegere, s'ar putea prea bine ca speranțele legitimiștilor austriaci să fi primit ieri, la Belgrad, lovitura de grație“.

Toate ziarele cu data de 28 Martie continuă să se ocupe de încheierea acordului italo-iugoslav.

LE TEMPS scrie:

„Singurul fapt care trebuie în deosebi să rețină atenția în acest moment, este că acordurile italo-iugoslave, sunt încheiate în afară de Societatea Națiunilor, și fără a se referi câtuși de puțin, spiritului și literii pactului dela Geneva. Este vorba, în realitate, de pacte bilaterale, precum le preconizează Germania.

„Trebuie notat că din partea Iugoslaviei, se subliniază că acest acord se apropie simțitor de convenția italo-iugoslavă din 1924, cu singura deosebire că acordul politic este completat printr'un acord economic. Presa iugoslavă neagă că aceste acorduri ar comporta convențiuni politice și militare nemărturisite.

„Din partea Italiei se insistă mai ales asupra faptului că Iugoslavia recunoaște imperiul italian al Africei Orientale, fără să mai aștepte hotărârile Genevei, că acordul intervenit este mai precis decât „gentlemen's agreement“-ul italo-britanic și că impune, atât Italiei, cât și Iugoslaviei, obligația de a se concentra, dacă socotesc că interesele lor sunt amenințate.

„Unele cercuri italiene consideră că aceasta implică în principiu constituirea unui front politic comun și a unui paralelism de atitudini a celor două puteri, în vederea eventualităților care s'ar produce în Europa. Precum vedem, lucrurile nu sunt privite în același fel la Roma și Belgrad, dar aceasta nu înseamnă totuși că acordurile încheiate se sprijină pe un echivoc.

„Contrar părerii presei germane, care consideră că negocierea Stoiadinovici-Ciano este o consolidare a axei Berlin-Roma, este mai probabil că Italia a ținut să grăbească înțelegerea ei cu Iugoslavia, asupra unor chestiuni extrem de delicate, pentru că nu a vrut să se lase a fi întrecută de propaganda germană, foarte activă, la Belgrad.

„Din acest punct de vedere, acordurile italo-iugoslave ar putea rezerva oarecari surprinderi și cauza diplomației Reichului decepțiuni pe care presa naționalistă le trece deocamdată sub tăcere“.

D-l Wladimir d'Ormesson scrie în LE FIGARO :

„Politica Italiei față de Iugoslavia, ținteste, înainte de toate, să disocieze Mica Înțelegere, să taie în două Europa dunăreană să se slăbească în consecință poziția Franței în Balcani, în Orientul apropiat și în Mediterana. Această nouă reglementare a relațiilor italo-iugoslave, amintește, date fiind condițiile generale în care se manifestă, acordul survenit între Polonia și Reich, în 1933. Ca și Germania, Italia răstoarnă o politică, în vederea unor anumite țeluri. Ca și Polonia, Iugoslavia desface unele legături, pentru a adopta o poziție de „răscruce“. Transformarea acestor antagonisme în amicitii, oferă mari avantaje, căci creiază destinderi durabile. Pe de altă parte însă, aceste jocuri, au un aspect puțin îmbucurător pentru noi. Slăbiciunea Franței a fost cauza pentru care Polonia s'a abătut dela calea ei.

„Franța suportă consecințele pactului cu Sovietele: Iugoslavia se îndepărtează azi de noi și de aliații ei, care sunt aliații noștri“.

Pertinax se întrecăbă, în L'ECHO DE PARIS, în ce spirit va fi aplicat tratatul italo-iugoslav.

„Să presupunem, scrie Pertinax, de pildă (ipoteza din nefericire este verosimilă), că Germania, deslănțue într-o zi o agresiune contra Cehoslovaciei, că Italia se comportă sprijinind această acțiune și că axa Berlin-Roma, în această ocazie își manifestă valoarea. Ce va face atunci Iugoslavia? Angajamentele ei, cu privire la convențiile pe care se sprijină Mica Înțelegere, nu o obligă să alerge în ajutorul guvernului dela Praga. Dar peste angajamentele juridice, există angajamente morale, fără a mai vorbi de obligațiunile care decurg din Pactul dela Geneva. Și aci, nu trebuie uitat, că o propunere franceză de asistență mutuală așteptată de patru luni hotărârea d-lui Stoiadinovici.

„Mica Înțelegere este menită să se disocieze, în viitorul apropiat, fără ca să mai fie nevoie de o ofensivă germană contra Cehoslovaciei, dacă oamenii dela Belgrad lasă să se înțeleagă că solidari cu Cehoslovacia față de Unguri, ei se desinteresează de antagonismul lor cu Reichul hitlerist“.

LA LIBERTÉ scrie între altele:

„Nu putem să nu constatăm influența crescândă a Italiei în Balcani și în genere în Europa centrală și răsăriteană. Întărirea puterii ei militare, aeriene, navale și de uscat, fericitul rezultat al inițiativelor ei coloniale,

apropierea ei de Germania, au modificat climatul politic al centrului european.

„Operația a fost condusă cu dibăcie. Italia a început prin a fi protectoarea Austriei. Apoi a sprijinit, cel puțin din punct de vedere moral, revendicările ungare, afirmând în același timp amicitia ei pentru Bulgaria. Dela plecarea d-lui Titulescu ea se străduiește să câștige încrederea României.

„Încheind acordul cu Iugoslavia, ea marchează un punct suplimentar în partida, atât de savant jucată de dânsa“.

I. Saint-Brice scrie în LE JOURNAL :

„Acordul nu s'ar fi înfăptuit dacă nu ar fi convenit Marii Britanii. Pentru a fi convinși de aceasta, este suficient de a cunoaște relațiile foarte strânse care există între prințul regent Paul și Curtea din Londra.

„Pentru Anglia, împăciuirea înseamnă o garanție de securitate destul de durabilă pentru a asigura reconstruirea flotei britanice.

„Este exact că Iugoslavia rămâne credincioasă Micii Înțelegeri, aceasta fiind strict limitată menținerii Statu-quo-ului în Austria și în Ungaria. Garanția este cu atât mai mare cu cât este făcută cu girul Berlinului.

„Dar în aceasta rezidă tocmai partea turburătoare a afacerii. În momentul în care este obligată să câștige timpul necesar operii sale coloniale, Italia a fost aruncată în brațele Germaniei. Acest lucru nu supără pe Iugoslavi, care nu au a se teme direct de ieșirile Reichului. Dar există alte State care au motive de a fi îngrijorate.

„Este cazul îndeosebi pentru Austria și Ungaria care văd încăodată spulberându-se speranțele lor. Este cazul pentru Cehoslovacia care nu se lasă amăgită de aparențe înșelătoare; este cazul României care nu a uitat discursul dela Milano în favoarea doleanțelor maghiare. Se știe atât la Praga ca și la București, cine urmează să plătească cheltuielile nouilor combinațiuni.

„Astfel se explică unele manifestări printre care vizita șefului guvernului român la Praga pentru punerea la punct a colaborării în materie de armamente între Cehoslovacia și România“.

La RÉPUBLIQUE din 28 Martie, sub titlul „Jocul italian în Europa Centrală“, scrie:

„Cert este că Italia astăzi izolată de dușmănia engleză și de rezerva franceză nu are puterea de a se opune singură Germaniei la Viena. Ea cunoaște slăbiciunea Austriei, lipsa de energie a poporului său, precaritatea unui guvern care șovăește de câte ori trebuie să ia o hotărâre.

„Mussolini care știe toate acestea, caută sprijine. El a început prin a găsi unul la Budapesta, dar Ungaria de astăzi ori cât ar fi de hotărâtă în revendicările ei, nu este destul de mare pentru a fi destul de forte: A trebuit Ducei altceva. Ori, din toate popoarele dela Dunăre, poporul iugoslav este împreună cu poporul maghiar, cel mai viteaz, cel mai patriot, cel mai destoinic în virtuți militare. Roma a fost astfel condusă să caute sprijinul Iugoslaviei. Este deci probabil că cele două guverne au trebuit să cadă la o înțelegere asupra unei politici dunărene comune, în condițiile următoare: Roma renunță definitiv la Habsburgi, Belgradul tinde mai mult sau mai puțin să intre în cerul protocolurilor din Mai 1934. Italia găsește astfel o asociată în lupta pe care o conduce în vederea unei organizări dunărene care să nu încurajeze expansiunea germanică.

„Toate acestea desigur, sunt puțin compatibile cu faimoasa axă Roma-Berlin, dar ne pare în totul conforme celor mai pure tradiții ale politicii italiene“.

LE TEMPS din 29 Martie publică în articolul său de frunte:

„Semnătura acordurilor italo-iugoslave, a absorbit mai ales atenția cercurilor internaționale care poate nu au acordat toată importanța cuvenită vizitei pe care d-l Tătărescu, președintele Consiliului român, a făcut-o la Praga, unde i s'a rezervat o primire din cele mai călduroase. Este semnificativ, că de când Iugoslavia caută puncte de sprijin în afară de Mica Înțelegere fără ca totuși aceasta să fie slăbită, România și Cehoslovacia se străduiesc să desvolte relațiile lor, făcându-le mai intime și afirmând în toate împrejurările cea mai deplină solidaritate.

„Obstacolele care se împotriveau unei legale reglementări a raporturilor între Italia și Iugoslavia, au fost alungate prin recentul acord dela Belgrad.

„Vizita d-lui Tătărescu la Praga corespundea preocupărilor ivite din această nouă stare de lucruri.

„In declarațiile făcute de cei doi șefi de guvern, în această ocazie, s'a observat mai ales, stăruința cu care unul și altul au subliniat forța interioară a Micii Înțelegeri. Colaborarea economică a tuturor Statelor dunărene este în mod neîndoios obiectul urmărit de această activitate politică nouă.

„Intr'adevăr, de abia d-l Tătărescu a părăsit Praga, ca d-l Hodza s'a pus în contact cu d-l von Schuschnigg cancelarul Austriei pentru a examina situația în urma recentelor convorbiri austro-ungare care au deschis perspective favorabile unei politici dunărene. Din acest punct de vedere, politica concertată între Viena și Budapesta pe de o parte și politica concertată între Praga și București, pe de altă parte, pot conduce într'un viitor apropiat spre ceva nou.

„Vizita viitoare a d-lui von Schuschnigg la Roma, ne va lămuri în ce măsură Italia este îngrijorată de a-și menține propria ei libertate de acțiune față de Berlin, fiind în același timp dispusă să stimuleze o apropiere durabilă între Statele dunărene“.

D. Delbecq scrie în L'ACTION FRANÇAISE din 30 Martie:

„Este evident că o egală suspiciune față de comunism a ușurat încheierea acordului italo-iugoslav și a contribuit să împrăstie neînțelegerile între cele două rivale.

„Iugoslavia trebuie să reamintim, este singurul din Statele Micii Înțelegeri și în același timp unul din rarele State ale Europei care refuză să întrețină raporturi diplomatice cu Sovietele. Atitudine care nu putea să nu fie apreeiată la Italia fascistă în momentul războiului din Spania și a ședințelor comitetului de neintervenție dela Londra.

„Se știe că Italia nu se va opri în calea apucată și că va înjgheba în curând convorbiri cu Grecia în vederea încheierii unui acord asemănător celui semnat la Belgrad. Inițiativa de ieri, cea de mâine dacă are loc, înseamnă că Italia întărește și nu încetează de a fortifica poziția ei în Mediterană.

„Față de această linie de acțiune hotărâtă, Anglia va accentua împotriva ei sau se va resemna la un compromis. Viitorul Europei depinde în mare parte de răspunsul ce se va da acestei chestiuni. Dar Franța, veți spune, ce face în acest timp?

„Franța continuă a fi absentă la Roma“.

LA TRIBUNE DES NATIONS din 1 Aprilie se întreabă dacă acțiunea actuală a Italiei nu este o reacțiune contra Germaniei pe planul dunărean:

„Problema consistă în a face o apropiere între cei doi învinși ai războiului, Austria și Ungaria, de Mica Înțele-

gere. Ori, apare că independent de buna voință a Italiei, evenimentele și timpul lucrează în favoarea acestei apropieri. De altfel, nu se poate concepe barieră mai solidă contra ambițiilor germane.

„Importă să subliniem această politică italiană care pare susținută de Vatican și este hotărât anti-germană.

S'ar zice că Italia se folosește de acordul italo-german pentru a fixa Germania în fruntariile ei actuale. Ori, cum ar sta lucrurile, pare că mergem spre o uniune dunăreană care ar cuprinde la început Praga, Viena și Budapesta, și care ar putea avea un îndoit caracter politic și economic. Ceea ce era ieri o utopie, poate deveni o realitate, cu o singură condiție: arhiducele Othon să stea la o parte. Cea mai mică imprudență poate compromite totul“.

LE TEMPS, din 31 Martie, sub titlul: „Un punct de plecare pentru acorduri viitoare“, publică următoarele:

„Situația creată de acordurile dela Belgrad este socotită favorabilă în sensul că nu comportă niciun prejudiciu față de alianțele și tratatele încheiate.

„Alianța franco-iugoslavă, Mica Înțelegere, Înțelegerea Balcanică, rămân în picioare. Avem însă în schimb, un element nou: dispariția încordării italo-iugoslave și chiar micșorarea pretențiilor revizionismului maghiar, în proporția de o treime, în ce privește Balcanii. Este un pericol mai puțin și o speranță în plus.

„Pe de altă parte, în cercurile diplomatice, noile acorduri dela Belgrad sunt socotite nu atât ca rezultate, ca puncte de sosire, cât ca puncte de plecare.

„Ele sunt într'un cuvânt, susceptibile de a înlesni acorduri ulterioare. În această privință convine de a sublinia că cercurile politice italiene par a evalua cu exactitate realitatea faptelor din Mica Înțelegere. Ele mai cunosc forța legăturilor care unesc Praga, Belgradul și București, Parisului. Pentru acest motiv, fără îndoială palatul Chigi, nu face nicio rezervă cu privire la relațiile care există între Mica Înțelegere și Franța. Acest fapt merită să fie luat în considerație“.

TRIBUNE DES NATIONS, din 1 Aprilie, sub titlul: „Emanciparea Balcanilor“, publică un articol în care, ocupându-se de normalizarea raporturilor italo-iugoslave, scrie: „Dacă ar fi să considerăm această normalizare numai în ceea ce pot conține ca intenții aseuse în vederea a nu se știe ce încercare de dislocare a blocurilor Micii Înțelegeri sau al Înțelegerii Balcanice; acest fapt, nu numai că ar compromite evoluția și lărgirea unei politici de pace care, în orice caz, trebuie să fie aprobată și susținută.

„Franța, departe de a se îngrijora de activitatea diplomatică din Balcani, trebuie să se bucure mai ales, de noul loc, cu care Italia se pregătește să ocupe în acest concert, al cărui program însă trebuie să-l supravegheze“.

L'ORDRE, din 2 Aprilie, sub titlul: „Mussolini, lucrând pentru Hitler, se trudește să rupă „Mica Înțelegere“, publică un articol semnat de d-l Buré în care scrie, între altele:

„In definitiv, de când cu căderea d-lui Titulescu, care a urmat cucerirea Etiopiei, agenții Germaniei, Italiei și a Poloniei se sforțază, în Iugoslavia și în România, să ruineze influența franceză și să rupă pe acestea din urmă de Cehoslovacia, aliața țării noastre și ținută în primul rând de către Hitler.

„Sforțările lor, puternic sprijinite, din nenorocire, de către numeroși naționaliști francezi cu autoritate, își iau cuvântul lor de ordin dela Roma, fac actualmente ravagii.

În sânul Miciei Înțelegeri și a Înțelegerii Balcanice, d-l Stoiadinovici, primul-ministru iugoslav, e acela care mână jocul. Acordurile bulgaro-iugoslav și italo-iugoslav vor fi instrumente de războiu de pe interpretarea care le va fi dată de către semnatori și ar fi ceva extraordinar dacă d-l Mussolini n'ar face imposibilul pentru ca ceilalți să nu adopte scopurile sale care nu pot fi pacificatoare.

„Pentru a nu lăsa loc la nicio critică injurioasă, d-l Stoiadinovici ar fi trebuit, e lucru cert, înainte de a semna acele acorduri să-și consulte tovarășii dela Praga și dela București“.

In L'INTRANSIGEANT, din 3 Aprilie, sub titlul: „Nu, Mica Înțelegere nu este disociată“, d-l Jean Thouvenin, scrie între altele:

„Iugoslavia n'a făcut nimic împotriva statutului organic al Miciei Înțelegeri. Ea a acționat, de altfel așa cum făcuseră înaintea ei Cehoslovacia și România. Praga n'a semnat în trecut un tratat de alianță cu Franța și un pact de asistență mutuală cu Uniunea Sovietelor, în timp ce Bucureștii se aliau cu Polonia?“

„Azi Mica Înțelegere crede de cuviință să-și extindă bazele. Viena, pentru a se libera de tutela germană și a se desbăra de tratatul germano-austriac, evoluează spre sistemul Praga-București-Belgrad, antrenând Budapesta în urma ei. Se va pretinde la Berlin că această răsturnare a politicii austriace și a politicii ungare constituie un succes diplomatic german?“

„Statele Miciei Înțelegeri vor avea de altfel, ocazia de a arăta că n'au deviat linia lor de conduită; într'adevăr, ele vor fi chemate să semneze între ele un pact de asistență mutuală și în al doilea rând, vor trebui să se pronunțe asupra ofertei făcute de Ministerul de Externe Francez a unui tratat care să unească în aceeași garanție, Franța, România, Iugoslavia și Cehoslovacia.“

„Să așteptăm cu încredere actele lor“.

L'ACTION FRANÇAISE, din 4 Aprilie, sub titlul: „Nedumeririle Miciei Înțelegeri“, publică următoarele:

„D-l Stoiadinovici, fără îndoială, și-a permis cam multe în ultimul timp față de cosemnarii săi din Mica Înțelegere. El este pe punctul de a trata cu Ungaria, după ce a semnat acorduri bilaterale cu Bulgaria mai întâi și cu Italia în urmă.“

„Ori pactul Miciei Înțelegeri semnat la 16 Februarie 1933, specifică aceasta:

Ori ce act politic, orice act unilateral, modificând situația politică unuia din Statele Miciei Înțelegeri, față de un Stat terț și de asemenea orice acord economic, comportând consecințe politice importante, vor cere de aci înainte consimțământul unanim al Consiliului Miciei Înțelegeri.

„Să fie oare admisibil ca acordul bulgaro-iugoslav, acordul italo-iugoslav și poate mâine, acordul ungaro-iugoslav, nu schimbă și nu vor modifica întru nimic situația politică a unuia din Statele membre ale Miciei Înțelegeri?“

„Cine ar putea susține aceasta?“

„D-l Stoiadinovici ar fi probabil singurul a ține această prinsoare.“

„Nu avem niciun motiv să ne îndoim de sinceritatea d-lui Stoiadinovici.“

„Sentimentele poporului iugoslav sunt ceea ce sunt. Dar în viața națiunilor, împrejurările joacă un rol mai important decât simpatiile.“

„Dacă Franța ar apare din nou ceea ce a fost în curs de atâția ani, adică, păzitoarea sigură și puternică a or-

dinei în Europa, criza de conștiință prin care trec în ora actuală țările Miciei Înțelegeri, ar lua repede sfârșit. Ea nici nu ar fi existat“.

Presa engleză.

Pactul iugoslav a avut din partea presei engleze mai mult decât atenția obișnuită, dată fiind, „Recenta cooperare a Italiei cu Germania, al cărei prim efect a fost să strângă împreună micile State dunărene, apropiindu-le de Anglia“. Majoritatea ziarelor engleze socotesc agreementul mediteran dintre Italia și Anglia ca factor stabilizator în Europa de Sud-Est. De aceea și tratativele italo-iugoslave, au fost urmărite la Londra cu mult interes. Se putca vedea anticipat, că succesul lor va fi bine venit pentru guvernul englez, avându-se în vedere raporturile excelente dintre Anglia și Iugoslavia.“

MANCHESTER GUARDIEN din 25 Martie este informat de către redactorul său din Londra, că: „Acordul iminent dintre Italia și Iugoslavia este bine venit aci. Este după modelul declarației anglo-italiană și va fi urmat de alte agreemente similare între Italia cu Turcia și cu Grecia“.

TIMES, după ce publică corespondența din Belgrad și Roma, analizează și reacția locală, scriind sub semnătura redactorului său diplomatic:

„Iminenta încheiere a agreementelor politice și economice dintre Italia și Iugoslavia este privită cu simpatie în cereurile engleze. Sunt toate indiciile că agreementul politic, având ca obiect soluția unor diferențe de mai mult, precum și stabilirea de raporturi amicale, vor fi complimentare declarației anglo-italiene din 2 Ianuarie și deci de acord complet cu politica engleză în Mediterana“.

Toate ziarele din 27 Martie descriu în lungi articole de reportaj semnarea pactului italo-iugoslav, precum și corespondențe din Roma, Paris și Belgrad, arătând impresia produsă în aceste centre. Se observă totuși o ușoară diferențiere de opinii, scoțându-se în evidență faptul că și în Iugoslavia mulțumirea pentru semnarea pactului nu este generală.

DAILY MAIL vede posibilitatea că pretențiile ungarești pentru revizuirea tratatelor să fie puse din nou pe tapet, pe măsură ce Iugoslavia intră în orbita Italiei și a Germaniei, depărtându-se de celelalte două State aliate. Pactul italo-iugoslav este considerat de ziar ca un triumf diplomatic al Italiei.

MANCHESTER GUARDIAN scrie: „Observatorii internaționali descriu pactul ca un efort disperat al d-lui Mussolini, pentru a obține importul, atât de necesar de alimente și materiale prime, pe credit, iar din punct de vedere politic, să producă confuzie în rândurile Miciei Înțelegeri și a Înțelegerii Balcanice. Această părere este bazată, până la punct, pe faptul că contele Ciano a fost trimis la Belgrad, cu mare grabă de către d-l Mussolini, după întoarcerea din Libia și după ce a primit rapoarte nefavorabile despre progresul pacificării în Etiopia și proviziile alimentare de acolo, precum și despre înfrângerea batalioanelor italiene din Spania“.

DAILY TELEGRAPH și restul ziarelor se abțin pentru un moment dela comentarii proprii, publicând numai textual agreementul și corespondențe din Roma, Bel-

grad și Viena. Relevă totuși, și în special MORNING POST, cu ample amănunte, „demonstrațiile de antipatie a studențimii din Belgrad contra fascismului italian“.

TIMES din 29 Martie se ocupă de reacția produsă în Turcia, constatând că acordul italo-iugoslav, este considerat la Istanbul ca un pas înainte spre o atmosferă politică mai bună în Mediterana de răsărit.

„De oarece raporturile turco-italiene, adaugă ziarul au devenit mai cordiale în ultimul timp, se crede că acum nu mai este nimic care să împiedice o stare generală de bună voință între Italia și Statele Balcanice, dacă Italia va abandona în cele din urmă încercările sale de a desface Înțelegerea Balcanică“.

Ziarul încheie, spunând că s'ar putea ca și Turcia să urmeze exemplul Iugoslaviei, recunoscând cucerirea Abisiniei de către Italia, și să câștige în felul acesta aderarea Italiei la Convenția dela Montreux.

SUNDAY TIMES din 28 Martie scrie în editorial: „Argumentul dintre Italia și Iugoslavia poate fi privit din diferite puncte de vedere. Unii îl pot suspecta, ca dând mână liberă Italiei pentru agresiune în altă parte, și slăbind lealitatea Iugoslaviei față de aliații ei din Mica Înțelegere. Alții — ca și noi — preferă, îl privesc cu ochi buni ca o măsură constructivă pentru a micșora fricțiunea generală din Europa. Ca vecini, interesul ambelor țări stă în cooperare, nu în rivalitate“.

OBSERVER din 28 Martie constată o mare activitate diplomatică în Sud-Estul Europei. Crede că exemplul l'a dat Anglia, prin acordul mediteran cu Italia. Speră că după Iugoslavia, va urma Grecia și Turcia, de oarece „acest tratat, în afară de scopul perpetuării păcii pe malurile Adriatice, a fost întocmit în vederea satisfacerii necesităților economice a ambelor țări“.

MORNING POST din 30 Martie descrie activitatea diplomatică din Sud-Estul Europei, spunând că Italia, după succesul obținut la Belgrad, „nu doarme pe laurii câștigați“, ci din contră, inițiativa italiană a pus toată lumea în mișcare.

„Dr. Schuschnigg se duce peste câteva zile la Roma; apoi contele Ciano va vizita Turcia. Se crede că Cehoslovacia a invitat Austria să intervie pentru a netezi drumul unui acord cu Italia.

„În Ungaria se fac pregătiri pentru vizita regelui și reginei Italiei. Peste două zile începe la Belgrad conferința Miciei Înțelegeri“.

„Toate căile activității diplomatice în Europa Centrală par să ducă acum la Belgrad“, scrie TIMES într'un articol de fond, în care se ocupă de acordul italo-iugoslav și de reuniunea consiliului Miciei Înțelegeri.

„Cu acest acord a dispărut un obstacol care dela războiu se opune eforturilor desfășurate pentru ducerea unei politici de destindere în Europa Centrală și Orientală. În toate domeniile se va face astfel încât cooperarea între Italia și Iugoslavia să fie asigurată pe o perioadă cu mult mai lungă decât aceea care a urmat după nenorocitul tratat din 1924“.

TIMES socotește că tratatul italo-iugoslav este o excelentă dovadă că Italia a părăsit politica, consistând în a „diviza pentru a domni“ în Europa Centrală, și că guvernul din Roma socotește că cooperarea este cel mai bun mijloc de garantare a păcii în Europa Centrală și Mediteraneană. Ziarul încheie, spunând că acordul care deschide poarta pentru o colaborare internațională nu poate fi decât aplaudat din toată inima.

Presa germană

Socotește acordul dela Belgrad, drept un eveniment de cea mai mare importanță pentru viitoarea constelație politică din Basinul Dunării.

Ziarele fac comentarii foarte favorabile acestui acord, salutând în el și „un triumf al concepției germane exprimată în teza acordurilor bilaterale, opusă sistemului securității colective“.

Comentând vizita d-lui Ciano la Belgrad VOELKISCHER BEOBACHTER din 25 Martie scrie că pactul, care urmează a fi încheiat, va rămâne cu siguranță, în cadrul lucrurilor concrete și posibile.

„Belgradul are legături pe care nici Iugoslavia, nici Italia, nu se gândesc a le face să dispară. Mica Înțelegere, în calitatea ei de ligă defensivă împotriva aspirațiilor revizioniste ale Ungariei, nu va fi atinsă de noul pact, după cum nu vor fi atinse nici Înțelegerea Balcanică și nici acordul bulgaro-iugoslav“.

DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ face o expunere a politicii italiene și arată că ea tinde la înlăturarea unor tensiuni în basinul mediteranean. Ea adaugă că vizita contelui Ciano la Belgrad, trebuie considerată ca o nouă acțiune însemnată, destinată a limpezi raporturile dintre cele două țări și de a le așeza pe o bază pozitivă.

BERLINER BOERSENZEITUNG din 26 Martie observă că rezultatul pozitiv al negocierilor, atât de repede dobândit, este datorit în special politicii de suveranitate națională, urmată de d-l Stoiadinovici, ca șef al guvernului iugoslav.

„Chiar dacă d-l Stoiadinovici, adaugă ziarul, nu s'ar fi socotit singur drept cireacul marelui om de Stat iugoslav, Nicolae Pasici, și tot s'ar recunoaște izbitoarea analogie care există între momentul de față și anul 1924, când în ziua de 27 Ianuarie un pact asemănător pentru o durată de cinci ani a fost încheiat între Pasici și d-l Mussolini, pact care n'a mai fost reînnoit la expirarea lui.

„De câțva timp politica italiană a suferit modificări esențiale. Astăzi nu Marea Adriatică este aceea care constituie pentru noul imperiu italian „mare nostrum“. Interesul Italiei se întinde acum în tot basinul oriental al Mediteranei. Se înțelege dela sine că în Germania desăvârșirea operei de înțelegere mutuală între Italia și Iugoslavia este salutăată cu o sinceră satisfacție, cu atât mai mult cu cât Germania întreține raporturi de cordială amicitie cu ambele popoare“.

BERLINER LOKALANZEIGER vede în pactul încheiat la Belgrad rezultatul schimbului direct de vederi, făcut cu o deplină sinceritate între cele două națiuni care, renunțând la războiu și luându-și obligația de a se consulta asupra tuturor punctelor esențiale, au creiat un nou pact politic ale cărui consecințe nu pot fi încă prevăzute de pe acum.

„Germania, adaugă ziarul, salută pactul cu o bucurie sinceră, dat fiind că el pune capăt unei perioade a istoriei de după războiu care părea să nu cuprindă decât primejdii“.

BERLINER TAGEBLATT compară pactul dela Belgrad cu tratatul german-polon și constată că acest acord ar da Statelor direct interesate posibilitatea de a elimina singure diferendele dintre ele.

Ziarul încheie afirmând că Germania este fericită de înfăptuirea acestui pact, care va aduce foloase operei de pacificare în Europa.

Semioficiosul REICHPOST scrie că acordurile dela Belgrad constituie un instrument diplomatic din cele mai importante ale epocii noastre. Ele nu schimbă nimic din echilibrul Europei și nu aduc nicio atingere Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice.

„Nicio țară, adaugă ziarul, nu se va putea bucura mai sincer decât Austria, de reconcilierea celor doi vecini ai săi“.

VÖLKISCHER BEOBACHTER din 28 Martie după ce examinează evoluția raporturilor italo-iugoslave dela 1920 și până astăzi, insistând în deosebi asupra tensiunii care a existat între cele două țări pe vremea sancțiunilor, arată că pentru Iugoslavia împăcarea cu Italia era reclamată atât de interesele consolidării ei economice, cât și de problema croată. Apoi adaugă:

„In ce privește Italia, ea caută ca prin împăcarea cu toți vecinii ei de pe continent să poată câștiga o mână cât mai liberă spre a se putea dedica astfel cu totul problemelor ce i se pun în Marea Mediterană și acelor în legătură cu Imperiul Abisinian. În urma recente împăcări toate neînțelegerile care au existat între cele două națiuni sunt lăsate la o parte și trecute pe planul al doilea. De fapt chestiunile din cauza cărora existau aceste neînțelegeri, cum este cea slovenă în Italia și cea dalmatino-croată în Iugoslavia, nici nu aveau perspectiva să poată fi soluționate; în realitate, ele erau scormonite și serveau numai pentru otrăvirea relațiilor dintre cei doi vecini ca și pentru a oferi foloase altor interese.“

„Pe tărâm politic Iugoslavia obține dela Italia asigurarea că agitațiile iredentiste din ținuturile de graniță vor lua sfârșit, iar pe tărâm economic ea își asigură piața italiană pentru produsele sale. Italia scapă și ea de iredentismul sloven și obține liniște în Marea Adriatică. Se presupune că treptat, treptat, toate neînțelegerile dintre cele două țări vor fi aplanate definitiv și că în sfârșit Italia va ajunge la un stadiu de colaborare permanentă cu vecina sa.“

„Se observă la ambele părți dorința de a se trage cu buretele peste trecut și dorința de a deschide o eră nouă pentru raporturile italo-iugoslave; iar aceste raporturi ar urma să se oglindească nu numai în prietenia dintre cele două State ci mai ales în prietenia care va trebui să se realizeze și între cele două popoare. O asemenea prietenie este reclamată de fapt nu numai de considerațiuni de ordin local, ci și de încordarea ce există între Italia și puterile din Apus“.

FRANKFURTER ZEITUNG comentează sub titlul „metoda cea adevărată“, încheierea acordului italo-iugoslav, scriind printre altele: „Nimeni nici măcar nu s'ar fi gândit că vizita contelui Ciano la Belgrad n'ar putea fi fructuoasă. De fapt în convorbirile dintre Belgrad și Roma au existat o sumedenie de chestiuni și puncte nevralgice. Important este că nu s'a trecut peste ele ci s'a căutat limpezirea lor. Partea esențială în acordul încheiat o formează ideea politică pozitivă, reală, care spune că raporturile de bună vecinătate oferă fundamentul cel mai bun pentru pace și care mai spune că această bună vecinătate nu poate fi realizată decât din momentul în care cei doi vecini încetează de ași arunca cu pietre unul în grădina celuilalt.“

„Noi am mai spus că în Germania pactul italo-iugoslav este salutat cu multă bucurie nu numai pentru că el are darul să pună capăt unei tensiuni grave dintre cele două State și unor neînțelegeri care ar fi putut însemna un pericol pentru Europa, ci și pentru faptul că acest pact înseamnă o nouă confirmare a metodei germane. Se dovedește prin el încă odată clar, că numai înțelegerile directe sunt capabile să contribuie la înlă-

turarea materialului explosibil, situație pe care nu o poate aduce nicidecum schema irealizabilă a securității colective practică la Geneva. Fără îndoială că nici pactele bilaterale nu au darul să înlăture și să aplaneze toate diferendele. Ele au însă marele merit că trezesc o voință care lăsând la o parte micile friețiuni, este atentă la interesele și relațiile de proporții mari dintre două națiuni“.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 30 Martie scrie: „Acordul încheiat de Iugoslavia cu Italia, imediat după pactul bulgaro-iugoslav, ridică din nou pentru aliații Iugoslaviei chestiunea orientării ei externe.“

„Nimeni nu i-ar putea însă reproșa d-lui Stoiadinovici, acestui politician inteligent, iscusit și prevăzător, că ar vrea să părăsească linia prieteniei tradiționale. Scopul său este însă acela de a da Iugoslaviei atât în ce privește poziția sa, cât și hotărârile ce le ia, toată independența cuvenită, fapt recunoscut și de maestrul său marele bărbat iugoslav, Pasić“.

VÖLKISCHER BEOBACHTER din 31 Martie discutând acordul italo-iugoslav, arată că „apropierea această va trebui să însemne și puntea de apropiere a Italiei de toate țările din Balcani, iar în această chestiune nu poate fi vorba de nicio îndoială.“

„In ceea ce privește acordul italo-iugoslav nu trebuie să se uite că elementul esențial care l'a determinat, l'a format faptul că sancțiunile aplicate Italiei au tulburat radical raporturile economice sănătoase care au existat între cele două State. S'a recunoscut că politica Societății Națiunilor a forțat pe de o parte Iugoslavia să facă sacrificii ce nu i-au fost compensate, iar pe de altă parte ea a vrut să împiedice politica colonială a Italiei în Africa; cu alte cuvinte i se cerea Iugoslaviei să împiedice și ea ceea ce de fapt reclamau tocmai interesele sale. Căci în realitate, problema Adriaticei, pendinte între Iugoslavia și Italia, nu putea fi rezolvată decât după ce chestiunea suprapopulației italiene își va fi găsit o soluționare și numai după ce Italia și-ar fi găsit pentru surplusul său de populație supapa necesară, pe care în ultimă analiză numai coloniile i-o puteau oferi. Așa se explică faptul că presa din Belgrad vorbește bucurios despre politica colonială a Italiei îndreptată, nu în spre Balcani, ci într-o direcție cu totul deosebită. Tot aici trebuie căutat și faptul fundamental care a facilitat apropierea prietenească dintre Italia și Iugoslavia“.

Presa sovietică

IZVESTIA din 28 Martie comentând recentul pact încheiat între Iugoslavia și Italia, face un istoric al relațiilor dintre aceste două țări, constatând o schimbare a politicii lui Mussolini dela 1935 încoace:

„Această schimbare a politicii lui Mussolini se poate explica foarte ușor prin tendințele Italiei de a-și asigura securitatea în Europa Sud-Estică, în momentul izbucnirii războiului abisinian și de teama unui eventual conflict internațional, în urma acestui război.“

„Cu tot gentlemen's agreement cu Anglia, relațiile cu aceasta s'au înăsprit, iar în urma intervențiunii în Spania, relațiile franco-italiene lasă de asemenea de dorit.“

„In aceste condițiuni fascismul italian trebuie să-și concentreze atențiunea în Marea Mediterană și la granița apuseană. Înțelegerea cu Iugoslavia va asigura nu numai securitatea graniței italiene, ci va da și posibilitatea de a trece armata la frontiera franco-italiană.“

„Pe de altă parte, încheind acordul cu Iugoslavia, fascismul italian urmărește dislocarea Micii Antante. Primind concesiunile Iugoslaviei, meditănd în apropierea

Iugoslaviei de Ungaria, Roma socotește că-i va reuși cel puțin să paralizazeze posibilitatea de acțiune a Micii Înțelegeri. În această chestiune, politica Romei coincide cu cea a Berlinului, deși scopurile urmărite sunt cu totul diferite.

„Peste câteva zile Belgradul va fi vizitat de președintele Republicii Cehoslovace, Beneș, și de Regele Român Carol. În întrevederile ce vor urma se va clarifica prețul plătit de Iugoslavia pentru pactul semnat cu Italia.

„Grăbita semnare a acestui pact dovedește că fascismul italian se pregătește pentru o nouă agresiune și că numai în acest scop urmărește asigurarea securității granițelor și neutralizarea puterilor din Marea Mediterană, care ar putea fi folosite împotriva ei.

„Din acest punct de vedere, înțelegerea italo-iugoslavă nu poate fi apreciată în niciun caz drept un pact care să urmărească scopuri pacifice“.

PRAVDA din 27 Martie, comentând aceeași înțelegere, constată că prin acest pact se caută subminarea Micii Antante și a celei Balcanice, zdrobindu-se în acest fel și sistemul de securitate francez:

„Nici nu este nevoie de luptă, spre a observa că pactul italo-iugoslav nu are nimic comun cu asigurarea securității colective.

„Impăcarea italo-iugoslavă survenită la Marea Adriatică servește în definitiv țelurilor agresive ale inventatorilor fasciști ai axei Roma-Berlin. Scopul urmărit de Mussolini este clar. Dânsul conduce la Belgrad atacul început în Abisinia și continuat în Spania“.

ZA INDUSTRIALIZATIIU din 28 Martie 1937, ocupându-se la rândul său de însemnătatea a acordului italo-iugoslav, scrie:

„Insuccesele din Spania, cât și războiul din Abisinia, care continuă și cere mari jertfe, fac să crească tendința imperialismului italian de a-și întări pozițiile în Balcani și în basinul dunărean. Intre altele, tendința de concesiuni arătată de Italia la încheierea acordului cu Iugoslavia, semnat de curând, este o mărturisire a dimensiunilor înfrângerii Italiei pe frontul dela Guadalajara.

„Pactul cu Iugoslavia este însă privit în Italia, probabil, ca un prim pas în ofensiva diplomatică pornită cu scopul de distrugere a Micii Înțelegeri și a Antantei Balcanice. Acestui pas îi urmează tratativele ce se duc în vederea unui pact de amicitie dintre Iugoslavia și Ungaria și care, după știrile apărute în ziarul românesc CURENTUL, se apropie de sfârșit.

„Aceste tratative se duc probabil cu binecuvântarea fascismului italian și reprezintă, credem, o nouă etapă în ofensiva ce se duc împotriva pozițiilor Franței în Balcani și în basinul dunărean“.

Același ziar din 29 Martie, subliniind grăbita ratificare a acordului italo-iugoslav, se întreabă cum vor reacționa partenerii Iugoslaviei din Mica Înțelegere, Cehoslovacia și România“.

Presă elvețiană.

GAZETTE DE LAUSANNE din 27 Martie, sub semnătura d-lui Maurice Muret, publică un editorial intitulat „Vivacitățile Ducei“, în care ocupându-se de acordul italo-iugoslav scrie între altele:

„Dacă putem bănui Italia de planuri ascunse, cel puțin putem avea încredere în d-l Stoiadinovici când declară sus și tare că Iugoslavia rămâne fidelă Micii Înțelegeri și că apropierea de Italia, departe de a pune în pericol starea actuală de lucruri, o consacără și chiar o consolidează.

„Prin acordul italo-iugoslav Italia e aceea care recu-

noaște dreptul Iugoslaviei la existență, e problema croată, aceea a teroristilor rezolvată, e chestia albaneză pe cale de reglementare, e promisiunea de schimburi comerciale mărite de pe un mal pe altul al Adriaticii. Și totuși, departe de a vedea această latură favorabilă a lucrurilor, după dușmanii Italiei, din nou deslănțuiți, Mussolini ar fi trimis pe contele Ciano la Belgrad pentru a disocia Mica Înțelegere, pentru a săpa Înțelegerea Balcanică, pentru a favoriza o vastă intrigă iugoslavo-ungară destinată să întărească faimoasa axă Berlin-Roma.

„De sigur că Italia nu are niciun motiv să iubească Mica Înțelegere; Anglia și Franța, pe de altă parte nu au niciun motiv de a favoriza „axa Berlin-Roma“.

„În definitiv, nu e oare un gaj de pace faptul că d-l Beneș se va duce în curând la Belgrad unde va găsi proaspete impresiile produse de vizita contelui Ciano?

„Să ne mărginim, pentru moment cu înregistrarea satisfăcătoare a suprimării unui litigiu care, în diferite rânduri, dela războiul încoace, a pus pacea în pericol“, conchide d-l Maurice Muret.

JOURNAL DE GENÈVE din 28 Martie scrie următoarele:

„Un acord a fost încheiat între Iugoslavia și Italia. Mulți vor trage din acest eveniment concluzia prematură a unei îndepărtări a Iugoslaviei din Mica Înțelegere sau a unei părăsiri de către Italia a axei Roma-Berlin. Ar fi o eroare manifestă. Niciunul dintre semnatari nu se gândeste să treacă dintr-o tabără într'alta.

„Italia și Iugoslavia au putut trage din înțelegerea lor o concluzie de ordin general de prima importanță, menționată în fruntea tratatului, și anume: respectul mutual al frontierelor comune; refuz de a sprijini direct sau indirect pe oricine ar întreprinde o acțiune violentă contra teritoriului celuilalt contractant; acord în fine asupra măsurilor de luat în eventualitatea unei amenințări internaționale contra intereselor celor două State. Nu este vorba de alianță separată. Prin urmare nu există subiect de îngrijorare pentru partenerii acordurilor precedente.

„România și Cehoslovacia nu pierd pe aliatul lor din Mica Înțelegere. Axa Roma-Berlin subsistă.

„Gentlemen's agreement-ul cu Anglia rămâne în picioare. Pactul italo-iugoslav este un act de înțelepciune și de moderație“.

JOURNAL DE GENÈVE din 1 Aprilie publică prioritar la acordul italo-iugoslav o relație a corespondentului său la Roma, ale cărei concluzii se rezumă astfel:

„Independent de natura acordului italo-iugoslav, se subliniază la Roma faptul că sancționează unul din principiile esențiale ale politicii externe fasciste. Se poate lucra pentru pace, realiza colaborări, statornici situații delicate, în afară de concepția acordurilor colective.

„Această teorie va găsi foarte curând o nouă confirmare în înțelegerea italo-turcă, ale cărei baze au fost puse de pe acum. Și tot pe calea unui acord bilateral se va ajunge fără îndoială la un acord analog în raporturile italo-române.

„Astfel, protocolurile italo-austro-ungare încetează de a reprezenta un antagonism între politica italiană și aceea a Puterilor Micii Înțelegeri, în Europa Centrală și Dunăreană. Pactul dela Belgrad va fi examinat în cursul conferinței Micii Înțelegeri și a convorbirilor între d-nii Schuschnigg și Mussolini. A fost o operă de clarificare necesară. De pe acum se poate constata că acordul semnat a fost primit în genere cu satisfacție nu numai la Praga și la București, dar și la Budapesta.

„Dacă în esența lui nu conține nimic contra Micii Înțelegeri, el nu este îndreptat nici contra Franței.

„Se poate cert regreta la Paris că acest pact înseamnă o părăsire a teoriei păcii indivizibile și că a putut fi încheiat în afară de Societatea Națiunilor, dar el apare totuși conform dorinței politicii franceze, un factor esențial al păcii balcanice“.

Presa polonă.

Acordurile încheiate la Belgrad între Iugoslavia și Italia au găsit o primire favorabilă în presa polonă.

Ziarele își exprimă satisfacția în deosebi pentru faptul că prin aceste acorduri s'a lichidat unul din cele mai periculoase puncte pentru pacea europeană.

În numărul din 1 Aprilie, sub titlul: „Roma și Belgrad“, WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY, publică un articol în care, după ce subliniază că prin aceste acorduri s'a îndepărtat la minimum posibilitatea unui conflict italo-iugoslav, se arată că ele au un caracter bilateral și că nu s'au născut sub auspiciile Societății Națiunilor.

În concluzie, WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY declară:

„În momentul de față Iugoslavia a dat dovadă de independența sa politică, care de altfel nu lovește nici în prietenia ei cu Franța și Anglia și nici nu atinge poziția ei în șanul Micii Înțelegeri“.

Sub titlul: „Realismul politicii iugoslave“, GAZETA POLSKA, din 3 Aprilie, publică un articol din care reproducem:

„Știrea despre înțelegerea italo-iugoslavă a fost primită de către opinia publică polonă cu o mare și sinceră mulțumire.

„Exemplul Poloniei, care în condițiuni identice, prima în Europa a pășit pe calea regulării directe a raporturilor de vecinătate, indicând calea cea mai simplă spre destinderea situației politice, găsește din ce în ce mai mulți imitatori.

„După pactul polono-sovietic și apoi după cel polono-german, urmează o serie de pacte bilaterale de vecinătate încheiate între diferitele State ale Europei, printre care trebuie să numărăm și recentul pact iugoslavo-italian“.

Cu aceeași dată, EXPRES PORANNY scrie:

„Politica Poloniei și politica Iugoslaviei se conduc de aceleași criterii și tinde spre aceleași scopuri. Politica ambelor țări este caracterizată prin realism și tendința bunelor raporturi cu vecinii, precum și prin adevărata independență și conștiința că tocmai o atare politică de echilibru și bune raporturi cu vecinii aduce cel mai real serviciu păcii.

„Așa după cum numele ministrului Beek va rămâne legat de marea operă a Mareșalului Pilsudski, — pactele cu U. R. S. S. și cu Germania, — așa și premierul Stojadinovici a adus servicii mari patriei sale, regulând raporturile cu Bulgaria, iar acum cu Italia.

„Într'un cuvânt, după Europa Răsăriteană, încetează și Europa Centralo-Răsăriteană de a mai fi „un vulcan“. Cărămidă cu cărămidă se înalță clădirea păcii. Se construiește solid, fiindcă au fost părăsite marile idei, — care erau nereale, — și s'a început clădirea dela fundamentele pe care le constituie regularea bună și directă a raporturilor de vecinătate“.

CZAS, din 3 Aprilie, scrie că „Iugoslavia a aplicat din nou principiul pactelor bilaterale, deoarece, fără a abandona formal concepția acordurilor colective, ea vede o asigurare a poziției sale, din punct de vedere practic, în pactele bilaterale. Și deoarece se prevede dacă nu un acord, dar cel puțin un gentleman agreement între Unga-

ria și Iugoslavia, vedem cum Iugoslavia, pe bază de acorduri bilaterale cu cei trei vecini ai săi, a izbutit să înlăture toate neînțelegerile“.

Mai departe CZAS arată că pactul în chestiune este foarte avantajos pentru Iugoslavia. „Deși suntem de parte de a presupune că Iugoslavia ar dori să se elibereze de angajamentele sale față de Franța, totuși nu putem să nu dăm dreptate părerii obiective în această privință a ziarului NEUE ZÜRCHER ZEITUNG“, care vede în acordul italo-iugoslav o nouă slăbire a alianței franceze în această parte a Europei“.

În încheiere, ziarul scrie că „interesele franceze, după trecerea Cehoslovaciei sub ocrotirea Sovietelor, și încheierea acordului italo-iugoslav, au suferit o lovitură importantă, mai ales că factorul care va juca de azi înainte un rol primordial în Europa Dunăreană, va fi Italia. Astfel se explică și gestul larg făcut de Italia înspre Belgrad“.

Ziarul KURJER PORANNY, din 2 Aprilie, susține, într'un prim articol, că pactul italo-iugoslav „schimbă fundamental ansamblul de forțe din Europa Centrală. Atât Italia, cât și Iugoslavia, ies întărite în urma acestui pact. Politica iugoslavă va începe acum să strângă roadele tacticii de echilibru, prevăzătoare și înțeleaptă, aplicată de mai de mult. În baza acestei tactice, Belgradul nu s'a angajat niciodată la susținerea unilaterală a vreunui din blocurile ideologice, refuzând participarea la „cruciatale antifasciste“ propagate de Moscova și sprijinite indirect de Praga. Al doilea principiu de care s'a condus politica iugoslavă a fost normalizarea raporturilor cu vecinii. Bulgaria, Italia, Albania, și acum se vorbește din ce în ce mai mult și de un acord cu Ungaria, deși Iugoslavia face parte din Mica Înțelegere, care este în fond o coaliție antimaghiară. Iugoslavia devine astfel un factor foarte important în Balcani și în Europa.

„Acordul dela Belgrad însemnează și o modificare a metodei diplomatice de după război. Societatea Națiunilor nu este amintită și nu se prevede înregistrarea acordului la Secretariatul Ligii. Recunoscând stăpânirea italiană în Abisinia, Iugoslavia a accentuat în mod clar atitudinea sa față de Societatea Națiunilor. Statele abandonează din ce în ce mai mult metoda „securității colective“ și credința în garanțiile internaționale generale sau alecătuite în termeni generali. Ele caută asigurări concrete, prin acorduri directe și bilaterale, bazate pe tendințe clar definite și pe interese reciproce.

„Evoluția în această privință este din ce în ce mai vădită și a început o acum câțiva ani Mareșalul Pilsudski, în domeniul politicii polone. Decepția față de metodele dela Geneva este generală. Împreună cu slăbirea doctrinei dela Geneva, suferă o slăbire și toate sistemele bazate pe Geneva. În cazul concret, acordul dela Belgrad face să-și piardă în mare măsură din actualitate Înțelegerea Balcanică, ca sistem politic concret, și de asemenea scade din însemnătatea Micii Înțelegeri. Evident că nimeni nu presupune ca Înțelegerea Balcanică sau Mica Înțelegere să fie disolvate în timp scurt. Totuși, rolul lor va suferi o limitare la proporții juste.

„Acordul dela Belgrad nu însemnează o aderare a Iugoslaviei la axa Roma-Berlin. Italia a acționat în mod independent, iar Iugoslavia nu intenționează să adere la vreun bloc ideologic.

„Astfel acordul dela Belgrad constituie o lovitură gravă în autoritatea Ligii Națiunilor. El lovește și în starea de lucruri din Europa Centrală, patronată de Praga, și, în fine, se opune tendințelor imperialiste ale comunismului. Atitudinea comună a Italiei și Iugoslaviei față de comunism a constituit de sigur platforma ideologică care a

permis apropierea și pe care s'a putut clădi politica de înțelegere. Acordul dela Belgrad, deși se deosebește de sistemele clasice de securitate colectivă, este un act vădit pacific“.

Presa cehoslovacă.

Ziarul NARODNI LISTY din 25 Martie, național-democrat, publică un editorial sub titlul „Impăcare între Roma și Belgrad“, în care vizita contelui Ciano la Belgrad este caracterizată ca o dovadă că d-l Mussolini n'are nicio intenție de a ataca Statele din Europa Centrală.

„Nu începe nicio îndoială, continuă ziarul, că prin această înțelegere Italia se apropie și de celelalte State din Înțelegerea Balcanică și din Mica Înțelegere.

„In Europa Centrală Italia duce o politică de pace. Ca una care sprijină liniștita dezvoltare a basinului dunărean, Italia poate prin urmare să se bizue pe simpatia tuturor Statelor interesate.

„Faptul că Italia colaborează cu Germania, nu este pentru noi o piedecă, deoarece, continuă ziarul, noi de asemenea voim să colaborăm cu Germania pe baza unei politici pacifice în toate chestiunile care interesează Europa Centrală.

„In Înțelegerea italo-iugoslavă, încheie NARODNI LISTY, noi vedem cea dintâi etapă a acestei colaborări“.

Presa turcă.

LA RÉPUBLIQUE din Istanbul, cu data de 30 Aprilie, publică un articol semnat de d. Junuș Nadi, în care, comentând situația politică după călătoria la Belgrad a contelui Ciano și după tratatul semnat acolo cu Italia, scrie între altele:

„E un adevăr foarte clar că Italia este de azi înainte decisă să întretie bune relații cu Înțelegerea Balcanică.

„Putem spune că întrevăderea dela Belgrad a fost un mare pas înainte făcut în acest scop. E posibil de a prevedea că nu se va opri aci și că ciulul va fi completat prin extinderea acestor relațiuni la celelalte țări ale Înțelegerii Balcanice. Aceste țări nu pot primi acest fapt decât cu satisfacție.

„In ceea ce privește Anglia și Franța, ele se vor bucura de acordul dela Belgrad, prima pentru că va vedea în el un fel de confirmare a acordului zis „Gentlemen's agreement“, iar a doua realizarea spontană a unui proiect pe care-l sprijinea de mult.

„In sfârșit, încheie LA RÉPUBLIQUE, nu trebuie să uităm că Iugoslavia, națiune de natură leală, este o țară sincer atașată Societății Națiunilor.

„O analiză logică a faptelor ar permite chiar de a conchide că, de acord cu Belgrad, Italia se găsește acum mai aproape de Geneva“.

Ziarul AKŞAM din 25 Martie publică, sub semnătura d-lui Feyzullah Kazan, următoarele:

„In timpul când d-l Mussolini se întorcea la Roma, dintr'o călătorie demonstrativă în contra Angliei, prin care să arate influența, puterea politică și morală, precum și forța armată și maritimă pe care Italia o are în centrul și Sudul Mării Mediterane, Nordul Africei și în întreaga lume orientală, ginerele și Ministrul său de Externe s'a dus la Belgrad. Această vizită a contelui Ciano este în strânsă legătură cu situația și scopurile urmărite de Italia în Europa Centrală și în Balcani.

„Prin protocoalele dela Roma, Italia apropiindu-și, atât din punct de vedere politic cât și economic, Ungaria și Austria, a obținut în felul acesta o importantă situațiune în Europa Centrală, iar prin alianța sa cu

Albania și grație ajutorului financiar acordat acestui Stat, și-a asigurat în Balcani un important cap de pod pe tărâmul oriental al Mării Adriatice. Insa situațiunea pe cele două fronturi a dat naștere unei neîncrederi și unor frecături mai întâi cu Franța și apoi cu cea mai importantă vecină a sa, Iugoslavia. De exemplu într'un timp când Italia, cu scopul de a proteja independența Austriei, a concentrat forțe armate în defileul Bremer, Iugoslavia drept măsură de represalii a concentrat și ea armata la fruntaria italiană.

„Orice măsură luată de Italia pentru consolidarea situațiunii sale cu Albania era contrabalansată prin măsurile luate la Belgrad. Această concurență și dușmănie din Europa Centrală și din Balcani într'o bună zi putea să dea naștere unui războiu. In urma războiului din Abisinia și din momentul când Italia trebuia să înfrunte în Marea Mediterană un Stat mondial cum este Anglia, a schimbat politica sa față de Iugoslavia și a luat deciziunea de a se înțelege cu această importantă țară militară, situată la frontiera sa de Est, atât asupra chestiunilor din Europa Centrală cât și asupra acelor din Balcani.

„De aceea Italia, prin înțelegerea pe care a încheiat-o cu Anglia cu privire la Marea Mediterană, și-a luat angajamentul formal de a nu întreprinde nimic pentru schimbarea situațiunii existente la granițele Iugoslaviei.

In prezent Italia dovedește că soluționează toate chestiunile speciale cum ar fi situația din Albania, chestiunea croaților emigranți, precum și chestiunile comerciale dintre cele două țări. Cu acest scop contele Ciano s'a dus la Belgrad“.

Cotidianul FAN din 26 Martie publică sub semnătura d-lui Omer Riza Dogrul:

„A început să se discute chestiunile dintre Italia și Iugoslavia, unul din Statele membre ale Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice, care de multă vreme erau în suspensie și care dau loc unei politici de nestabilitate între cele două țări. Cercurile politice atât ale Micii Înțelegeri cât și acele ale Înțelegerii Balcanice au întâmpinat favorabil călătoria la Belgrad a Ministrului de Externe al Italiei și își exprimau dorința ca tratativele începute la Belgrad, dând frumoase rezultate, să contribuie la normalizarea relațiunilor dintre cele două State, care vor fi de altfel folositoare și pentru Statele din Europa Centrală și acele din Balcani.

„Este adevărat că deși unele cercuri din Europa Occidentală sunt de părere că aceste tratative ar fi de natură să zdruncine Mica Înțelegere, totuși, dacă avem în vedere știrile sosite din centrele Micii Înțelegeri, sunt de natură de a înlătura orice nedumerire. După aceste informațiuni contele Ciano, vizitând Belgradul cu dorința de a semna o înțelegere cu Iugoslavia, va satisface nu numai pe toți doritorii de pace, întru cât se va constata încă odată că toate chestiunile în Europa sunt rezolvate pe cale de tratative, ci și pe aliații Iugoslaviei, care, fiind informați la timp despre chestiunile care vor fi discutate la Belgrad, le-au aprobat.

„In special cercurile cehoslovace consideră ca un început de ameliorare a relațiunilor dintre Italia și Cehoslovacia prin stabilirea pe care o vor căpăta relațiunile dintre Iugoslavia și Italia, astfel că aceste cercuri se arată satisfăcute.

„Precara situație a Cehoslovaciei în Europa Centrală, fără ca acest stat să devină subiectul unor dese discuțiuni.

„In urma soluționării chestiunilor obscure dintre Italia și Iugoslavia, precum și consolidarea relațiunilor dintre cele două țări, ar fi imposibil să se creadă că Cehoslovacia, aliata Iugoslaviei, să nu profite de această si-

tuațiune și să nu ajungă la o înțelegere cu Ungaria și Austria, care sunt strâns legate de Italia.

„O astfel de situațiune va ajuta îndeajuns pentru înlăturarea unei atmosfere periculoase și otrăvitoare care există de altfel în Europa Centrală.

„Cele mai principale chestiuni care vor fi discutate între cele două părți sunt cele referitoare la minorități, Albania și Marea Mediterană. Toate cercurile europene așteaptă cu curiozitate modul cum aceste chestiuni vor fi soluționate.

„Toți partizanii păcii și securității speră că aceste tratative să se sfârșească cu succes“.

AKSAM din 28 Martie publică un alt articol din care extragem:

„Prin semnarea unui tratat la Belgrad de către primul-ministru iugoslav și ministrul de externe al Italiei, relațiunile dintre cele două State au fost întemeiate pe noi baze.

„Războiul din Abisinia a fost cauza pentru care Italia a trebuit să-și schimbe politica din Europa Centrală și să atenueze rivalitatea dintre cele două țări. Mussolini, spre a se răfui cu Anglia și Franța, este nevoit a concentra toate forțele politice ale Italiei în Mediterana și în scopul de a avea spatele asigurat, a simțit nevoia de a încheia pacte politice atât la Est cât și în Europa Centrală.

„Mai întâi s'a înțeles cu Germania, făcând unele concesiuni cu privire la chestiunea austriacă, iar în prezent s'a înțeles cu Iugoslavia, renunțând la unele ținte speciale ale sale în ceea ce privește chestiunile privitoare la Ungaria și Bulgaria.

„În acest scop, prin pactul semnat la Belgrad, Italia și Iugoslavia recunosc în mod reciproc granițele teritoriale și maritime, precum și insulele existente. De asemenea și-au luat angajamentul de a nu face nicio agresiune în contra celuilalt Stat, iar în caz de agresiune din partea unei terțe puteri să se refuze orice ajutor agresivului.

„În caz când interesele lor comune ar fi amenințate din cauza unor evenimente internaționale, vor avea consultări cu scopul de a lua măsuri pentru protejarea lor.

„Tensiunea care amenința pacea europeană s'a schimbat în prezent printr'o strânsă colaborare. În Europa Centrală și sud-estică a survenit o nouă situațiune“.

Presa belgiană.

L'INDÉPENDANCE BELGE din 29 Martie, comentând valoarea și repercusiunea convorbirilor italo-iugoslave, publică un articol al corespondentului său Marcel Legrand, în care constată că, în mod incontestabil, lumea diplomatică asistă actualmente la o nouă regroupare a forțelor politice în Europa Centrală, regroupare care a fost inaugurată în mod oficial prin vizita d-lui Schuschnigg la Budapesta.

„De atunci, scrie ziarul belgian, o activitate diplomatică foarte intensă n'a încetat să domnească în cereurile politice ale Miciei Înțelegeri și e suficient să subliniem vizita d-lui Tătărescu la Praga, viitoarea călătorie a d-lui Beneș în Iugoslavia și în sfârșit conferința Miciei Înțelegeri dela Belgrad, pentru a ne da seama că suntem în ajunul unui eveniment politic de prima importanță. E tocmai momentul pe care l'a ales Mussolini pentru a grăbi vizita pe care d. Ciano trebuie s'o facă la Belgrad. Scopul Ducelui ar fi să atragă Statele Miciei Înțelegeri, prin intermediarul vecinului său imediat, Iugoslavia, la o colaborare mai strânsă cu Statele semnatare ale Protocoalelor dela Roma, mai ales pe tărîmul economic.

„Nu trebuie să ne ascundem că serioase obstacole se opun încă la realizarea unui atare proiect. E mai întâiu și mai ales ideea revizionismului care trece și acum pe planul întâiu pentru o bună parte a opiniei publice ungare și care pretinde să se opună oricărei angajament cu Mica Înțelegere, care n'ar da satisfacție aspirațiilor lor. Dar trebuie să adăugăm că revizionismul intransigent de după războiu și pierde de pe acum din rigoarea sa, de când oamenii de Stat unguri urmăresc o politică mai realistă și e absolut cert că acest obstacol nu e de neînving.

„Mica Înțelegere, pe de altă parte, va ezita poate să-și abandoneze politica sa tradițională de colaborare cu Franța, dar această obiecțiune nu e pertinentă, dacă se mărginește la o înțelegere strict economică, așa precum d-l Tardieu a preconizat-o în faimosul său plan din 1922, adică crearea unui bloc economic între Statele bazinei dunărean“.

Presa bulgară.

„Vizita contelui Ciano la Belgrad, a produs o deosebită impresie în opinia publică bulgară și în presă. Ea este considerată ca un mare eveniment politic în istoria celor două popoare“.

Ziarele acordă acestei vizite o importanță deosebită. După ce face un istoric al relațiunilor italo-iugoslave, profesorul universitar G. P. Ghenof scrie, în ziarul UTRO din 25 Martie, următoarele considerațiuni:

„E încă de vreme să vorbim de încheierea unui pact între cele două State, pact în felul celui Balcanic sau al Miciei Înțelegeri. Un pact între Italia și Iugoslavia, în felul celui al Miciei Înțelegeri, cu clauze nu numai de neagresiune, dar și de ajutor reciproc, ar pune Iugoslavia în conflict cu aliatele sale Cehoslovacia și România. În relațiunile existente dintre Statele semnatare al acordului dela Roma și Miciei Înțelegeri, o alianță strânsă între Italia și Iugoslavia este incompatibilă cu relațiunile ce decurg din tratatele dintre Iugoslavia, Cehoslovacia și România.

„Așa că pentru moment relațiunile reciproce dintre Italia și Iugoslavia se vor mărgini la o apropiere obișnuită, fără angajamente prea mari dintr'o parte sau alta.

„În marea mișcare diplomatică din acest moment este importantă tendința urmărită. Aceasta este că Mussolini face încercări de a atrage Iugoslavia spre osia Roma-Berlin și a îndepărta de Paris și Londra.

„Orice schimbare însă în politica externă a Iugoslaviei aduce, în mod inevitabil, riscurile sale.

„Tocmai din această cauză cei dela Belgrad nu se vor hotări la o înțelegere mai strânsă cu Italia. Deși cam slăbite, legăturile dintre Statele Miciei Înțelegeri vor fi menținute. Apropiata vizită a d-lui Beneș la Belgrad, vizita pe care primul ministru ture Ismet Inonu va face-o d-lui Stoiadinovici la 12 Aprilie a. c., precum și vizita primului ministru iugoslav și ture la București, arată că se fac și se vor face toate încercările spre a se păstra integritatea atât a Miciei Înțelegeri cât și a Pactului Balcanic.

„Toate acestea trebuiesc luate în seamă când se vorbește de apropierea italo-iugoslavă. Pentru moment, ea se va face numai în cadrul obligațiunilor și angajamentelor pe care le are Iugoslavia față de Mica Înțelegere și Pactul Balcanic. Se pare că situația aceasta se va menține atâta timp cât va dura pacea.

„Iar dacă într'o zi bubuitul artileriei și a mitralierelor va turbura pacea în Europa, atunci vor putea interveni schimbări noi, chiar neprevăzute, în Europa ca și în orientul apropiat.

„Ce fel de schimbări vor fi acestea, nu se poate prevedea. Acum se lucrează doar la pregătirea lor. Vizita contelui Ciano la Belgrad are tocmai acest caracter“.

Ziarul SLOVO din 24 Martie scrie:

„Acum, când Italia vrea să câștige un loc principal în marea Mediterană, cu toată opoziția Angliei, Roma încearcă să se debaraseze de toate încurcăturile lăaturalnice; grăbindu-se a lichida toate chestiunile litigioase cu Iugoslavia. În felul acesta ea se asigură dinspre marea Adriatică și intră în legături mai strânse cu Statele din Înțelegerea Balcanică și Mica Înțelegere prin intermediul Iugoslaviei, care este în centrul acestor formațiuni politice“.

Fostul ministru Petco Stainof publică, în ziarul DNEVNIC, din 25 Martie, un articol asupra vizitei dela Belgrad, și spune:

„După apropierea sârbo-bulgară, vine acum apropierea italo-iugoslavă. Nu va fi de mirare dacă, ceva mai târziu, se va întrezări o ușoară împăciuire ungaro-iugoslavă“.

În numărul său din 26 Martie, ziarul MIR, spune:

„Acordul politic încheiat ieri la Belgrad, va avea un reflex nu numai în Europa Centrală, dar chiar și asupra politicii europene. Importanța acestui acord este evident. Acordul acesta este aproape ca și un pact.“

„Ar fi ceva exagerat ca în acordul semnat să se caute ceva ce ar fi în contra vreunui al Stat. Un lucru, însă, ce nu poate fi negat, este, că centrul de gravitate din Europa Centrală se apropie în spre Roma-Belgrad.“

„Noi, bulgarii, nu putem decât să ne bucurăm că între Italia și Iugoslavia, două State amice nouă, se restabilește relațiunii de încredere. Prin înlăturarea suspiciunilor dintre aceste State se consolidează pacea în Balcani și Marea Adriatică, în ajunul unui prea posibil necunoscut“.

Ziarul SLOVO din 26 Martie declară:

„D-l Stoiadinovici, ce tot mai mult dă dovadă unui diplomat și om politic real, probabil că a întrezărit și priceput cât este de inutil și vanitos ca politica unui Stat să se învârtască numai în jurul osiei Genevei“.

Ziarul ZORA din 27 Martie publică următorul articol:

„Există State fericite a căror conducători ai politicii externe, sunt liberi a manevra în stânga și dreapta, aducând avantaje Statelor lor. Unul din aceste State, fără îndoială, este și Iugoslavia, în fruntea căreia stă d-l Stoiadinovici. Legată prin alianțe, acorduri și înțelegeri, Iugoslavia, mai ales sub guvernarea d-lui Stoiadinovici, și-a câștigat o libertate a mișcărilor pentru tratative și acorduri, economice sau politice, cu toate Statele cu care are interese directe. Aliata Franței, ea și-a îmbunătățit relațiile politice cu Germania instalându-se puternic pe piața germană. Prietenă cu Anglia, se înțelege cu Italia, cu care până acum a avut multe discuțiuni. Membru al Miciei Înțelegeri, este pe cale a se înțelege și cu Ungaria.“

„Ne ieșind din Înțelegerea Balcanică a încheiat un pact de eternă prietenie cu Bulgaria.“

„Din toate aceste alianțe, acorduri, înțelegeri și pacte, abilul om de Stat iugoslav, prin libertatea pe care a câștigat-o pentru Iugoslavia de a manevra în dreapta și stânga, asigură nu numai granițele țării sale, ci contribuie prin combinațiuni externe la siguranța internă a țării sale“.

În editorialul din 25 Martie, LA PAROLE BULGARE ocupându-se de vizita contelui Ciano la Belgrad, scrie:

„Acei care au urmărit, fără idei preconcepțute, dezvoltarea politicii externe iugoslave, în ultimii ani, nu pot decât să considere, cu deplină încredere actele și cuvintele d-lui Stoiadinovici.“

„Primul-ministru iugoslav nu respinge nicio mână care îi este sincer întinsă, pentru că, precum a declarat-o adesea, el este convins că grație noilor prietenii câștigate, nu numai interesele personale ale țării sale sunt salvate, dar contribuie prin aceasta și la întărirea păcii generale. Nu i-a fost greu d-lui Stoiadinovici să împrăstie toate bănuelile și toate îngrijorările nefundate în privința încheierii pactului dela Belgrad, pentru că își îndeplinise, în prealabil, față de Statele Miciei Înțelegeri și a Înțelegerii Balcanice, angajamentele care decurg din tratatele aferente.“

„Nu poate exista niciun dubiu asupra faptului că șeful politicii externe iugoslave a lucrat cu același tact și cu aceeași lealitate în toate celelalte cazuri analoage.“

„Considerăm, încheie LA PAROLE BULGARE, că ultimul eveniment care ne interesează n'are alt preț decât acela pe care ziarul din Belgrad, PRAVDA, de acord cu opinia publică din regatul vecin, îl conferă adică că înseamnă o mai mare securitate pentru pace și pentru o bună colaborare între cele două State, precum și pentru progresul unei complete reglementări a situației din Europa Centrală“.

Cotidianul MIR din 28 Martie, scrie, între altele:

„Pactul italo-iugoslav oferă posibilitate pentru aplicarea în voie a pactului bulgaro-iugoslav. Relațiunile dușmănoase dintre Iugoslavia și Italia, cu atât mai mult un conflict între acestea, pot pune Bulgaria în grea situație, care, adoptând politica de strânsă apropiere cu Statul slav vecin, nu se poate abate și dela politica de relațiuni amicale cu toate celelalte State, mai ales cu marea putere, care este Italia, cea mai apropiată de Balcani. După încheierea pactului italo-iugoslav nu mai există un atare pericol“.

În ziarul UTRO din 28 Martie, profesorul G. P. Ghenof, spune, în articolul său intitulat „Apropierea Italiei cu Iugoslavia“, următoarele:

„Iugoslavia este osia în jurul căreia se învârtesc atât Mica Înțelegere, cât și Înțelegerea Balcanică. Fără Iugoslavia, ambele aceste formațiuni politice nu pot exista. Ele s'ar năruți.“

„De aceea, prima întrebare, ce se pune, din toate părțile, după vestea încheierii pactului italo-iugoslav, a fost: Ce se întâmplă cu Mica Înțelegere și cu Înțelegerea Balcanică? Primul-ministru iugoslav s'a grăbit să răspundă imediat, că acordul realizat nu știrbește cu nimica drepturile și obligațiunile pe care le are Iugoslavia față cu celelalte State.“

„Adică, e vorba de tratatele pe care le are cu Franța, Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică.“

„Dar pactul cu Italia nu conține numai clauza neagresiunii, el mai vorbește și de menținerea comună a frontierelor.“

„Deși obligațiunea aceasta nu prevede aplicarea automată a clauzei de ajutor reciproc, după cum se prevede în pactul Miciei Înțelegeri, totuși creează obligațiuni reciproce ce vor provoca, în mod inevitabil, greutate, în cazul că Italia s'ar găsi în conflict cu vreunul din Statele cu care Iugoslavia este mai de mult în alianță.“

„D-l Stoiadinovici va reuși, după cum a făcut aceasta și la conferința dela Atena a Înțelegerii Balcanice, să dea asigurări liniștitoare la București și Praga“.

Ziarul SLOVO din 30 Martie scrie:

„Nu este nicio îndoială că cele ce se petrec dela o vreme la Belgrad poartă semnul acțiunii istorice, a cărei urme adânci și trainice pot fi prevăzute chiar de pe acum. Asupra caracterului lor se poate discuta, nu se poate contesta însă influența lor asupra relațiilor de până acum cu unele State, oricât de liniștitoare ar fi asigurările ce se dau din unele părți.

„În tot cazul, este fapt indiscutabil că la Belgrad, în ultimul timp, s'a arătat o puternică voință, care, de mai multe luni încoace, netezește cu abilitate căile pline de mărăcini ce duc spre unii vecini, căi abrupte și deosebit de periculoase la cotituri. Succesul d-lui Stoiadinovici se datorează în cea mai mare parte faptului că d-sa avut curajul și libertatea, odată ajuns la aceste cotituri, să azvârle legătura dela ochii Iugoslaviei, și în loc de binevoitori externi, să o conducă el personal“.

In numărul său din 26 Martie ziarul MIR scrie:

„Noi, bulgarii, nu putem decât să ne bucurăm că între Italia și Iugoslavia, două State amice nouă, se restabilesc relațiile de încredere“. *Ziarul merge mai departe în aprecierile sale și în numărul său din 29 Martie afirmă că:* „pactul italo-iugoslav oferă posibilitatea aplicării în voie a pactului bulgaro-iugoslav, pentru că un conflict între Iugoslavia și Italia pot pune Bulgaria în grea situație“.

D-l Mihail Magiarof se arată mulțumit de acordul italo-iugoslav și scrie în MIR, din 31 Martie, următoarele:

„Noi, bulgarii, nu avem motive să fim nemulțumiți de acordurile semnate la Belgrad între Italia și Iugoslavia, din contră trebuie să privim cu satisfacție pentru că ele contribuie foarte mult la liniștirea Peninsulei Balcanice“.

Presa maghiara.

Ziarele ungare, comentând acordul italo-iugoslav, subliniază că: „Mussolini a dezvoltat o activitate diplomatică tenace, până a ajuns la rezultatul pozitiv. Acordul este potrivit să contribuie la ameliorarea în colțul acesta al Continentului. Exemplul acesta ar fi de dorit să fie imitat și de alții, practicând politica înțelegerii și aceea de apropiere, care totodată este și politica păcii practice. Ungaria se bucură de acest acord și crede că legăturile cu vecinul ei de Sud se îmbunătățesc, fapt ce ar fi constat și Stoiadinovici, în ultimul său expozen. Ungaria, care se găsește în tabăra celor care propovăduiesc acordurile bilaterale, trebuie să se bucure de înțelegerea aceasta care s'a făcut în spiritul amintit. (BUDAUESTI HIRLAP din 28 Martie).“

Presa ungară crede că Italia va exercita o influență asupra Belgradului de a crea un modus vivendi și cu Ungaria.

„Prietenii prietenilor noștri nu pot fi dușmanii noștri“, declară oficiosul PESTER LLOYD, în numărul din 26 Martie, comentând acordul italo-iugoslav.

MAGYARSAG este convins că acordurile vor avea o influență favorabilă asupra atitudinii Iugoslaviei față de Ungaria, nu numai în domeniul politicii ci și în ceea ce privește chestiunea minorităților ungare din Iugoslavia.

Intr'un articol de fond, ziarul PESTER LLOYD din 27 Martie scrie că acordul dela Belgrad dovedește că situația din Europa se clarifică în mod progresiv și că într'un im-

portant sector din Europa s'a creat o atmosferă mai liniștită și mai bună. „Ar fi de dorit ca și alții să urmeze acest exemplu. După cum se știe, relațiile ungare-iugoslave s'au îmbunătățit, fapt pe care l'a menționat și d-l Stoiadinovici în discursul pe care l'a pronunțat în fața Camerei.

„Spiritul de sinceră dispoziție pacifică și de vădită voință de apropiere, care este în contradicție atât de izbitor față de spiritul convențiilor militare uzuale, este salutat de Ungaria cu deplină satisfacție și fără nicio rezervă, ca un important și îmbucurător reviriment.

„Un semn favorabil este faptul că tocmai Belgia și Iugoslavia, unde în 1914 au izbucnit flăcările care au dus la conflagrația mondială, au luat în mod curajos și demn de laudă inițiativa de a se îndepărta de un sistem învechit, care nu servește adevărata pace, și au pornit pe calea cea bună a consolidării păcii. Dacă din această împrejurare rezultă o mișcare pacifică tot atât de generală ca aceea din trecut a izbucnirii războiului, atunci pacea europeană va fi asigurată temeinic pentru o lungă perioadă de timp“.

Presa greacă.

Comentând încheierea acordului italo-iugoslav, ziarele elene din 27 Martie își manifestă satisfacția întrecută, deoarece cele două țări contractante sunt vecine și prietene ale Greciei, iar pactul dintre ele este o garanție de ordine și pace.

Presa afirmă că prin acest acord pacea în Balcani este consolidată, întru cât Italia este legată prin acorduri identice și cu alte State balcanice, iar Mica Înțelegere, Înțelegerea Balcanică și alianța franco-iugoslavă nu sunt micșorate prin acest nou instrument de pace, completare logică al acordului italo-britanic, care veghează la garantarea actualului statu-quo teritorial al țărilor mediteraniene.

LE MESSENGER D'ATHENES din 28 Martie se ocupă de acordurile dela Belgrad, și scrie între altele:

„Anunțând sosirea contelui Ciano, un ziar oficios din Belgrad exprimă convingerea că reglementarea raporturilor italo-iugoslave care nu dăunează nici de cum obligațiile particulare a celor două State, va fi salutat cu o reală satisfacție de toți aliații Iugoslaviei și de toți apărătorii sinceri ai ordinii europene. Acest lucru este neîndoios. Orice spirit doritor de pace se bucură de câte ori dispăre un motiv de îngrijorare: Mai ales când dispăre printr'un concurs de voinți și de împrejurări care dă un caracter de trăinicie noiei situații.

„La Roma ca și la Belgrad se declară că noul acord nu are nimic comun cu tratatul de amicitie italo-iugoslav, care a fost semnat de Pasici la Roma, care nu a fost niciodată ratificat de parlamentul iugoslav și ale cărui efecte au fost suspendate de încheierea pactului italo-albanez în 1927.

El se aseamănă pactelor încheiate de Italia cu ceilalți doi aliați balcanici, Grecia și Turcia. Acestea nu au dat până acum decât rezultate satisfăcătoare“.

Ziarul ETHNIKI din 28 Martie publică:

„Pactul bipartid de prietenie între Italia și Iugoslavia erau așteptate ca o consecință logică după faimosul discurs dela Milano, dela 1 Noemvrie 1936, a d-lui Mussolini.

Prin acel discurs, conducătorul Italiei a întins cel din urmă, ca fiind cel mai puternic, mână prietenească față de Statul unit al Serbilor, Croaților și Slovenilor, pentru că încă de pe atunci, se asigurase pactul bipartid dintre Iugoslavia și Bulgaria.

„În Grecia iscălire a acestui nou pact bipartid între

cele două State limitrofe ale Adriaticei a fost auzită cu o bucurie deosebită, pentru că Grecia este legată de ani de zile cu astfel de pacte bipartide, atât cu Italia cât și cu Iugoslavia.

„Pactul dintre Iugoslavia și Italia prelungește perioada de pace, iar în Grecia este cât se poate de adâncă și excepțională mulțumirea pentru pactul încheiat între cele două țări, care: suntem legați prietenește“.

Cotidianul ATHINAÏKA NEA din 29 Martie publică între altele:

„In tot cazul, prin pactul italo-iugoslav pentru lumea întreagă dispăre una câte una toate pricinile ciocnirilor

internaționale, iar pentru Adriatică și Peninsula Balcanică se statornicește regimul păcii într'un chip cu mult mai sigur ca înainte vreme. Ceva mai mult, dacă pactul italo-iugoslav ar fi urmat și de deslegarea neînțelegerilor italo-turcești, s'ar putea spune că în Peninsula Balcanică și în Mediterana răsăriteană presupunerile pentru pace vor fi mai statornice ca oricând.

„Aceasta este pricina pentru care opinia publică elenă a primit cu o deosebită bucurie iscălirea pactului dela Belgrad. Impăcarea celor doi prieteni ai Greciei, fără ca prietenia lor să se îndrepte împotriva vreunui terț, nu poate decât să provoace mare satisfacțiune în țara noastră“.

DAILY HERALD din 24 Martie își arată indignarea pe care i-o cauzează schimbarea de front, făcută de contele Grandi, la comitetul de neintervenție, când s'a discutat retragerea voluntarilor străini din Spania.

„Singura speranță, în această situație, adaugă ziarul, este că atât Franța cât și Anglia să se hotărască la o linie de conduită hotărâtă, pe care s'o menție cu orice preț, fără a se mai lăsa duși de nas de puterile fasciste“.

DAILY EXPRESS, din 25 Martie, scrie: d-l Mussolini a fost amenințat aseară de Franța cu măsuri navale, dacă mai trimite trupe în Spania.

NEWS CHRONICLE, cu aceeași dată, publică un articol de fond, în care scoate în evidență gestul ministrului de externe al Franței:

„Anunțul sfidător al Italiei, că nici nu vrea să stea de vorbă despre retragerea trupelor sale din Spania, a provocat o reacțiune imediată. D-l Delbos, ministrul de externe al Franței, a chemat eri pe ambasadorii Germaniei și Angliei, indicându-le în termeni care nu lasă loc la echivocuri că răbdarea Franței a ajuns la capăt“.

Ca încheiere, după ce arată modul cum a decurs discursul, care guvernului englez a da tot concursul atitudinii adoptate de Franța.

DAILY TELEGRAPH scrie: „S'au anunțat aseară că guvernul Franței a emis un avertisment că nu mai poate tolera trimeterea de voluntari străini în Spania“.

DAILY HERALD, din 27 Martie, află dela corespondentul său diplomatic: „Avertismentul dat Italiei încă de Miercuri, de către d-l Delbos, a avut un efect asigurător. Din cercuri oficiale și semi-oficiale ne vin asigurarea, că Italia nu are intenția nici de a repudia agreementul de neintervenție, și nici a mai trimite alți voluntari“.

Ziarele engleze din 25 Martie, consideră că greutatea vite de pe urma ultimelor evenimente în sânul comitetului de control din Londra se aplanează și că impresia pricinuită de declarația brutală a d-lui Grandi se atenuează.

DAILY TELEGRAPH consideră că situația rămâne neschimbată de vreme ce Italia nu are intenția să ignoreze acordul de neintervențiune și nici să se opună la

aplicarea planului de control, ziarul adaugă că d. Grandi a declarat că este gata să revină asupra acestei chestiuni la o dată ulterioară.

DAILY MAIL așteaptă o nouă apropiere anglo-italiană, deoarece s'a înțeles că o neînțelegere între cele două națiuni ar fi inutilă și primejdioasă și ar avea ca rezultat o rivalitate nesăbuită în Mediterana.

MANCHESTER GUARDIAN, crede că totul depinde de o bună funcționare a controlului la frontierele terestre și maritime ale Spaniei: „Ideia pe care se bazează soarta Spaniei și, poate, soarta Europei, este aceea ca planul de control să fie respectat, iar trimerile de voluntari și de material să ia sfârșit“.

NEWS CHRONICLE aprobă atitudinea guvernului francez, a cărui răbdare exemplară pare totuși a fi pe sfârșite.

Singur ziarul DAILY HERALD din toată presa își manifestă pesimismul și consideră situația plină de consecințe grave. „Momentul faptelor nu a sosit, și se poate ca el să nu sosească niciodată. Ne aflăm însă într'un moment care impune o hotărâre. Dacă ne-am lăsa în voia valurilor, am fi târați în zona cea mai primejdioasă“.

Ziarele de Duminică 28 Martie revin asupra chestiunii și își exprimă nădejdea că punerea în aplicare a controlului internațional la frontierele Spaniei și influența calmantă a vacanței Paștelui, au toți sorții să ajute la găsirea unei soluții pentru problemele ce se pun comitetului de neintervenție, în urma evenimentelor diplomatice din ultimele zile.

SUNDAY TIMES, amintind cuvintele rostite de lordul Cranborne în Camera Comunelor, când subsecretarul de Stat a afirmat că Italia a respectat interdicția trimerii de voluntari în Spania, dela intrarea sa în vigoare, scrie: „Cu alte cuvinte avertismentul ministrului de Externe al Franței, care a spus că Franța nu poate tolera sporire numărului „trupelor italiene“ care luptă în Spania, nu este în conflict cu măsurile luate de Italia“.

În continuare ziarul respinge unele comentarii ale presei franceze, cu privire la punctul de vedere al guvernului englez, față de neintervenție.

Acelaș ziar, într'un alt articol al corespondentului său diplomatic, scrie:

„Aflu din cercurile autorizate că nu există cea mai mică divergență de vederi între guvernele francez și englez, și că niciodată nu a existat vreo divergență între ele. Cele două guverne consideră ca excesiv de gravă orice infrațiune la angajamentele luate de națiunile neintervenționiste, relativă la voluntari și politica engleză nu s'a schimbat întru nimic în această privință. Înainte de orice, trebuie să se pună în aplicare planul de control, și la nevoie să fie amendat. După părerea guvernelor francez și englez, în momentul de față, nu se impune nicio măsură specială“.

OBSERVER, tot prin redactorul său diplomatic, emite părerea că problema evacuării voluntarilor nu poate fi examinată înainte de a se fi pus în vigoare planul de control. Ziarul aduce omagii „moderațiunii franceze“:

„Franța, spune el, restrânge vigoarea pretențiilor rușesti cu privire la trimiterea în fața Societăților Națiunilor a pretinselor atingeri aduse de Italia acordului“.

Presa sovietică.

IZVESTIA din 27 Martie 1937, constatând că, „în fața ochilor întregii lumini Italia trimite armate și flotă în spania“, consideră că „este momentul de a se pune în fine capăt acestor rușinoase intervențiuni“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj PROBLEME EUROPENE

RAPORTURILE GERMANO-AUSTRIACE

Le TEMPS din 23 Martie, în editorial, ocupându-se de relațiile austro-germane, scrie că starea actuală preocupă în mod serios Europa Centrală.

„Nimeni nu-și ascunde că politica de independență absolută e mai greu de practicat pentru cabinetul dela Viena acum când Italia, consecventă cu politica sa concertată cu Berlinul pe planul european, și-a modificat în mod sensibil poziția sa în Europa Centrală. Când, după Paști, d-l Schuschnigg se va duce în Italia pentru a conferi cu d-l Mussolini, această nouă situație va face desigur obiectul principal al convorbirilor lor. La Budapesta, acum de curând, cancelarul federal al Austriei și președintele de Consiliu al Ungariei s'au găsit de acord să-și afirme fidelitatea față de protocoalele dela Roma, dar și pentru a-și indica dorința unei apropieri și a unei cooperări utile cu Statele vecine, în special cu Cehoslovacia. Rămâne de văzut cum înțelege d-l Mussolini să-și adapteze politica sa concertată cu Germania la această nouă tendință a celor două State care sunt legate de Italia prin protocoalele italo-austro-ungare dela Roma“.

CHESTIUNEA NOULUI PACT OCCIDENTAL

Cu data de 31 Martie YORKSHIRE POST, ziar care este socotit a fi în măsură să cunoască vederile d-lui Eden, își consacră articolul de fond perspectivele noului pact occidental menit să înlocuiască tratatul dela Locarno.

„La spatele acestei intervenții se observă mascarada diplomatică, la Comitetul de neintervenție din Londra, a d-lor Ribbentrop și Grandi, care rețin astfel pe colegii lor din Comitet dela luarea oricăror măsuri hotărâtoare“.

Comentând situația internă a Italiei, PRAVDA din 28 martie, constată cu bucurie „înfrângerea armatelor italiene pe frontul spaniol“, spunând între altele:

„Sutele de soldați italieni care trec de partea armatelor republicane în Spania ne permit a constata „buna stare din regatul italian“.

„Guvernul italian „luptă“ împotriva șomajului, trimițând pe șomeri în Abisinia, unde aceștia devin selavii autorităților coloniale. Războiul abisinian a micșorat până la dimensiuni incalculabile stocul de aur al tezaurului italian, iar sancțiunile au redus până la minimum comerțul țării.

„Chiar mica burghezie a Italiei se ruinează, căci puterea de cumpărare scade din ce în ce.

„In genere, situația internă a Italiei nu poate da multe speranțe lui Mussolini.

„Și cu toate acestea Ducele se pregătește pentru a se arunca din nou într'o aventură și mai periculoasă.

„Dânsul pregătește o nouă armată pentru Spania, căci la dânsul este vorba de prestigiul regimului, și poate chiar de regimul însuși“.

Ziarul expune trei idei principale: prima idee este că poate să nu fie absolut necesar, în fața obiecțiunilor cuprinse în recente note ale guvernelor din Roma și Berlin, ca noul instrument diplomatic să fie tot atât de strâns legat de pactul Societății Națiunilor, cum a fost cazul cu pactul dela Locarno.

A doua idee exprimată de YORKSCHIRE POST, este următoarea: Sugestia italo-germană după care Uniunea Sovietelor ar trebui să fie exclusă din sistemul european, este inadmisibilă.

A treia idee susținută de același ziar este: Sugestia, după care Marea Britanie și Italia ar înlocui Societatea Națiunilor în ce privește desemnarea eventualului agresor, constituie „o concepție intolerabilă“.

SESIUNEA CONSILIULUI ECONOMIC AL ÎNȚELEGERII BALCANICE

Ziarul ELEFTERON VIMA din 27 Martie publică:

Consiliul economic al Înțelegerii Balcanice și-a terminat ieri lucrările într'o atmosferă de colaborare sinceră și prietenească a reprezentanților celor patru State alierte. După cum rezultă și din comunicatul oficial care a fost publicat, lucrările consiliului au fost roditoare în rezultate cu privire la întărirea legăturilor economice a celor patru țări, luându-se hotărâri concrete pentru colaborarea lor ulterioară în domeniul economic. Președintele Consiliului nostru de miniștri, d-l Metaxas, declarând încheierea lucrărilor consiliului, a da reprezentanților celorlalte țări asigurarea că Grecia va recurge la aplicarea credincioasă

a hotărîrilor luate, exprimându-și convingerea că același lucru au să-l facă și celelalte trei guverne. D. Predici, răspunzând și în numele celorlalte reprezentanțe, a dat asigurarea că și celelalte trei guverne își vor îndrepta privirile pentru realizarea hotărîrilor luate.

„In chipul acesta, cele patru State se află încă odată unite în hotărîrea lor de a întări eforturile lor pentru îmbunătățirea legăturilor economice dintre ele și a creia în felul acesta noi împrejurări de cimentare a legăturilor care le unesc. Spiritul Înțelegerii Balcanice a ieșit și mai întărit din sesiunea consiliului economic, dovedindu-se încă odată cât de folositor este contactul dintre reprezentanții economiei ai celor patru țări“.

POLITICA EXTERNĂ A UNGARIEI

JOURNAL DES DÉBATS din 23 Martie sub titlul „Ungaria la răspântie“, publică un articol al d-lui Albert Mousset, care spune în esență:

„Comunicatul publicat al sfârșitului convorbirilor între d-l Daranyi și Cancelarul Schuschnigg, afirmă intangibilitatea protocolurilor dela Roma. El nu exclude posibilitatea unui acord între Viena și Praga, nici între Budapesta și Praga, dacă Italia și Ungaria, consimt la aceasta. Că Austria, doritoare de a se înțelege cu Cehoslovacia, caută să atragă Ungaria, în această înțelegere pentru a readuce pe d-l Mussolini la Dunăre, este însăși evidentă.

„Ceea ce apare mai puțin este baza unei înțelegeri între Praga și Budapesta, exceptând acorduri economice ori când posibile, dar fără urmări politice hotărîtoare. Au mai fost de la războiu încoace, încercări de apropiere între Budapesta și Praga. Dar propaganda revizionistă și chestiunea minorităților maghiare au paralizat aceste tentative. Problema totuși nu este insolubilă și va fi poate examinată mai repede decât se crede, dacă guvernul din Budapesta, urmând pilda celui dela Sofia, va căuta să tragă folos dintr-o situație care nu mai poate fi modificată decât prin forță. Ori forța înseamnă concursul Germaniei, în sprijinul revendicărilor maghiare, Europa în foc, Austria anexată și Ungaria transformată în bastion oriental al Reichului.

„A recunoaște fatalitatea acestei înlănțuiri fatale, ar fi din partea conducătorilor maghiari, dovada unei stări de spirit care poate aduce soluția definitivă în problema atât de des examinată a relațiilor între Statele dunărene“.

UN INTERVIEW AL D-LUI MILAN HODZA

EXCELSIOR, din 28 Martie publică un interview, pe care trimisul său special l-a obținut dela d-l Milan Hodza, președintele de consiliu al Cehoslovaciei.

Prima întrebare a trimisului special a fost:

— „Care este părerea dv. despre eventuala restaurare a Habsburgilor?“

D-l Hodza a răspuns:

— „Nicio restaurare a Habsburgilor nu ar putea servi nici cauza păcii, nici stabilitatea din Europa Centrală. Prin urmare Cehoslovacia se opune din toate puterile la înapoierea Habsburgilor. Totuși, această atitudine nu ne împiedecă câtuși de puțin să păstrăm și chiar să adâncim relațiile amicale cu Austria. Nici alipire la Reich, nici Habsburgi, ci o Austrie independentă, în cadrul

cooperării între țările dunărene. Aceste țări, grupate, nu pot oare constitui o platformă pentru colaborarea cu Germania și Italia?“

— „Unii pretind că blocul Miciei Înțelegeri este sdruncinat“, a mai întrebat trimisul special al ziarului **EXCELSIOR**.

Primul ministru al Cehoslovaciei a răspuns:

— „Potrivit unui proverb slovac, bunul Dumnezeu dă viață lungă aceluia căruia i se profetește des moarte. Ei bine, Mica Înțelegere se găsește în acest caz“.

Ziaristul a continuat, punând a treia întrebare:

— „S'a pretins că Cehoslovacia este pe cale să încheie un pact cu Germania.

— „Se vorbește mult despre acest lucru, a precizat d-l Hodza, și nu știu pentru ce.

Șeful guvernului cehoslovac și-a încheiat declarațiile prin următoarea profesiune de credință, de atașament față de Franța, ai cărei termeni ziarul îi reproduce cu vânt cu cuvânt:

— „Pentru noi, Franța nu este numai o alianță și o amică, ci o republică soră, a cărei forță morală o admirăm. Tocmai această forță o califică să rămână ceea ce este de veacuri: creatoare și purtătoare de cuvânt a civilizației și progresului omenesc în Europa și în lume. Afecțiunea noastră față de Franța, ca și amicitia noastră față de Mica Înțelegere, este produsul istoriei. Acest fapt îi conferă soliditatea“.

DECLARAȚIILE D-LUI CAMIL KROFTA

D-l Camil Krofta, ministrul de afaceri străine al Cehoslovaciei, a acordat un interview ziarului LE SOIR, din 30 Martie.

D-l Krofta a declarat, între altele:

— „Evenimentele care agită Europa sunt grave și chiar îngrijorătoare. Totuși, țara noastră, veghind la securitatea sa, nu este neliniștită. Voim pacea și cred cu tărie că o vom avea“.

Ministrul de afaceri străine al Cehoslovaciei recunoaște că raporturile germano-cehoslovace au fost destul de încordate, în cursul ultimelor luni, însă afirmă că s'a putut ajunge la o destindere.

— „Sunt convins, a spus d-l Krofta, că Germania nu se gândește să ne atace. Ea știe mai bine decât oricine că o acțiune împotriva noastră ar fi semnalul războiului european. Nu este o taină pentru nimeni că Reichul nu este în măsură să suporte un războiu îndelungat împotriva întregii Europe.

— „Franța a putut îngădui unele lucruri atunci când a fost vorba de Abisinia și chiar de Spania. Aceste țări nu erau aliatele sale. Nu același lucru este însă și cu țara noastră. Iar Marea Britanie? Ați citit recente declarații ale d-lui Eden, în Camera Comunelor. Uniunea Sovietelor? Mica Înțelegere? Și chiar Polonia și Belgia? Conducătorii Germaniei sunt prea prudenți spre a se arunca într-o astfel de aventură, în clipa când țara lor este aproape cu totul izolată“.

Întrebat, în ce privește Mica Înțelegere, d-l Krofta a declarat categoric:

— „Niciodată n'a existat o slăbire a amicitiei noastre și a strânsei comunități de interese care ne leagă. Mica Înțelegere este o necesitate pentru toți membrii săi.

— „Iată, de pildă, recentul acord încheiat între Iugo-

slavia și Italia. N'am fost de loc puși prin el în fața unui fapt împlinit. Dimpotrivă, am fost ținuți în curent în mod foarte leal cu mersul negocierilor. Ca și România, țara noastră este încântată de rezultatul obținut. În realitate, colaborarea țărilor dunărene, departe de a slăbi, tinde actualmente să se lărgască. Austria, cu care raporturile noastre au fost de mulți ani excelente, văzându-se amenințate, prin situația creiată de evenimen-

tele din ultimul timp, își întoarce privirile spre vecinii săi. Aceeași tendință începe să se manifeste și în Ungaria“.

În concluzie, d-l Krofta a spus: „Credeti-mă. Date fiind faptele pe care le-am înfățișat și energica diplomație pe care începem a o vedea renăscând la Paris și Londra, amicii păcii nu au niciun motiv de a desuădăjdui“.

CHESTIUNI MONDIALE

SITUAȚIA DIN EXTREMUL ORIENT

PRAVDA din 26 Martie, în legătură cu evenimentele din Japonia, constată că ministrul de externe al Japoniei a făcut unele concesiuni în urma declarației sale că: „numai de Japonia depinde asigurarea păcii din Extremul Orient“.

„Prin aceasta, scrie ziarul sovietic, d-l Sato a recunoscut că politica externă dusă până la venirea sa în fruntea Ministerului de Externe a fost o politică agresivă și ostilă păcii. De aceea declarațiunea lui Sato a fost primită cu prietenie în străinătate, fiind susținută chiar în interiorul țării, de dispoziția și de dorințele poporului japonez“.

„Militarismul japonez n'a primit însă cu aceeași bucurie cele spuse de noul ministru de externe. Expresiunea acestei nemulțumiri a fost precizată prin încheierea pactului militar agresiv japono-german. După cum se

știe, acest pact n'a fost pregătit de diplomați ci de generali, în secret, fără știința ambelor popoare.

„La 23 Martie, răspunzând unor interpelări din Parlament, Sato trece la poziția militarismului japonez. În acest mod Sato întărește cursul ostil al acestui militarism împotriva Chinei, tinzând să transforme provinciile acesteia în republici autonome.

„Această politică agresivă a Japoniei, față de China, este dusă de câțiva ani, iar rezultatul ei este crearea „guvernului Hebeului oriental“ și a „consiliului Habai-Ceahar“.

„Această politică trezește însă vii nemulțumiri și proteste în China.

„În urma mișcării intense anti-japoneze ce se observă acolo în urma politicii agresive japoneze, este sigur că poporul chinez se va opune tot mai intens acestor încercări de asuprire“.